

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in octo libros physicorum Aristotelis - Cod. Ettenheim-Münster 192

Aristoteles

[S.l.], 1629-1630

Quaestio tertia - De cavsa effectiva

[urn:nbn:de:bsz:31-116321](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116321)

QUESTIO
TERTIA.

DE CAUSA EFFEC-
TIVA ✓

Dubium Primum.

Quid sit Causa
efficiens, et quotuplex?
Cām

Causam efficientem vere sciri in rem non certum debet esse apud eos recte philosophantes, neque, etiam si a multis potest existari causa efficiens quare quodlibet relicta ad eam, ad efficiendum quod, audiamus, et sic.

Conclusio Prima

Causa efficiens recte definita est ab Arte hoc 2o lib: cap: 3. in hunc modum. @.

Causa efficiens est illud a quo primo incipit motus.

Definitio haec est aptissima, scilicet per genus et differentiam. licet non explicite per genus per se: causa; vel et remota, proprie nempe: tu dicitur intelligi per nomen, illud; cetera vero pariter explicant differentiam, quae causa effectiva differat a materia, forma, et fine: sicut haec differant bene intelliguntur, et sensus adhibetur de his generis. Notandum est dupliciter potest intelligi aliquid esse illud a quo primo incipit motus. 1o Ordine vel via intentionis; quia tunc causa finalis est illud quod primo influunt, licet finitior loquatur finis non potest dici illud a quo primo, sed potius cuius gratia incipit primo motus; sicut et nec materia nec forma potest dici illud a quo primo incipit motus.

ly
Ia a quo primo incipit motus, dupliciter accipitur.
1o in ordine intentionis.

TIO
TA
FEC
um.
SA
ple

20 In ordine
Executionis
et sic accipit
de quo causa efficiens:

motu, sed materia ex qua fit vel perdit motu hinc
ex hoc, et forma est in quod primo tendit motu,
et sic et hanc partem impellit magna est differentia
causa efficiens a ceteris causis generibus. Potest quoque
finis dici id a quo primo incipit motu ordine inten-
tionis; nam ideo causa efficiens agit et operatur ut
th. sapre docet, quia aliquid intendit, et movet ad finem.
20 ut aliquid est id a quo primo incipit motu, ordine exe-
cutionis, sine forma est. et hoc ratiō, a causa efficiente
primo incipit motu; nam licet quilibet causa in suo
genere fit id unde primo est motu, quia materia non
supponit aliam materiam, nec formam aliam formam.
In absolute legitur si fiat comparatio inter quod causas
et eam causam, tunc causa efficiens est id a quo primo
incipit motu ordine executionis, et forma est materia
hinc; ex quo patet quod hanc primo causam fit vera, quia
efficiens agit, ideo materia recipit formam, et forma
informatur materiam, et resultat compositum, quod a
materia hinc finis ultimus intendit habet: nam cum materia
non potest seipsam movere ad formam, quia nulla habet
activitatem, nec forma potest seipsam efficere, cum nihil
sit causa sui ipsius, necesse est ut sit quod sit materia agens
finis efficiens quod materiam moveat ad recipiendam
formam, et forma de potentia materia ducat, et sic
resultat totum compositum.

Obicitur,

Obicies 10. Contra defectum Actus. Per illam
 paritatem primam, in defectu causae efficiens posita
 vel intelligitur qd causa efficiens sit simpliciter prima
 causa motus, vel tunc intelligitur qd sit prima in suo genere.
 neutrum illius potest. 1o defectus praedicta sunt paritatem
 primo, nec est bonum. M. pabel. p. m. Nam primum
 dicitur necesse, qd causa finalis est simpliciter 1a in qua incipit
 sit motus, qd causa efficiens non est nisi motus a
 fine, ac prima causa efficiens prius movetur a fine
 quam operatur. Hec, et tunc dicitur; qd alias eadem ratio
 ratione posset definiiri causa naturalis et finalis; Id est qd sit
 id a quo 1o in primo genere incipit motus; nam motus
 in genere causae naturalis 1o incipit a materia, nec materia super,
 ponit aliam materiam nec forma aliam formam, sed undecumque
 et causa 1o motus in primo genere.

R. Conter M. et regit m. quo ad finem. Ad in p. q.
 -nam huius dicitur quae autem. Causa finalis est simpli-
 -citer 1a, ordine vel via in executione quoad autem.
 ordine executionis, nec autem. Illa 1o pariter
 primo in defectu posita sumit quatenus denotat
 causam efficientem et per id a quo ordine et via exe-
 -cutionis et situm operis executionis motus absolute et
 simpliciter incipit licet fiat collatio in executione autem.

Obicies 10.

Obiicies 20. Causa ratione vera causa efficiens est
 in ab illa non potest incipit motus. ergo defectus causae effi-
 cientis non venit omni generis sub defectu huius.
 in. patet infra, in. p. tr. causa ratio agit ut suber-
 ditata motu et applicata a prima ad agentem
 ergo ab illa non potest incipit motus, sed a causa prima
 et illa applicat et mouet.

R. Constat in. et descriptio in. Si causa ratio operatur cum
 in quae DEVS, concedo in. Si n. non potest incipit
 motus ab illa, sicut ut probatur latius infra ad
 primum de dependentia et subordinatione causa ratio ad
 primum. Si uero operatur aut comparatur ordine ex-
 cutiois et sicut spe cum aliis causis generibus,
 nego in. Si n. ab illa potest incipit motus, et hoc
 sufficit quod defectus generat causa ratio. Quae dicta sunt
 ita in defectu posita bene debent explicare suffragan-
 tia efficiens quo fructus ab aliis causis distinguat
 et ita posita pariter bene posita te in defectu.

Obiicies 30. Defectus causae efficiens venit
 alteri a defectu. ergo falsum est. patet autem. generat non;
 nam et natura te in a quo potest incipit motus, ut diximus.
 ergo autem verum. Contra argumentum 30. Instrumentum
 et causa efficiens saltem reducitur. ergo dicitur illi sal-
 tem alii per modo genere defectus causae efficiens,
 Sed

sed non y venit. go non erit bona defio. pto a sumptu
 hunc de rae est instrumenti q agat in virtute
 cae proprie; et grates tm agat ut motu ab alio.
 go instrumentu non erit id a quo primo incipit
 motu; sed a quo 2o incipit. Conformit 20. Caa
 creativa e vera efficiens cae, et tm ab illa non po
 incipit motu. go idem q antea. pto m. creatio non
 e motu neq mutao cum non supponat aliq, s tm
 q tm vero pnt ad motu. go cae creans vel creativa
 non e id a quo po incipit motu. q vero cae creati-
 va fit vera efficiens cae pte; q per illa vero
 pvenit aliq eff ex nihilo.

R. Argto ngto aus. ad pbtem q ex dictis. Nam
 tm spe pmpm motu in dnm, ut apte colligit ex
 defio nate. cae vero efficiens e ad a quo absolute
 po incipit motu, sine sit interny sine externy, hec
 e sine sit imaneus sine transiens. R. 20.

Nam non potest q sit id a quo po incipit motu
 s tm explicam facta, s: ordine executionis; nam
 nra vero e nra et tm ab illa non po incipit motu
 s tm explicam factam. R. 30. Nam tm spe
 pmpm quo, motu; at vero cae efficiens bene pt
 spe pmpm quod, a quo po incipit motu.

Ad

Ad jam Confir. matem. Ex. Conit. ans. et et gignatur.
negat tu assumptu. Si n. in instrumentu comparat
cum aliis cas, maati se: fronti et finali, tunc ab
illo et jo inci pit motu licet aliquo modo deficiat
a rigore caa efficiendis; nam caa efficiens in suo
proprio ordine qd derata si comparat cum aliis cas
et fuerit efficiens caa pxa, hll q ab ea jo incipiat
effe vel motu, independenter ab alia caa sigdem
ordinis, se: caa pxa; et qdter hll quid ab ea jo sim-
pliciter et in rigore incipiat motu vel effe. qd
dependentia ab alia caa uniti, sicut non essent
a caa pxa raem cae principalis; Ita q neg. ab
illa jo incipiat motu. Sed instrumentu q inter
caas pxaas numerat talis e nra ut dependenter
ab alia caa pxa et principali sit primu motu,
et si nunquid ab instrumentu ista incipiat motu
ut simpliciter jo et rigore se ab ea incipiat.
Ad jam Conf. R. Defiem. Actis si stricte uen-
gat non gnerit cae creatura; hll; si motu
in defie profity accipiat in rigore, gnerit
tu et illi si sumat q quocumq. effe; unde alij
adclunt alias parctas, muenio claridatis gra,

in

in defie caa efficientis. Licet. Caa efficiens
e it a qua po incipit effy vel actio vel moty or,
dne executionis.

Cognita quidditate caa efficientis, restat
inquirenda, quobplexa fit caa efficiens.

Caa Effectiva
nane divinity.

Est aut nane pnt ad huc dices, negata illas q
magis neceffaria et utiles in deliband ppropony.

Dividitur go go ab Arto in hec lib. capi. 3.

jo In
Caa per se.

In caam per se; et per acci dens. Caa per
se est illa a qua, ut tali, pcedit effy; vel caa
pcedit illa q p mixturam aliqua ita generat ad
effy, ut sine illa effy non pot dari in rem naa,
attendendo eadem eorpa uniuersa; hac rae statu
tuariq est caa p se sua statuu, et edificator archi
tectu; qd illis quatenus tales sunt pcedunt huius
modi effy; et sine illis non pot dari in rem naa.

Caa vero per acci dens est illa q p acci dens con
iungit caa per se; et a qua ut tali non pcedit
effy. in g. Polieloty est caa q acci dens statuu
qa statuu non pcedit ab illo ut Polieloty, sed
ut statuuariq, et plane q acci dens e, q Polieloty
fit statuuariq. Similiter et musicy est q acci dens
caa

Caa per
Accidens.

cāa statua, qā musica p accidens giungit cum
statuano, si n. statuans nō est musico, tū ul.
sine pcederet statua. e.

20

Cāa per acci-
dens diuī dīi
in illa q. statua
ex parte cāa.

Et

Ex parte effus.

Cāa p accidens subdi vī dīi nā illam q. statua
ex parte cāa. Et q. statua ex parte effus.
Ex parte cāa dōr illa q. cōnūgō cāa accidens,
his tenet se ex parte illig q. cāa; ul. ex parte uir-
tutis catina; ul. cum dōr, musico asificat, ul. for-
mal statua. Ex parte uero effus. hinc dōr, q. dō
aligō effectū p accidens giungit, ul. effodient
terre dōr cāa p accidens in uentibus thesauri,
ex parte effus, q. ipi effodion, q. p se pedit ul
effodiente, p accidens giungit in uentibus thesauri.
Sed hōc dīuī nūc actio magis momenti;

30.

Cāa per se di-
uidit in Prim-
cipalem.

Et.

Cāa instru-
mentalem.

volūta q. cāa p accidens, Cāa per se q. nō,
suo pposito sufficit dīuī dīi pō in Primīa
lem et Instrumentalem. Cāa pproprio fita
Th. 3. p. 1. 62. a. p. te illa q. pproprio uirtute opus, ut
pōr regi: filij, dōr cāa pproprio. Cāa uero instru-
mentalis et illa q. in uirtute alij opus, sine
q. ab alia cāa eleuat in pducendū effus q. uer-
ipia fita se pōr stare nō pōt, ut serua nō pōt
artificis dōr cāa instrumentalis q. ab artifice
eleuat

etiam ad producendum effectum, quae ipsa sicut se potest
 vere non poterat. Utay, caa item subditis
 Instrumentatis quodam vel potius instrumentu
 dividit in duo membra scilicet in instrumentu con-
 iunctu; et separatu. Instrumentu utriusque
 illud, quod ex sua natura coniunctu unum agente
 principali, ut lingua, pes, manus, hirs, aut
 instrumenta coniuncta hirs. Instrumentu vero sepa-
 ratum ut ex ipso natura facile patet, se illud
 quod ab agente principali separatu, ut serpa-
 tra instrumentu separatu artificis; et plurimam diuisio-
 intelligunt adducunt Theologi alia expta.
 Dicunt enim humanitatem Christi Dei esse instru-
 mentu coniunctu diuinitati, mediante quo
 ponat gratiam, et alia dona superna in hominibus.
 Sacramenta vero dicunt esse instrumta sepa-
 rata in ordine ad productionem gratiae. 1.
 Caa vero principalis uarie diuisio fit
 in caam primam; et secundam.
 Caa scilicet illa a qua omnes caae sepe-
 dent, ipsa uero e plane independens ab
 aliis; Vel ut Th. docet. Caa scilicet illa
 cuius proprius effectus est sine aliis.

70.
 Caa instrumti
 diuisio in in-
 strumtu Coniunctu.

Et
 Instrumentu
 Separatum.

50.
 Caa prima-
 ris diuisio fit
 in caam Pri-
 mam.

Caa 2a Et 2am

In causam Se-
cundam.

60.

Causa Principa-
lis dividitur in
Universalem.

Et

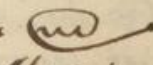
Particularem.

70.

Horum Alia e-
st Equivoca.

Alia Univoca.

80.
Item Alia e-
st Totalis.

Causa ratio de illa, quae in sua causitate dependet a
sua, et cuius effectus proprie habet ens, vel talis
effectus, et talis causa ratio sunt vera creatura;
Solutio vero dicitur causa prima.

Causa principalis item est duplex. Alia Universalis
Alia Particularis. Universalem quae plures et diversos
producit effectus. ut sol de causa unitis, dicitur quoque imo
et intelligentiae sunt huiusmodi causa unitis. Causa vero
particularis est quae certam et determinatam tantum producit
effectus et ad illum producendum est destinata.

Rursus alia est causa equivoca. alia univoca.
Causa Equivoca est illa quae producit effectus diversos species
ab ipsa causa distinctos, quos et in perfectione
superat. Sic dicitur causa equivoca cum effundit aquam,
com, sol et terra causa equivoca regni. effundit
corporeum. Causa a Univoca est illa quae producit
effectus eiusdem species unius et ipsa causa, quae ratio
habet de causa univoca regni. aliter huiusmodi et ignis
aliter ignis. Et hanc dicitur non multum in deo
differre ab ea quae in mundo percipit. Item

Alia est causa Totalis Alia Partialis. Causa
Totalis quae in suo genere et ordine non nisi
get

est mixta aut generis alterius ad producendum
totum effectum, sed ipsa ex se sufficiens in tali
parte ad producendum totum effectum; sicut ignis in causa
totalis respectu alterius ignis. Diximus in suo
parte, quia licet pendeat ab a maiori vel firma
modo et ab aliis causis efficientibus diversis ordinis,
non, ut u.g. a causis mixtis, secundum folio, & tunc ab
hoc non desinet esse causa totalis.

Causa uero Partialis est illa quae in suo parte et ex,
vnicuique non est sufficiens ad producendum totum
effectum sine in uanitate et generis alterius, ut u.g.
duo homines qui uultu ad trahendam unam ranam
uel portandam unum magnum lapidem, quae
nemo eorum solus potest portare, tunc causa partialis,
res; et haec causa partialis est duplex, scilicet
aliqua. Alia est partialis partialitate causae,
Alia partialitate effectus. Illa est partialis
partialitate effectus, quae una causa quae alias solum
se bene potest producere totum effectum, generis ut tunc aut
illam simul cum generis alterius causa. u.g. quae
duo homines generis uultu ad unum paruum lapidem
portandum, quae unusquisque eorum seorsum potest
ferre, tunc causa partialis, partialitate effectus
Causa

Alia est causa
Partialis.

90.
Causa partialis
distinguitur in parti-
talem partialita-
te effectus;

&

Et
In causam partia-
lem partem abilitate
chuse.

Causa vero partialis ex parte causae illa iam
supra explicata & scilicet non tunc in se sufficit
entem ad producendum sedem esse sine generis
alterius.

10.
Causa Principa-
lis alia est causa
Libera.

Item Causa Principalis alia est causa Libera. alia Necessaria.

Causa libera est illa per nunc, quae propositis effectibus regis
sitis potest operari et non operari. Ut homo n. g. resp.
arbitrium moralium est causa libera. Sed et multa

Alia Necessaria.

libera operari ad extra. Causa vero Necessaria

est illa quae propositis effectibus necessitas ad operandum non
potest non operari n. g. ignis est causa naturalis resp.

alterius ignis vel caloris; quia propositis effectibus visus,
sibi enim non potest non producere alium ignem et non
calefacere. Item causa efficiens alia est Proxima

11.
Alia est causa Proxi-
ma.

Alia Remota. Causa proxima illa inter
quam et effectum nihil mediat, ut quod n. g.

ignis resp. alterius ignis generati est causa proxima
quae inter ignem generantem, et genitum, nihil

mediat ut quod, licet aliyqua mediant
ut quod, ut in visibus n. g. calefactio et ignis

Alia Remota.

causitas scilicet calefactio. Causa vero Remota,
licet illa inter quam et effectum mediat alia
causa

causa efficiens ut quod, ut uq. sed resp: hanc
geniti de causa remota, quia inter selem et hanc
geniti mediant agens primum ut quod sc: hanc
generans.

Divinitus causa efficiens in causam per se et
estiter subordinatam et in subordinatum
accidentaliter. Causa per se et estiter subor,
divinita de illa q. ita con nexa cum altera
ut non sit opari sine actuali generis illig,
et tales causa estiter subordinata sunt oia
vita inferiora subhumana, q. ita con nexa
cum corporibz celestibz, ut sine illis non sint
procreare esse suos; quia nec opo celestia sunt
et estiter subordinata intelligentiis motu-
cibus, et ipsa intelligentiis, Deo; et ita tam-
dem creaturae estiter subordinata deo
suum sine causa.

12.
Causa efficiens
alia causa per se
et estiter subor-
dinata.

Causa vero subordinata acci dentaliter
et illa q. licet sit quiescens et dependens ab
altera et unum illa concatenata, tunc ad q. d. n.,
censu esse non intelligit actuali generis ali-
teris, sed bene pot actualiter suis illi influe-
re, ut. uq. sibi resp: Partitur causa acci-
dentaliter

Alia Subordina-
ta acci dentaliter.

dentabitur subordinata, si et n. ipse sit orbi,
natus et connatus aliquo modo. Si scilicet
non indiget actuali g. causa. Præ autem præcedenti
alim. fortiter vel quemcumque alim. offer. Unde
trihy. meritis. Præ est opari et offer. variis p. n.
cere.

B.
Ultimo dimidi
in causam moralem.

Tandem dicitur alim. causam efficientem
in causam moralem et physicam.

Causam moralem dicunt illa q. eodem generi,
ut ad offer. sed tunc non physice influunt, solum
a. movet suadendo, depre. comodo vel alio me,
diis moralibus ipsam causam influentem.

Vel causa moralis est illa q. licet ut talis non
physice influat in offer., tunc se habet in gratia me,
vis ac si realiter influeret et physice. Qua
ræ theologo docent SS. Præ notens festa,
menti fruisse causas morales in cas. natis nati.

Et
in causam Physi-
cam.

Primum. Causa physica est illa q. habet realem et
physicam influant in offer., sine n. sine
libere influat, qua ræ dicitur et causa physica
q. tunc generat de causa secundis, vel q. tunc p. n.
est quemcumque alim. offer. licet hanc
liberrime sanant; et hoc de dicitur causa efficientis.

Contra

Contra jam dicitur officium unicum placet
adducere argum. praesertim qd in mentem vel
pohy qd exptu adhibetur ab hte dicente Policleto
qde caam p accidens statuit. Contra. Policleto
figeat suppositum suu suppositu qd e caa p se nichilud
actionis. qd statim e y Policleto fit caa p accidens nichil
vel actionis. m. patet; nam Policleto e nomen p pmiu
et non cae. qd figeat suppositu. m. p. nam actio,
nes sunt p se suppositum ut fect cae p huius arti:
ona. qd. @.

R. Conto mai: et negat m. nam actiones sunt
suppositum aliquot p se; aliquot p accidens. Si n. sup:
posita agant et agant iuxta pmiu formam et pmiu
vint expressa vel demonstrata p nomina q figeant
dependeniam offi ab eisdem et ita figeant supposi:
tum quatenus hnt illam formam rae unig offi deper:
det ab illo, hunc suppositu figit ut caa p se; si vero
aliter figeat, est caa p accidens; Unde Policleto
artifex si noie artificis figeat et exprimat, tunc
denotat ut caa p se statuit; nec vero si noie Po:
licleti figeat, qd plane accidit y Policleto, fit sta,
trarij et fit a Policleto ut bali, q accidens e statua,
nec vero ut e artifex.

Dub:

Dubium Secundum.

Quanam sit Causa-
litas causae efficientis?

Conclusio Prima.

Causalitas causae efficientis non est nuda
et pura entitas illius neque potentia vel virtus ad
causandum, neque relatio quae refertur ad effectum.
P^ro Cont^o quo ad res 3. partes. Si causa efficiens
operetur actu causans suam puram et nudam enti-
tatem, tunc semper actu caret; atque hoc esse patet
gestat ipsa experientia; nam aqua non se infri-
dat; neque alius causa se actu cauet. ergo causalitas causa
efficientis, vel illius quae actu caret non est pura et nuda
entitas illius substantia si causa est substantia, vel accidentalis
si est accidens. Sequela patet. nam causa efficiens
se habet suam entitatem. ergo si illa constitueret actu
causans, semper actu caret.

Potest

Potest et hanc ja posse probari ratio supra ad hoc de
de caritate materia et formae. in re una nulla causa
fuit care per suam et primam entitatem actu. in hoc
n. suprad. DEVS est creaturas q. ipse immediati p.
suam substantiam et entitatem fit operans et actu
causans.

Et contra pars p. ca. efficiens semper habet sua
potentiam et vim ad causandum vel producendum hanc
vel leme q. sp. habet potentiam generativam, et tunc non
semper actu est vel generat. p. potentia vel virtus
causae efficientis non est caritas illig. Quod
vero nec ratio illa qua efficiens refertur ad
effectum fit vis caritas p. Ratio tunc tribuit
causae denominationem relativam q. supponit causam
actu causantem sicut denominationem absolutam
vel q. rationem e. ratio illa causae ad effectum supponit
caritatem huiusmodi rationem fundandi ipsam rationem.
p. ratio non potest esse caritas causae efficientis.

Restat ergo in quodam q. sit illud quod agens ac-
tu est vel insubstans in effectum vel quod minimum fit
caritas causae efficientis. In qua diffinitio duae sunt
sententiae, quae si bene inspiciantur tunc quo ad nomen
inter se differunt.

ja sententia aperit caritatem causae efficientis
esse

ndum.
causa=
ntis?
a
m. e. multa
et virtus
ad effectum.
a efficiens
m. am. entis
et sp. factis
m. sp. m. p. g.
caritas causae
m. or. m. d.
et acci. d. d. d.
ca. efficiens
q. d. d. d. d. d.

esse actionem ita docent Rubij hinc tract: de cau
efficiente. q. 1. a. p. 3. Comibri. euf. hinc q. 6. a. 7. Suarez
et alij eisdem Societatis Jesu.

2a vero sententia statuit compatibilitatem agen
tis non esse actionem, sed agere sine officere.

ita videtur docere Thomistae Masij hinc q. 3. sed: 2.
Sennius 5. met. q. 7. Janelly ibidem.

Sed nostram sententiam ab ipso agens sicut
quod actio sine agere sine officere habeant se
quod amodo ut abstractum et concretum. et quatuor
differunt hinc duo quo ad modum sicut sicut hinc.
ferunt cetera concretum et abstractum. Actio ergo
sicut sicut suo modo et ut quo emanat ab
agente tendens in terminum et eam producendum.
agere vero concernit ipsum agens, sicut actionem
quasi coniunctam sine exercitum et ipsum agens.
et sic agere sicut hoc ergo agens hinc actionem
dicit ergo secunda sententia causam efficientis non
consistere in actione ut sic quatenus hinc modo sicut
sed potius in ipso agere, hinc, in ipso influent
et communicare, vel educere de effectu rem
de non esse ad esse et ipsam actionem exercere.
quatenus in hinc in voluente ipsum agens ut quatenus
actioni et ut et illam attingit effectum, hinc pro,
notato sit;

Concl:

Conclusio Secunda.
 Causalitas causa efficientis sicut
 rem loquitur et tam Actio quam agere.
 formaliter tu loquitur et causalitatem agentis exprimit,
 cum per se agere.

Ita tunc quo ad utramque partem. Illud
 est causalitas agentis quod denominat actu agens
 et actu spiritus in esse talis. sed tam actionem
 quam per agere attendendo ipsam rem res actu a
 gens et actu spiritus talis. ergo tam actio quam
 agere sicut rem loquitur et causalitas causa efficientis.
 m. paulus ex supra dictis. m. pto. Por illud spiritus
 huius actu agens, causa et influens, quod illi immedi-
 ate ad inveniunt ultra potentiam et virtutem agentis
 sed nihil ultra potentiam vel virtutem agentis
 immediate adveniunt causa efficienti quod actio
 et agere. ergo tam per actionem quam per agere spiritus
 huius causa efficiens actu agens et influens.
 m. q. stat. pto m. nam causa quam diu intelligitur
 huius huius potentiam agentis, non intelligitur actu
 influens vel agens. ergo per illud quod si immediate
 adveniunt ultra potentiam vel virtutem agentis

intelligitur

intelligitur actu agens et influens et quod in ipso
erit causalitas eius.

2^a Causa pars p^{tr}. Causa efficiens vel agens non est
in actu ~~et~~, nisi quatenus exercet suam actionem et
suo modo cum illo coniungit, et per illud attingit effectum
vel terminum, sed hoc fructus loquitur optime explicat
per hunc agere vel efficere, quod si cum causatione agen-
tis esse agere formaliter loquuntur quia alij. Sed quia
hinc his de nomine, ideo plura arguta non addiderunt.
Causa has fortas rationem quod si sonimus et magis alio,
tunc videtur actionem non esse causam agentis ut
in principio loqui videntur, tunc non sunt audiendi
si vero videtur actionem vel esse abstractum acceptum
non esse causam agentis admittendi sunt. 2°
vero sonare et alij de eadem actionem esse causam
efficientis, tunc non loquuntur de illa nisi ut exoritur
ab agente et suo modo illi coniuncta, quia loquuntur
de actione vel actu agens per illam attingit effectum
sive ut agens per illam reducitur ad actum attingendi
effectum et influenti in illud et sic realiter loquitur idem
est actus et agere licet causalitas efficientis non sit explicitis
causa nomine actionis, sed per hunc agere, et per istum
sensus preterunt predicti fructus cum cordam, immo
et sonimus explicitat se hoc est ut cetera quod ut ipse
ait. quod causalitas agentis non est actus sed dare
esse

spe effri.

Præcisè p̄o contra. Actio e[st] e[ss]e c[aus]e efficien[ti]s
p̄o non e[st] c[aus]a sig. q̄ p̄na p[ar]t[ic]ul. non e[st] e[ss]e
semper e[st] p[ost]erior c[aus]e, cum illa e[st] p[ro]p[ri]a
h[ab]et ut r[ati]o cui[us] accipit spe. p̄o si actio e[st] e[ss]e agen[ti]s
his non potest spe c[aus]a sig. ant[ea] p[ro]p[ri]a actio e[st]
forma acquisita in p[ar]te. s[ed] forma acquisita in
p[ar]te e[st] e[ss]e efficien[ti]s. p̄o actio e[st] e[ss]e c[aus]a efficien[ti]s
his. Confirmat[ur] arg[um]ent[um]. Actio incepit h[ab]ere
spe q̄ antea non habebat. p̄o e[st] e[ss]e ali[us] unig.
tunc ultra s[ed] non e[st] e[ss]e alteri[us] nisi c[aus]a e[ss]e
ficien[ti]s. p̄o idem q̄ antea e[st].

R[ati]o arg[um]ent[um] p̄o. N[on] e[st] om[n]is actio n[on] p[ro]p[ri]a
non e[st] e[ss]e agen[ti]s, s[ed] p[ro]p[ri]a illi[us] effectio; illud
n[on] p[ro]p[ri]e d[icitur] e[ss]e agen[ti]s q̄ d[er]ivatur ab eo non se-
cip[ro] s[ed] p[ro]p[ri]a actio[n]em. ab uno actio[n]e non fit
fructus r[ati]o agen[ti]s; non fit q̄ aliam actio[n]em,
sicut unio n[on] e[st] non unig[er] m[od]o vel form[am] alio
unione, s[ed] seip[so]ra; alias d[icitur] p[ro]p[ri]a in infini-
tum. Sic et actio seip[so]ra manat ab agente
p̄o resultam[us] s[im]p[li]cem.

R[ati]o d[icitur] arg[um]ent[um] om[n]is actio e[st] e[ss]e agen[ti]s vel quod
neg[ati]o ant[ea]. V[er]o q̄uo, q̄uo ant[ea]. p̄o hec nihil e[st]
aliquid qu[am] actio[n]em spe aliq[ui] m[od]o ante quo
agens

agere potest sicut officium et tunc non distinguitur
ab eorum ceteris. Ad probandum autem distinguo m.
e forma actus ut quod negat m. et quod quod
m. et eodem modo distinguo m. forma n.
actus ut quod in proprio est officium non vero ut quod
Licet ergo proprio actus sit forma ut quod in
proprio recepta habeat in se ut medium quod
accipienda e forma non tunc ut quod et hanc rati-
o est officium non. Ad confirmationem. Quod actus
cum sit ens creatum et non increatum in seipso
tunc esse de novo. et sic quodens aut. disti. quodens
ergo est officium aliter sumendo officium largo modo
vel in proprio quod quodens sumendo officium proprie.
Et si proprie nego. actus in actibus proprie non sit
et quodens negat si proprie si est officium sed proprie
medium quod officium quodens ab agente et licet actus
dependat ab agente tunc non proprie tunc dependet,
re eo modo quod officium, sed proprie et medium
quod officium dependet ab agente.

Quodens 20. Ablata actione manet adhuc
causitas agentis. ergo actus non est causitas illius.
quodens patet. quodens aut. quodens mure à sole, sed
reflexus ad murem quodens. ergo manet eorum ceteris
in

in qua fundat talis relatio. tunc ultra. Sed
non manet hunc actio productiva cum illa fuerit,
vel actio transiens. ergo ablatam actione manet
causitas agentis.

R. Negat. autem si sermo sit de actione realiter
et in actu exoritur accepta. Ad probationem quod
quod sol referat ad munus productivum a se, negat
in quibus, si quod debeat manere aliquid causitas.
quod relatio agentis ad quod sit huiusmodi ratione fundandi
actionem presentem vel potentiam ut in logica
habet: de relatio diximus. Hec nempe quod actio
quod debeat manere aut huiusmodi ut agens referat ad
passivum, nam ut patet in Pre generante et
ablatam generat quod orat ratione fundandi patet.
talis actio respicit futurum.

Obiicitur. Actio tunc generat ad fieri
est, sed causa efficiens non tunc a causa respicit fieri
est, sed potius in facto esse. ergo actio non est causitas
agentis.

R. Negat. non enim actio tunc generat ad fieri
est, sed ad ipsum esse vel dictum est, nam mediane
te actione est acquirit esse quod antea non habet,
bat.

Centra

Contra alteram quatenus dicitur 2° dicitur,
es 2° Naturam rationem supra q^{uam} Contentum rationem allata, 2°

Ubi dicitur hoc modo. Illud est actus agentis quo
p^{ro}ce d^{icitur} p^{er} se et intrinsicè attingit effectum, vel actus
in quo p^{ro}ce attingit effectum q^{uod} est actus eius.

Contra arguitur. Si actus agentis non est ac-
tio, tunc non est vel aliquid p^{ro}cedens actionem, vel
subsequens illam, vel concomitans. nihil
ex his 2° p^{ro}cedit dicitur. q^{uod} non p^{ro}cedit. Quia aliquid
actionem non p^{ro}cedit nisi actus agentis; cum ad
minimè actus non referat ad actum agentis.

ut oes fatentur. Deinde, quod p^{ro}cedit actum
spectat tunc ad mixtum causam, sed actus
non spectat ad mixtum causam, sed illa
p^{ro}ponit. q^{uod} non est ante actum agentis.
his. Nam, tunc dicitur p^{ro}cedit. Nam q^{uod} p^{ro}cedit actus
non actum, vel est effectus, vel aliquid posterior effectus.
2° motus non dicitur. Quia tunc per actum dicitur se h^{ab}ere
ad actionem et p^{ro}cedit ad actum q^{uod} non
est actus.

R. Simul 2° d^{icitur} 2° arguitur. Actionem exornit
et concomitantem agentis ipsa vel q^{uod} illa attingit
q^{uod} effectum tribuere denominationem agentis in
actu.

actu exorato. ad Conf. vices. Actionem p[ri]ncipalem
 re ad cat[er]am, non t[ame]n absolute, sed ut habitam
 et exoratum p[er] agens, et ut sic p[er] dicitur aliquid
 subsequens actionem absolute sumptam
 p[er] se p[ro]p[ri]etatem r[ati]o. q[ui]a si aut p[ri]ncipalis q[ui]p[er]q[ue]
 forma p[er] se antequam intelligat in h[ab]ere
 p[er] se et p[ri]ncipalis intelligit actio absolute sumpta
 qua intelligit y[er]m[en]ta agentis d[omi]ni r[ati]o
 exorata, mediante qua attingit effectum et con[n]e[n]s
 n[on] est illi esse. *ad.*

Dubium Tertium.

An Causæ secundæ
 vere aliquid efficiant. Et
 quæ sit virtus principa-
 lis causæ efficientis in pro-
 ductione. Subsantiæ?

Circa

Circa effluentiam carnis secundarum tres
dmi fuisse sententia, ut refert A. Th. j. p. q. 1005. a. 5.
ja fuit quorundam opinio casus rās nihil
eis agere vel efficere in productione generum,
effluentium sed solum deum esse causam efficientem a
qua eis procedunt. nempe unum nempe nisi ad essen-
tiam illam quasi ex facto a se constituto generis
ad productionem effluentium. Ita quod casus qd sal-
tem videtur solum apparentia aliquid agere.
et haec sententia a Haliensis et Gregorii qd se
adducit hinc directum; non pro sumis aliquid
ex nobis quasi ex nobis.

2a sententia ait, casus rās spirituales vero aliquid
agere et efficere, non vero corporeas, nulli qd
ista sententia qd eis est in toto universo procedat
ab aliquo causa spirituali, vel intelligentia ali-
qua existente in corpore; et haec ut testatur
A. Th. loco supra citato dicitur An. cepron
in lib: fons vitae.

3a sententia habuit casus rās ^{longe} spirituales quos
corporeas vero aliquid efficere non circa substantiam
sed circa accidentia tua, ita ut ignis v. g.
non

non potest producere alium ignem sed tantum calorem
 Verum haec tres sententiae non tantum verae sunt, sed et
 fidei Catholicae repugnant ut de SS. Litteris
 constat. unde contra eas fit

CONCLUSIO PRIMA.

Causae secundae tam corporales quam
 spirituales veram habent efficientiam
 circa substantias et accidentia.

Contra haec est et inter veras sententias et per se
 auctoritate Sacrae scripturae Genesio 10. ubi dicitur.
 Germi nel terra herbarum viventium. et postea
 cal terra vitam viventium. Et Luc: 21. dicitur.
 Videte si culneam et omnes arbores cum producant
 ram ex se fructus suos quia prope se videntur.

Per contra vero experientia. Nam evidenter
 experimus quotidie quod sol illuminet aerem,
 et ignis calefaciat et producat alium ignem.
 Item quod homo ambulat, et alios effectus producat.

Et haec etiam experimus quod tactu sensibilem in
 quo nulla potest esse deceptio. non videtur et carere
 vis et corporibus vere aliquid efficere et producere.

Per contra et ratio. Si causa ratio nihil agerent
 sed

Idcirco tu ad presentiam illam adducere
est, sequens q̄ calefactio non est magis tri,
lucida caleri q̄na frigori. quoniam & aliter,
du go et id ex quo. p̄tu supra. q̄a p̄ter et
ad presentiam frigoris pot̄ calefacere; si ille
hinc se solo p̄staret aliter nullo q̄uorū cāa rā.
Demde creaturis ut cāis rāte nōde q̄son.
tamen tūc talem vim effectivā et q̄ vere p̄ter
aliquis est. q̄o nōt eis dūcenda talis virtus.
nōt on ha nōt dūct bonitas Dei, q̄ rebus
creatis et q̄libet aliqua vim ad p̄ducendos
varios est. nōt et p̄sentia q̄trā om̄t sequuntur
multa absurda. p̄m̄e, q̄a tolleret om̄ne dispen-
sationem q̄ intercedit inter vivētia et non vivētia,
hā, non n. una res h̄ret q̄m̄q̄ magis, q̄an
si quā alia. Demde Deus frustra d̄stipul-
aretur creatis ut et tam varias qualitates et
p̄terbas operativas, si res creata nihil p̄ducerent.
necq̄ ex actionibus vīm creatam p̄p̄ter
colligere nichil et qualitates aliquas,
q̄a si d̄tuo ad presentiam ignis et non ignis
calefacit

calescit, non potest colligi igneus esse calidus
 potest enim deus ad igneam minus calescere, nec
 tamen inde colligeretur ignem esse calidum esse de
 aliis rebus creatis.

Si deus dicitur. Igitur ad igneam ignis deus producit calorem
 remaneat colligi ignem esse calidum quia pars tres
 quae fecit cum creaturis et fundatur in ipsis rebus
 ita ut non veniat generalitatem aliquam nec ad ignem
 hanc unigenam, sed habeatis similem generalitatem
 rem. Nam haec responsio non tollit locum in casu
 agueris quae dissimilem plane et hinc distincta hinc
 est, immo haec responsio tollit et variis dispoies
 resitas ad mutandam naturam. Nam ut frat. Brito
 cum v. g. satis est scire hanc opinionem si nihil
 aliud dicitur, nec oportet arare agrum et fructus
 sicut calor solis et inter cetera, quod tamen est
 contra eorum causam naturam.

Quamvis tres sententiae relatae multae falsitatis
 habeant, tamen non desunt auctores quibus fulciantur.
 et aliquid probabilitatis ostendant. Inter quos primus
 est illud supra insinuat, ductum ab auctoritate
 SS. scripturae ad Corint. 15. et 13. Deum opus omnia
 in aeternum. Item, non quod singulae sufficientes aliis
 cogitare

coyitare ex nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia
nra ex Deo est. d pbr ras jo. De qua sufficiencia
ependo et operando, et intime attingit quemcumq;
estm. qo caa rca sufflunt. pbr gregor jo. Quia
q una caa pt se efficere, non e in rem generi
aliam caam, et qrtex sufflueret altera. Deu
a. et nra nihil suffluri fecit, sed qrtex cum Deu
ad pduendos effy non indiget cais rca, ad se
sola pducet, cais rca nihil ero opantibz. pbr
grego 20. Quia melius q effy creati dependeat
tm a caa q opat q virtutem a nullo alio auxata,
qua ab aliqua caa q opat q virtutem ab alio
communicata quales a caa 2a. jo. cui effy pbr,
res a solo Deo.

Ad autem datam S. Pauli tam admittentes
et capti caudo. p illa n. verba Deu opat oia in
eity, solum nulli Aptz Dea immediate opant circa
oia et immediate attingere eas effy creatos, hoc a.
non tollit efficientiam eam 2am. pbr a. Aptz
ait nos non esse sufficientes cogitare aliqd ex
nobis, quasi ex nobis, loqt de opibz sup nobz
per

et hoc se disponit ad gratiam. Et talia quae non possunt
 esse ex nobis quasi ex nobis. Ad rationem R. regato
 ans, et rego gratiam. Gratiam vero non gratis admittit,
 verum deum pro se quem unum esse se sole perducere
 Et quod de multis effectibus et actionibus maxime vitalibus
 sunt nati. Et haec ratio non indiget quocumque
 carum rationem; tunc valde quoniam et deus fuit
 quodens se coram creaturis, non tunc quo ad se,
 sed et quo ad operari, et eas in utroque sibi si-
 miles efficere. Et praecipue creaturis corruptis,
 libere quoniam hinc vim perducunt, sine ge-
 neratione sibi simile, ut si possunt esse in specie generare
 vane. Ex quo et patet ad alterum. Nam alioquin
 hinc loquendo sicut erat debeat bonitatem tunc
 indiget quod effectus creati habeant dependentiam
 ad deum et eam rationem.

Pro sententia Avicennae tunc tale formari solet
 arguitur. Ad hoc ut unum perducatur aliud, debet esse
 intime praesens et intime penetrare substantiam
 perducit, sed eadem ratio corporea non potest tunc talem
 sententiam et penetrare. Et non potest et aliam sub-
 stantiam perducere. id patet. quia nulla causa physica potest
 agere in distantibus, sed sicut est intime ubi agere

id

ut in q. agit m. p. d. nam corpa pp. quantita,
sem sunt in penetrabilis sicut eadem usque nunc
licet sicut dicitur duo corpa bene sint q. se in eodem
loco et sicut se penetrare.

Quo ad 2^{am} sicut dicitur format huc arguitur.
Sicut dicitur creatura non sunt inmediate operantia,
et ideo huc acci deus huc ad dicitur mediantibus
q. by agunt. Et ut huc probantur p. d. eadem eadem
quod eadem acci deus. huc ultra. Sed nullum acci
videtur p. d. eadem sicut dicitur eam sit longe in p. d. huc,
no nunc. Et neg. sicut dicitur creatura potentia p. d.,
vere alia sicut dicitur. Sed si aliquid potentia p. d.,
illud erit acci deus.

Ad arguitur q. d. Distinctio m. Debet esse in hinc
p. d. sicut dicitur penetrare q. sicut dicitur et penetrare matis,
neg. m. virtuali, q. d. m. et eodem modo d.
Sicut dicitur m. sicut dicitur virtuali q. sicut dicitur nega,
tio m. sicut dicitur matis, q. d. m. saltem nunc
legit. Ad p. d. eadem q. d. aliquid vel gaudium non
p. d. huc penetrare corpa matis, quod sit illa
cum dicitur in hinc q. d. nunc clausis ad d. p. d.,
Sed neg. et sicut dicitur virtuali penetrare vel.
qua non dicitur penetrare aliquid q. d. p. d. m.
virtutem

virtutum et plenus rei productus et habem potentiam
hinc ignis circa lignum cuius partes penetrat vis,
hinc sui caloris et proinde et in illa quoniam,
humis in hinc aere.

Ad 3m argutu p 3a senta B. q. 2do ans et
q. 2do q. 2da, licet n. putredine creatu non immediate
pducantur suis effectus et non sint immediate opa,
hinc sunt deo, hinc forma putredinis in illis septa
generat lignum propter radi calid et propter
mediantibus acci dentibus et potius suprad dictis
ad productionem putredinis unde pty putredine
quam sola accidentia licet pty pfectus median-
tibus acci dentibus, quoniam et accidentia fallunt in
instrumentaliter putredine generare ad productionem
putredinis.

Ad 4o vero diximus eas res necesse pducere sub,
stantiam, non volumus dicere q ab eis tota putredine
pducatur sicut eas suas partes, nec n. n. nec e,
nam materia et producta p creatum et hoc generans
hanc nec pducit materiam nec formam, quia utraq;
hinc ipse p creatum, sed hinc nihil putredinis materiam
cum, formam, nec edunt formam de materia materia
q. 2do et materia et sicut ipse dicitur modus creati
dm

ut producere substantiam.

Hic tam per se quod si causa non vere aliquid efficiat
aut tam substantiam quam accidens, recte ordine
prius per quam virtutem id faciunt.

Cum vero sit duplex virtus Instrumentalis scilicet
et Principalis quoniam sit virtus principis
sive proprie principis quae causa efficiens producit
aliam substantiam. Et primo de causa in ordine ad
substantiam, quia quod intendit causa efficiens producere
in se sit sibi simile in substantia, nam quod est per quam
virtutem producat accidens vicem infra.

In hac re duae sententiae. prima statuit formam
substantiam in causis suis efficientibus repleam esse primo
in parte et prima ratione agentis et producentis
alia substantiam, de materia n. certum, quod illa non potest
esse alicui ratione agentis cum ipse sit et sit actus
sistens. ex. g. principium et principis parte primo
quod ignis producit aliam ignem et forma substantie
ipsius ignis, et sic de reliquis agentibus naturae primi,
reality substantiam aliquam.

Secunda sententia aperit sola accidentia vel potius
sua addita hinc ratione principis virtutis et
potest quae causa non producat substantiam ita
ut

ut forma futuri nullo modo generat ad producendum
 onem alterius futuri.

Inter has duas sententias iam nichil placet utpote
 veniosel coier, q' uny maiori intelligencia fit

Conclusio Secunda.

Produens principaliter ut quod aliam
 substantiam se ipsum suppositum.

Conte coier et p' rae breuiter. Actiones p' p'ie
 sunt suppositum. q' productio futuri q' nemis
 principaliter ipi supposito ut quod. q' p' p'ie
 p' p'ie p' rae. operari q' supponit esse. q' ut p' p'
 p' p'ie q' p' se, sine p' p'ie ut quod, q' p' p'ie
 e' d' p' se. sed supposito sine substantia futuri
 h' p' p'ie et q' se esse, ut quod. q' illud q' q' p' p'
 principaliter ut quod.

Conclusio Tertia.

Rao sine mixty principalis in causis
 secundis efficienib' resp. productionis futuri
 e' forma futuri. Et nullo pacto accidens,
 vel potia sup' addita.

Conte videt Actio p' de generat' loc. 5 q. d. 7. de aia

ubi

ubi depressius animam fr̄e aut. Anima ē que p̄
sentim̄, loco movemur et intelligim̄. p̄o for,
ma p̄t̄is p̄m̄ mentem h̄tis ē p̄a et p̄ncipalis
r̄as agendi in cas̄is s̄is efficientib̄.

P̄ter Conto r̄o r̄ae Contra Beroviam, a parentem
accidens spe eadem p̄ncipalem resp̄: p̄t̄is
p̄ucente. Ut cas̄ p̄ncipalis not̄ aquosa
vel univoca. s̄d accidens nec ē cas̄ aquosa
nec univoca resp̄: p̄t̄is. p̄o non ē cas̄ p̄nci-
palis resp̄: illig. M. q̄d̄ ex d̄ice cas̄ p̄nci-
palis. m̄ quo ad p̄m̄ p̄tr. Cas̄ aquosa p̄o
notabilis suo esse cum eminenter p̄t̄is illam.
s̄d accidens nec ē notabilis p̄t̄is, m̄to longe
m̄ p̄fectus q̄ illa. p̄o non ē cas̄ aquosa resp̄:
illig. Quid nec non p̄t̄is cas̄ univoca p̄tr.
Cas̄ univoca d̄t̄ spe sigdens p̄fect̄ om̄is p̄t̄is
et p̄m̄ cum suo esse, s̄d accidens nec ē sigdens
p̄fect̄ om̄is p̄t̄is cum p̄t̄is ut de se p̄t̄is.
p̄o non ē cas̄ univoca. nec aquosa. Et p̄o
non p̄t̄is spe cas̄ p̄ncipalis resp̄: p̄t̄is. Vel q̄
idem ē non p̄t̄is spe mixta vel r̄as p̄ncipalis
agent̄ eadem r̄em n̄ ad me ad p̄dunda
p̄t̄is.

Neḡ

Neg. ualel si hinc rae occurras dicendo, actio,
nem in rae entis spe qd om pfectio fututa, no
tu in rae pductum. non ualel inquam; qd q
e pfectio altero uel a que pfecta in rae pductum
uollet spe pfectio uel ayne pfecta in rae entis.

Grav pter. Inia mis pductura fundat in entitati
qd q in rae uollet in pfectio altero next spe
pfectio illo in rae pductum. Deinde in gre cae
efficientis nemo dat quod non hnt. qd si accidens pdu,
ad entitatem fututa in gre cae prima palis
grine lid illam in se uel fututa uel omi reuiter,
et qdta adhuc non pt spe in pfectio qd fututa
in rae entis q tu e gra aduerfaries.

Ltr conto 20. directe. Actiones pprie sunt sup,
positum sine subfubtin, sed forma fututa
e id quo fupponitur e tale. qd forma fututa
erit primum opamipale Ino opam. ma. plala
e in conta 2a. m. et paba. nam a forma fluid
ingm a ja radice exista et fututa, qe medy
fuitur et pttur qhituero fupponitur ut tale.
quonia uero pter. Non ualel fupponitur e primum
et primum efficientis ut quod qd e id quod e
qd si forma fututa e id q fupponitur primo e

fine

a. l. q. n. p. f. i.
p. m. y. j. f. f. o.
e. l. p. r. i. m. i. p. a. l. i. s.
h. y.
n. s. p. r. e. u. e. n. t. i. o.
q. d. f. u. t. u. r. a.
u. e. l. t. e. r. m. i. n. u. t. i. o.
n. a. q. u. e. u. e. l. t. e. r. m. i. n. u. t. i. o.
e. c. a. p. r. i. m. i. s.
c. a. p. r. i. m. i. s.
e. a. f. p. t. e.
u. e. l. i. l. l. u. m.
l. o. n. g. e.
a. r. e. p. i.
u. e. l. i. a. p. t. e. r.
t. o. m. i. s. e. f. f. e. r. t.
e. r. i. g. i. d. i. u. m.
e. p. a. l. e. l.
e. a. c. d. q. d.
t. u. t. i. o. u. e. l. q.
u. e. l. i. a. p. t. e. r.
d. i. c. e. n. d. u. m.

siue ratio est operandi oritur et in quo est operatio super
posita, siue est ratio et principia ratio agentis. et
ergo accedenti hec mihi nime huiusmodi.

Contra istam rationem. Si forma futuri non est per
primum principium primum primum operandi in compo-
sito, sequeretur quod frustra esset in illa quo ad equi-
ta ut alicui si eadem forma futuri non potest esse
primum primum operandi. quod quoniam est absurdum ergo
et ratio. propter sequenda. quia nihil est operari nec
radicaliter ut notant philosophi, nec est operari ut
ostendimus in supra. ergo.

Si dicas. Sufficit quod forma futuri det
esse composito, et sic non est frustra in illa
non ostendit nisi arguitur. quia in hoc aliquid agit
sicut quod est in actu. ergo id quod est in composito,
quod est in actu. erit et primum primum et primum
primum operandi. tunc ultra. sed forma futuri ergo
tribuit composito quod est in actu quod est actu primum
futuri. ergo erit et primum et principale primum
operandi.

Obicitur ergo contra. Antea quod libi de sensu
et sensibili cap: de sapore aut.

ignem

ignem non agere ut ignem, sed ut calidum;
 go sicut Artes solus calor est propria agentis
 ratio igni.

R. Artes tunc velle ignem non aliter nisi per
 calorem huiusmodi instrumentum materiae naturae, vel huiusmodi
 per causam dispositivam producere alium ignem.
 unde ignis desinitur calore, non producit alium
 ignem. non tunc nulli Artes forma pulstem ignis
 nihil eis operari, ut ex aliis locis apte colligere
 possunt.

Thesis 20. Ignis multo aëre generatur a solo
 calore. go accidens se solo potest producere substantiam.
 et quibus potest esse causa principalis illius. pro aëre.
 nam si ferrum candens admittatur supra, statim producit
 et ignis, et tunc illi substantia calor et non ignis go ignis
 a solo calore potest produci. Constat nam sola accidentia
 vix generari a sacerdotibus potest generare quiddam aëre
 in vinum. go sola accidentia potest producere substantiam.

R. go constat autem et regere generatum. Quia ad genera-
 tionem substantiam non potest quod principalis causa genera-
 tionis sit sua substantia sed potens, sed sufficit quod
 tunc reliquens aliquam virtutem per quam generat
 ad

ad productionem putredinis, ut patet in femine de iusto ab aëre q. p. h. u.
at alius aut; licet aut fuerit a quo fuerit de iusto semen p. e.
reat et non sit p. a. s. e. n. s. s. e. c. u. n. d. u. m. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. m.
Dummodo h. e. s. i. l. i. t. e. n. s. s. i. t. u. m. u. i. r. t. u. t. e. m. a. l. i. q. u. a. r. e. l. i. c. t. a.
a se.

R. 20. Ad illud exptor de ferro candente q. in ipso
sunt aliqua partes ignita, sine q. in partibus eius
potest lateat ignis. cuius rei signum e. q. in ferro
partea aliq. cineres apparent, q. non generant nisi
ab igne, et hinc si uult ad defitionem eius.

Ad Conf. R. Eodem modo. Nam accidentia in ni
generati sunt relicta a putredine in ni hinc q. dam uirtu.
ter illis, unde non uirtu. q. p. u. i. t. g. a. t. t. a. a. g. n. a. s. g. u. e. r. t. i. n. i.
uirtu.

Obicies 30. Accidentia uere effectiue attingunt
productionem putredinis sed p. nulla uirtute fugantur
tam eam attingunt. 30. q. p. p. r. i. a. m. u. i. r. t. u. t. e. m.
et q. p. t. e. r. e. u. u. n. t. e. a. m. u. e. l. p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. s. u. i. r. t. u. t. e. s. r. e. s. p.
sunt. m. e. r. e. t. a. n. i. s. i. h. o. l. a. d. h. i. p. t. o. m. e. s. i. e. p. e. l.
n. illa uirtu. sup. ad s. i. t. a. e. p. e. l. p. u. t. e. d. e. u. t. u. e. l. a. c. c. i. d. e. n. s.
n. e. u. t. u. m. p. t. s. i. l. i. 30. a. c. c. i. d. e. n. s. n. u. l. l. a. u. i. r. t. u. t. e. m.
sup. ad s. i. t. a. m. q. u. i. u. l. t. i. m. a. l. p. d. u. c. t. i. o. n. e. m. p. u. t. e. d. e. u. t. u. e. l. a. c. c. i. d. e. n. s.
i. o. n. e. a. t. e. p. u. t. e. d. e. u. t. u. e. l. a. c. c. i. d. e. n. s. n. u. l. l. a. u. i. r. t. u. t. e. m.

m

in accidente. nec est accidens. quia seipsum quod accidens
 virtute propria producat substantiam. cum illa virtute acci-
 dentibus abique ulla alio superaddito, producat vere sub-
 stantiam. nisi huic virtuti melius item alio superaddere
 et sic in infinitum. quare patet. quia causa prima pro-
 ducit illamque virtute propria producit effectum.

R. Certe in. et in. negabitur in quare. Quia ad
 causam primam requiritur quod non opus ut virtute alterius
 in ordine ad effectum nobiliorem sit. cum ergo calor opus
 ut virtute substantia, in productione substantia. non sit virtus
 causa primamque substantia. et ita sic calor semel
 habet quod sit virtute ignis tunc non virtute alio quare
 alio superaddito realiter ad substantiam producenda.
 ergo vero in dicta causa est quod sit illa que virtute
 propria opus, sed virtute propria, excludit et quod non
 opus ut virtute alterius in ordine ad effectum, se nobiliorem.

Principes quod. Calor ut 8. producit alium calorem
 ut 8. virtute propria. ergo potest et virtute propria
 producere substantiam ignis. quare patet. calor ut 8. est
 ultima dispositio ad formam ignis, sed id quod producit ultimam
 dispositio ad aliquam formam producit et abstrahit
 sit et ipsa forma patet. calor ut 2. virtute propria
 potest calorem producere ut 2. ergo et calor ut 8. potest ut 8.

cum

cum non sit materia ratio unius quae alterius.
 R. Nihilominus. ad probandum vires esse differentias
 et vires quae calorem ut 8. tunc procedat a forma putris
 huiusmodi in materia putris, quae cum per unum ignis in se.
 praesens tunc ante formam ignis non introducit hanc calorem
 ut 8. scilicet: sed talis quae sufficit ad destinationem dispo-
 sitionis, quae generat formam stuporem, et ad diffundendam
 materiam per formam ignis. Sed minus calor quae 8.
 sufficit ad hoc quod standum ut 8. unde calor ut
 8. fit quod natura resultante a forma ignis generat
 et idcirco illud quod mixtura propria ut altera illa forma
 potest et producat calorem ut 8. quae terminus secundarius
 et resultans non attingit ad generantem, nisi ex vi
 productionis terminum a quo resultat. Denique dicitur
 quod calor ut 8. fit ante ceteram formam putris ignis
 tunc non potest per se producere effectum principalem in calore,
 quae quod non potest mixtura propria attingere terminum pri-
 marium intentionis naturae. quod est a forma putris.
 non potest et attingere terminum primarium executionis
 quod est ultima dispositio.

Quaerens hinc. An forma putris supposito
 quod est primum principale et sit immediata primum
 vel ratio immediata producendi aliam substantiam?
 R. Nulla substantia creatam esse immediate opera
 linam

incom et p[ro]ductiva aliamq[ue] est. Ut r[ati]o ex D. Th[om]a
j. p. q. 57. a. 3.

Non est creatio spei et operi sunt duo actus di-
stincti realiter, ut patet, et ideo hec a p[ro]p[ri]a solus
dei q[ui]a actus purus q[ui] sit sua creatio. q[ui]o p[ro]p[ri]a
q[ui] ordinat ad spei sine exist[en]tia distincti realiter
ab illa q[ui] ordinat ad op[er]ari, sed op[er]a p[ro]p[ri]a creatio
et p[ro]p[ri]a ad spei p[ro]p[ri]a sine ad exist[en]tia, et p[ro]p[ri]a op[er]a,
sine et p[ro]p[ri]a ordinata ad op[er]ari. q[ui]o p[ro]p[ri]a et p[ro]p[ri]a
op[er]ativa distinguunt realiter, et q[ui]o p[ro]p[ri]a
non se ip[s]a sine alio quo sup[er]addito op[er]ativa.

ja q[ui]o p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. idem a p[ro]p[ri]a creatio et distincti
firmam sed p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a creatio et actus, q[ui]o p[ro]p[ri]a et
distinguunt. q[ui]o ubi sunt distincti actus sunt et
distincta p[ro]p[ri]a. n[on] vero statim p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
n[on]ne op[er]a rei creatio comparat ad spei sine ex-
istere veluti p[ro]p[ri]a ad actus. et ubi et p[ro]p[ri]a resp[ect]u
illius. nam sicut exist[en]tia intrinsece imp[er]at q[ui] sit
actus et h[ab]et n[on] ultim[us] in linea p[ro]p[ri]a, sed supra
docuimus lib. 10 p[ro]p[ri]a. ita p[ro]p[ri]a creatio q[ui]a h[ab]et
et sit p[ro]p[ri]a in qua rei qu[od] dicitur spei q[ui]o vero p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a creatio sit ordinata a p[ro]p[ri]a ad op[er]ari q[ui]o p[ro]p[ri]a.
q[ui]a p[ro]p[ri]a op[er]ativa et dicitur nihil aliud ad fact[um] q[ui]o
sunt et p[ro]p[ri]a ad op[er]ari. p[ro]p[ri]a idem et

Dant plures generes netes ad quas non qu[er]unt
runt

circumul formato subitio mediate. mo neguent.
 2o signat e q nulla forma subitio sit mediate opa.
 3ina. q sequa patet. pto ans. 2o sol general au.
 in in visibily terra luce sol non mediate gener
 ut p sua forma subitio, cum non sit q sero nisi
 q suas virtutes transfereat mediu. neqz adhi
 cel distinctu generat ab eo que dat p suas vir
 tutes. et idem qd ad in auti generante alius
 aut. nam ali qto forma subitio auti generantis
 non e anphy in actu nata, q mo 2o mediate
 poterit pducere subitiam aliam. 2o qd dicit illa
 medi aritily p accidentily sup ad dicit d non se
 yria. et 2o subitio creata non est mediate opa.
 3ina.

R ad prime S. Th. R. a quodam q duo
 acty realiter distincti in ad equati tm bene poss
 sint ab eadem potentia pvenire, quare una
 et eadem pars realiter dicitur in ordine ad esse
 et operari qd sunt duo acty metaphysici.

Contra e.

Essia subitio per se 2o ordinat ad esse et potentia
 operaria et q se 2o ordinat ad operari. 2o non pot hi duo
 acty esse acty ad equatq eiydem potentia, sed uterqz postulabit
 yriam

q^u p^onam et distinctam potiam aⁿo quo a^lteram partem
 p^otr. s^u p^o respicit et p^o se s^u respicit in illud q^ue
 intra p^onam p^onam fultat dicitur uel^o reducitur, sed
 q^ue uel^o ex^otra e^o intra p^onam fultat p^onam reducitur,
 s^u fultat illud p^o se s^u respicit. m^o c^o p^otr m.
 in hoc n. differt fultat ab alio p^otr m^o q^ue respicit p^o
 se s^u illud q^ue intra s^u gen^o, q^ua intra p^onam gen^o p^otr m^o
 fultat p^o h^o totu^o s^u complementum fultate. Alia
 aⁿo s^u p^otr m^o in alio p^otr m^o p^o se s^u respicit aliq^uo ex^o
 p^onam p^otr m^o, et hoc quia s^u respicit s^u fultat, q^ua
 p^otr m^o s^u ex^otra, uel^o s^u ex^otra fultat.

p^otr m^o aⁿo quo ad eam. p^otr m^o q^ua uel^o talis e^o p^o se
 s^u respicit aⁿo p^otr m^o p^otr m^o p^o se s^u respicit
 illam, et de hoc d^o s^u p^otr m^o uel^o talis in ordi^o
 ad illam h^o p^otr m^o ad s^u firmi. p^otr m^o p^otr m^o
 p^otr. s^u p^otr m^o adu^o p^otr m^o q^ue s^u respicit aⁿo p^otr m^o,
 nam ab eo q^ue p^otr m^o aⁿo s^u respicit p^otr m^o
 s^u cum aⁿo s^u adu^o p^otr m^o p^otr m^o illu^o
 h^o p^otr m^o s^u respicit. s^u si q^ue libet ex his actib^o
 q^ue s^u respicit, iam q^ue libet ex his actib^o resp.
 sua p^otr m^o et q^ue sequens uel^o p^otr m^o p^otr m^o
 s^u realiter p^otr m^o.

Alij aⁿo d^o s^u p^otr m^o, q^ue tu n^o d^o Th:
 non conuenit si bene respicit et penetret, sed hoc
 n^o p^otr m^o p^otr m^o

Vnum

Utrum tu verba quendam, an dato q. natus legit
nulla fultia fil. immediate creata opatione, saltem
fug. natus fieri hec pot. R. Negativie qd
velint alij. Nam ad hec y. unum et idem fil. ratio
fieri: fultier et opanti immediati, requit vity
et pfectio in finibus in qre casis, qd q. a ppris
ratio et creatas ita se hnt, ut vnum fil. fultier et rea,
liter accidens, et aliud fultia. non pnt sio realiter
identificari nisi in actu puro et simpliciter infi,
niti, ita ut puritas acty unica annexa infinitas
fil. sola et p. p. caa identitatis con. alij in crea,
tione pntia opatione p. x. realiter et fultier et
accidens; pntia vnum ad spec. fultia. qo non
pnt realiter identificari nisi in actu puro
et infinito, qualis e. soly deus. Quid vero in
creaturis pntia opatione vel immediato fil. realiter
fultier et accidens, pnt. opao ipse e. accidens
qo et pntia p. x. opatione vnt accidens. vno pnt,
pnt. pntia, qd acty et pntia fultier in eodem
qre mae fultier p. acty e. p. p. manij dant pntem
fultier pntia, ut supra dicitur e. qo pntia p. x. opo,
hnt in creaturis accidens.

Olivi: p

Ovis est qd centra. forma substantie mixta,
 in primum operari. qd et operari. ans patet. p^r
 gignit, qd. ad qd se est operari qd id qd fuerit qon.
 primum operari et immediati, et et operari. p^r
 gignit qd. ideo ma^r ja se sola e^t primum medi,
 atu recipienti, qd h^{ab}et r^{ati}oem p^r pot^{er}ia, vel primi
 sti. qd forma substantie se sola est immediatum
 primum operari, qd se sola h^{ab}et r^{ati}oem acty primi, et
 non qd aliy accidens jugandit^u. p^r ultimo
 gignit. nam sicut recipit p^ruenit ex potentiali,
 tate, ita operari ex actualitate. si qd ma^r p^r
 se sola immediati recipit, quare forma substantie
 non potest se sola immediati operari?

Cons^{id}er^e ma^r arist^o qd. Forma substantie
 p^r suam substantiam immediati infernal et finis,
 h^{ab}et qd immediati operari p^r illa. Cons^{id}er^e qd.
 si forma accidentalis ideo p^r immediati p^rducere
 ens p^r qd, qd ipsa e^t accidens in bono ope
 p^r qd. qd forma substantie cum sit ens simplis
 inter, ut p^rte substantie in bono ope simplis est,
 potest immediati p^rducere alia substantiam. gignit
 p^r qd ma^r voluntas ubi uoluntas qd
 h^{ab}et

hinc forma factus illi in bene vim ad nobis,
rem esse immediate procedit.

Pr. Certe aut de reo cognoscitur. ad quem
dices quod licet id quod est esse factus, sed et operari
radicaliter, et operari principaliter seipsum ad habens
esse simpliciter hinc ad primum radicale et
principium, non tunc necesse, immo non potest quod forma
dano esse simpliciter vel factus, sed et immediate
operari in creaturis, ad hoc si potest / unum in finibus
quod nulli creatura competere potest.

Ad primum primum dicitur quod. quod magis sit immediate
receptiva forma, provenit ex magna vim in se
factura scilicet ex pura potentia libere esse, et licet
per vim hinc bene potest esse. Ad de actus
quod magis immediate receptiva hinc potest illi vim
per se hinc factus. Ad Certe. Pr. Certe
aut de reo cognoscitur. nam factus forma non
agit hinc forma, hinc in quod est factus
ita et non de primum factus efficiens, sed primum
efficiens quod; quia hinc vim accidentium ab eo
dimanant, et ipsi adhibent. Unde de primum radi-
cale cui adhibentur efficiencia in instrumentum
per vel generatio vim. et reo vim generatio aptitudinis
illi

illi huius proprio principali, nec a. accidentibus
 Ad hanc conferamur **Pr. Cento** omni. et negat
 figuram. Si figurat, q. a. esse proprie q. am
 et imediatum huius, ita ut non sit in radice
 simul operandi respectu formae substantiae et magna
 im. perfectio. et ideo pot. venire accidentibus no
 vero substantiae. hanc n. ubi probatur, et proprie
 radicale et principale operandi. patet et diffin.
 hoc ex ratio supra relatis.

Hiis die **Pr.** Si substantia non est immediate
 operativa est per rationem **Pr. Th.** sed illa non videtur
 ut induta. **Pr.** per m. una et eadem potentia
 realiter bene pot. recipere duos actus realiter distinctos,
 hoc, si unus illorum sit primarius alter secundarius
 sed est actus primarius, operari vero secundarius.
Pr. bene pot. ab eadem potentia recipi. per m.
 ad esse seculi operari. **Pr.** operari et actus secundarius

Pr. Cento m. et negat m. ad glaciem y uales **Pr.**
 et negatis m. Ad glaciem y uales ante, et negatis
 figuram. nam est uoluntatis seculi ad in. Illatione,
 nihil in uoluntate, nisi in se cogitatur; et tu nos,
 libro p. huius potentiam realiter distincta. operari
 se huius actus secundarius formae substantiae

si illa

Si illa immediate sit operatio. q. p. q. de
 rae acty secundarij nunc q. tribunal p. m. et
 q. sub diversa formalitate respiciat i. p. etia
 ab si p. etia q. p. immediate operatio tunc illa
 quatenus talis sumeret. Ita p. m. ab op. o.
 q. ad illam vel p. etia q. p. illa ex rae q. p.
 imposita; et q. o. p. m. illa intelligi aut s. p. m.
 non p. etia; deinde rae ad op. o. sub diversa
 p. etia q. p. q. e. p. respiciat n. q. e. ca. m. o.
 op. o. n. n. q. e. rae efficitur. q. o. respiciat
 q. op. o. sit acty secundarij resp. forma p. etia
 p. etia, quatenus i. immediate operatio.

Corollarium.

Tria sunt in p. etia d. o. examinata. Primum
 quid ca. rae vere efficiant et p. etia hanc
 p. etia qua acci d. o. p. etia ca. illa p. etia e.
 p. etia p. etia p. etia et h. o. q. p. etia p. etia
 in p. etia d. o. r. etia.

Secundum. Quid ca. rae vere p. etia p. etia
 p. etia p. etia p. etia p. etia p. etia p. etia
 p. etia p. etia et rae agendi.

Tertium

Tertium e quod licet in casu est prima pars rae
 producendi aliam substantiam sic forma substantie, illa
 tamen immediate producit substantiam per mediantibus
 accidentibus et potius secundum accidentibus. Ex quibus colligitur
 magis quod una substantia creata producat aliam
 quanto magis accidentia concurrant ad productio-
 nem substantie e distans. Et quia Secundo probatur ea
 tunc dispositiue concurrere non effectiue instru-
 mentaliter, ideo specialiter videtur mouere dubi-

Dubium Quartum

Vtrum accidentia non tan-
 tum dispositiue sed etiam
 effectiue instrumentaliter
 ad productionem substantie con-
 currant. Et quanto unum ac-
 cidens concurrat ad producti-
 onem alterius similis sibi in spe?

Aliq

Aliqui Auctores nimis multum tribuunt acciden-
tibus ut sunt citati in Sub. potti. dicentes
accidentia esse causas primas reales agentis et per
reus etiam substantiam in casu est. Alii vero
videntur nimis multum subtrahunt in hoc quod
est Scoti. Qui quidem credit accidentia generare
ad productionem substantiae, non tamen quod eam effectiue
instrumentaliter abstrahant, sed sicut Scotus acci-
dentia duo generare ad productionem substantiae tamen
disponere, quia si tamen disponunt materiae generandi
dispositio accidentales ad recipiendam formam
substantiam. Alii denique sunt qui admittunt et
quod non generantur in instrumentalem in accidentibus
respon: Substantia, afferunt tamen formam substantiam et per
generantur accidentia hoc immediatim et distincte
influent in substantiam productionem. verum hoc ista
sententia rari supra a notis et reiecta et non
pugnata et iam sententia rari generat et reprobata
restat ergo tamen videre de ea sententia, an illa vera
sit an non, et quomodo sit.

Conclusio Prima

Acci:

Accidens non tunc dispositive sed etiam in-
strumentaliter in virtute futuri scilicet attin-
git immediate productionem substantiae, ut
n.g. calor ignis neri et instrumentum attritionis
ignem, non eadem quae virtutem propriam sed in
virtute ipsius et mixti ignis.

Conte hanc etiam sectam ut hic refert Rulig.

et tunc in thesauris in locis .j. p. 9. 59. a. 3. et p. 7. a. j.
et hanc sententiam docent modo contra Thomistas.

Et ratio 1°. Substantia non attingit immediate alle-
ram substantiam vel productionem illius. 2° median-
te aliquo. quod est causa. tunc a. ultra auctor.
illud quod mediat non est futuri. 3° est accidens.
nam eius ratio operandi nota futuri, vel accidens,
2° accidens immediate attingit instrumentum pro-
ductionem futuri. propter hanc sequitur. accidens non
est esse ratio operandi realis operandi respectu futuri,
vel operandi. supra. 3° est instrumentalis dum
inter hanc duo non est medium; 2° accidens
instrumentum attingit aliam substantiam.

Et contra 2° ratio supra facta quae probat quod
sed operat omnia in virtute non immediate
cum non sit effectus quae futuri, sed medi-
antibus suis instrumentalibus.

Et

Pr 30. Semen e' in substantia actus p' q' qd' n'it
substantiam sibi simili, ubi y'm' e'it non e' p'fes
p' suam substantiam, et calor natus p' hanc substantiam
ex ali' m'ente, ut docet Aristot' de lib: degenerat.
et calor ignis p' hanc aliam ignem ex st'uga.
ubi tu' substantia ignis n'it e' p'fes. sicut n'it h'c
feminalis e' acci' d'ens, et h'c uterq' calor. q' d'
acci' d'ens attingit qd' n'it hanc substantiam n'it hanc
hanc in virtute substantia. q' d' si cum seculo
neges, semen vel virtutem feminalem esse n'it,
substantiam actus, si n'it. aut non attingit hanc
suam substantiam formam n'it in matre
matris, nec et unam formam cum matre. q' d'
attingit p' virtutem feminalem esse n'it hanc
q' d' acci' d'ens et in p'fectis. q' d' q' n'it hanc
q' d' si item neges, n'it attingit a virtute
feminali, plume sicut n'it n'it non esse e'it
alteri, q' d' illud n'it n'it attingit, n'it p'
virtutem feminalem, ut q' d' is; n'it p' substantiam
n'it hanc. q' d'.

Contra hanc sententiam Aristot' 30. q' d'
q' d' n'it hanc n'it q' d' n'it hanc q' d'
p'fectis, sicut acci' d'ens e'it n'it hanc. q' d' non
p'it

potest ducere in substantiam & ignem in effectum
 hanc multum fugal. qd si respiciatur, non respiciatur
 re rem in effectum ducere aliam effectum
 in virtute hanc aliter. Contra e. Id qd de se
 nequit ducere aliquid effectum si nihil ei addideris,
 non potest illud ducere, qd manet impotens si aut
 antea. go cum accideas ptra se non potest ducere
 et substantiam si igni nihil addideris non poterit
 illam ducere. tunc ultra. Illud vero qd
 addis hanc ptra cum ptra non potest recipi
 in accideas. go cum accideas. go qd illud
 adhuc non poterit ducere substantiam. ptra tunc
 ultima qd qua. nam ides calor non potest sine
 aliquid sup addito ducere substantiam ignis, et
 in substantiam, qd ignis e calor accideas. go si illud
 sup addit e calor non potest illud ducere
 substantiam. et ptra qd manet in proportione,
 hanc et in virtute eius ordinis, unde non poterit aliquid
 rendere ad ordinem superiorem se. substantiam
 sicut res corporea potest ad rei spiritualis ordinem
 illam si ducendo vel in substantiam attingendo.

R. Soluam daturam inter argumentum qd
 bona

bonam, licet n. accidens, sit imperfecta quia subiecta, ex hoc
non sequitur q. non sit in intellectu aliter gen. & dicitur,
hinc subiecta, quoniam vis hinc non sit principia
liber ut libenter quod dicitur. Ad conjugationem
antiquam & dicitur acci dno posse dupliciter
generari sicut in ratione accidentis. 7o in q. 1o e
nisi quod est a natura subiecta, si q. dicitur p. esse
in ratione accidentis, tunc a plane ingreditur
ad producendam subiectam. si vero sumatur ut
nisi subiecta a natura quod est, sic habet aliquam
proportionem cum subiecto, & hinc ratione sicut ipse
aliquid sup. additum, non eodem modo
generatur, sed virtualiter distincta ab ipso q. dicitur
derivatione quod est in ratione accidentis, ratione magis
habet maiorem vigorem q. ueni. autem ab
illa subiecta, magis e. nisi. ha. sup. hinc ad
res ad conjugationem, acci dicitur q. hoc q. dicitur
nisi dicitur subiectum derivari quod notat a subiecto,
et sicut hinc formalitatem sicut q. sunt nisi,
in subiecto, manet sicut elevata ad producendam sub.
Itaque, et ratione hinc elevatis, equal in nisi dicitur
subiecto, et sicut hinc quodammodo ad ordinem
subiecti. quare rationem magis in nisi dicitur
subiecto

substantia agere in aliam ignem, non est ipsi alii
aliquid naturaliter superadditur, sed est ipse calor
vel entiter illius huiusmodi mixti ignis.

Clarius 20. Calor n. g. non potest naturaliter elevari
ad producendam substantiam. ergo naturaliter legitur accidens
non potest producere substantiam et instrumentum. ergo
natura. quia instrumentum ut ostendit alibi in gradibus elevari,
ante per. ideo res corporea non potest naturaliter elevari
ad producendam rem spirituales quia est in
ordine; inter ostendit a. d. instrumentum debet esse talis
specie ut utrumque ad eundem ordinem spectet,
et ita ut forma quae sunt res corporeae et sensibiles
res producuntur gratia debent supernaturaliter elevari,
sed substantia et accidens sunt plane diversi ordi-
nis. ergo naturaliter accidens non potest elevari ad produ-
cendam substantiam, et forte nec supernaturaliter, quia
nihil potest ei addi. rae enim abtingat productione
substantiae.

R. Ex dictis nego autem. ad praemissas res eo
ipso quod accidens desiderat ut mixta substantia, hanc
licet maneat in rae accidentis, nihilominus tamen
accidit natura, ad producendam et naturam substantiae,
sicut

fiunt passiones sunt multae propter fortitudo et idem
accidens et ab ipso modo ad ordinem fortitudo
unde non minus q. moueat elementa ad p. n. e.
dare fortitudo, nam ut ait p. n. e. supra mi
nifimi attrahit nifimū supra n. e. Unde cum
ista nifimū sit supra nifimū in tali n. e.
quatenus e. excellenti nifimū q. dare accidens
illius nifimū: talis est ad quem d. n. e. et idem
attrahit nifimū supra n. e. fortitudo. In nifimū
facto modo instruetur se. Illud vero ad
huc q. accidens attrahit instruetur p. n. e.
fortitudo, debet fortitudo nifimū e. nifimū q. stare alio
quo influant immediate quo confortet q. nifimū
nifimū, accidens, d. n. e.

Nra sententia e. talem influant esse de supra,
canem; neq. ad mittendū; alias fortitudo est
mediate operatur; q. in supra nifimū. De hac
re videantur complut. et Rubei.

Conclusio Secunda.

Non solum fortitudo sed et accidens pot. p. n. e.,
vere aliud accidens; Cento

Conto ista e eois inter pntes et patet ex dictis
quo ad iam partem. Si n. fulstra pot pducere
aliud fulstrum, poterit et pducere accidens.
et hoc patet experientia. nam ignis de facto
pducit calorem.

Quo ad iam partem pte conto. Nam simile
pot pducere sibi simili te. qd nrm accidens bene pot
pducere aliud accidens. Est tñ diffas qmto
nrm accidens pducit aliud, pmiu paliter fr.
om vero instructio hñ. Circa qua diffas
duplex e sentia. 1a statuit nrm pducere
aliud accidens tñ instructio, si sentiant
construere ceptis 2. p. c. 2. Philosophia 3. ph: c. 2
q. 6. sect. 6. Et alij. 1.

2a sentia aperit accidens ad pductionem alie,
nig accidentis sibi similis sicut sua pte qoi,
derati generare p mediu virtutis et rñs agentis
pmissis. ita s. th. 3. p. q. 62. a. j. quem sequuntur
Magis. Curia. any. op. alij. Et hoc sentia pterit e.

Conclusio Tertia.

Unum acci dens pducit aliud accidens sibi
simile in spe, non ut rca instructio, sed
ut pmiu palis; ut q. idem. Accidens generat
rit

ut ad productionem alterius accedens sibi sicut
milius sicut quoniam, non ut ratio instrumentalis, sed
ut principalis.

Hanc sententiam dicit Th. Comitari, loco citato supra.
eam et tenet Scotus Augustinus Paludanus.

Pro ratione. Illud est causa instrumentalis respectu alterius
effectus, quod ipse effectus excedit instrumentum illius, sed
quod unum accidens quod dicitur aliud accidens sibi
simile in se, hinc effectus non excedit instrumentum
illius. quod non est causa instrumentalis, sed principalis.

M. pro. non pro utrum instrumentum debet elevari in
proprietate agentis, pro utraque ratione; quia nihil illius
non est sufficiens per se ad producendum effectum quod
est nobilior respectu instrumenti. non patet. non
unum accidens respectu alterius non excedit alterum
in perfectione effecti, quia ut supponimus sunt
eiusdem speciei, utrum videmus in calore, quia eandem
dem perfectionem effectum generat in se calor plus
ens, quod producit. quod idem quod antea.

Obiicitur pro contra hanc sententiam. Virtus operantis
non accidentem fundat in eorum entitate, sed acci-
dens, quod ad entitatem suam dependet a virtute illius
subordinata.
"det a virtute quod"

go et quo ad mixtum opukna. Tunc ultra go acci-
 dens non generat ad productionem alterius, tunc eam
 propriam. pro ultima quia q. in mixto opukna
 dependet ab alia, non habet propria mixtum, sed mea,
 dicata. go non est eam propriam, q. opukna mixtu,
 4e.
 R. Tunc accidens generat opukna vice versa depre-
 tam et subordinatam a substantiam. Ex hoc tu non
 infert q. in accidente non sit mixtu propria ad opukna,
 Tu vel producendo alius accidens, tunc eam pro-
 priam; q. alius producens et produci sunt eadem
 propria sic n. cas eam eam dependent eptur a Deo
 et illi subordinatam in productione suam effectum;
 ha tu non est autem generant eam propriam,
 resp. eam effectum, cum q. habet operationem; non
 recte go infert ex subordinatam et dependentia acci-
 dentis a substantiam generare ad productionem alterius
 accidentis tunc ut eam in substantiam. Exstat magis.
 Nam albedo n. g. mixtu e propria tunc eam propriam
 sed dat esse albi sic in quo e licet in suo et esse facti
 dependeat substantiam eptur a substantiam cui eptur sunt
 esse factum. go dependentia non tollit eam eam
 propriam, sed alia sit mixtu q. post exata in cas
 ris. (u).

Clivies

Plurimae res. Respectu unius et eisdem effectus non potest
dari multiplex causa totalis propriae eiusdem ordinis,
sed in productione caloris ignis et causa totalis proprie-
tis particularis. igitur calor creatur generare huiusmodi
propriae. m. p. talis infra. m. p. tr. Quia ignis non
tunc potest ignem producere, sed et calorem ut diximus.
forma n. q. ad n. g. ut hinc effectus ad quem alio die
spicere ordinantur, et potest producere tales effectus. igitur ignis
potest et producere calorem huiusmodi si spicere ad formam
ignis introducendum. *Compositum.* Ignis continet
calorem cuius neuter, igitur potest illa producere huiusmodi
propriae. igitur sufficit alio die causa totalis propriae
particularis. igitur si calor generat ad calefaciendum
tunc generat et modo causa in fructu?

R. Admittendo m. et dissolvendo n. Ignis est causa caloris,
non propriae radialis, quod non causa propriae propriae
et mediantia, nego n. et tunc negat ynyru.
Quia si item probet ynyru. Dicitur causa propriae
eiusdem ordinis non potest generare ad eundem
effectum, quod est assumptum; negatis tunc quod causa propriae
radialis cum mixtura propria agentis, si sit aequa,
tunc potest omnis cum effectum, sunt duae causae; sed ma-
gis causa una et eadem causa spectans ad ordinem
eundem

eundem. Unde licet ignis producat calorem proprie-
 tate radicaliter & forma substantiam & proprietatem
 & calorem nihilominus censet una eam & substantiam
 adaequata & utramque. sicut u. g. licet ignis habeat
 se resp. sua uoluntatis & modo proprietatis agentis,
 tum ratione sua naturae, tum ratione sua uoluntatis,
 haec tamen non censet inueniri ens, quia una g. currit
 ad uolitionem non modo intelligendi, & modo
 animi tritis radicalis; uoluntas a. p. modo proprii
 pra. Ad censet: R. Lomb. aut. et di. h. y. g. re,
 quens. quod pot. producere calorem proprietate ra-
 di caliter, quod g. quum; proprietate pra,
 nego g. quum. quod sufficit alia causa proprietatis,
 negat g. quum. p.

Corollarium

Ex dictis habemus tria. 1. quod accidens i.
 instruitur ablingat et producat substantiam. 2.
 quod accidens producat a substantia, non pra,
 sed radicaliter; 3. quod. Unum accidens produ-
 ci ab alio accidente non potest, non tamen
 ab instruito, sed proprio a causa propria.
 Corollaria sunt et quum nihil occurrit di. unda.
 1. quod aliquid in se. sc. q. substantia non fit in media,
 se opatima aut producat aliquid esse sine
 substantia

Substantia sine acci dentibus, et huius rei alia
ratio assignat quod illas forma adductas, et tales.
Forma substantia de se indifferens ad plurimas
operationes. ergo necesse est ut determinet ad aliquam
certam particularem operationem per aliquid determinatum,
natura accidentis per se et immediate generat. non
patet. non enim anima rationalis ex sua natura
aliquid per se et acci dentibus per se additis non
magis determinatur ad agendum vel amandum,
per se propter quod de se indifferens ad operandum
non est in illo maius quod magis habeat
quam illam operationem essentialiter; aliter non esset in se,
foris. ergo si non addat per se operationem determinatam
sui naturam, anima rationalis non magis per se acci dentibus,
mem non leuit, quam in se habet generandi.
Cetera huiusmodi sunt anima per se calor est in se acci dentibus
reale resp. ignis. ergo per se ab igne. ergo
quodlibet; quia omne ens reale habet causam realem
sui per se. tunc ultra ille calor est in
igne, vel per se ab eo immediate, vel mediate.
Si immediate ergo substantia vel forma substantia
est immediate operationum. Si mediate ergo

mediante

mediante aliquo accidente. et tunc de illo
accidente mediante nunc pro, an mediato
sit productum a substantia vel mediante, si mediante
non videtur. si mediante redit ystis de illo acciden-
te mediante et per hoc per se in infinitum.

Vel certe ex caliditate et substantiam spe immediate
operativam. Certum. Aqua calida mediante
se reduit ad pristinam frigiditatem. qd substantia
aqua et mediante operativa. pro quibus. illa re,
ductio e vera actus. qd. tunc vero per se expi,
entia et licet in aqua maneat aliq. frigiditas,
talis, tu non pot. accipi maior frigiditas sine
nova actione. qd aqua mediante se reduit
ad pristinam frigiditatem q. vera actum.

R. Certo tunc si: calorem spe nem. accidentis
pprie resp. ignis. d. h. i. q. s. q. u. e. n. s. q. d. e. p. d. u. c. t. u. s.
ab igne pprie q. actum ali q. n. d. i. s. t. i. n. c. t. u. s.
n. e. q. u. e. p. r. o. p. r. i. e. t. u. s. r. e. s. u. l. t. a. t. u. m. n. u. t. e. m. q. u. e. d. o.

et sic calor mediante si movet ad opera ignis
sicut res propria tunc nullo modo repellit ad
opera. ad partem quae dicitur q. calor et in ystis
et propria ignis habeat eam sine productione pprie
nam ipsam substantiam ignis sed generatam.
q. d. o.

qto in fact a. go facta a immediate operatio
negal gigno. ga passiones non di manant ab
opra mediant aliqno actione sed mesam
resultantiam nature et hec argtu petil dicit
them an opna vel facta sit vera cau efficiens
pprie resp: gigni omi vel ggnitatu. et ceter
in schola S. Th: Q. Quia non sit vera pprie
efficiens, sed q passiones immediati di manent ab
opra q resultant nature; In pte vero nctis
resulta ggnit, non adeo facile explicat,
sufficiat tu p mune fieri supposito q gono,
vane q una actionem attingat ta opnam
quam opna ad illam; q n. dat forma,
dat et ggnit ad illa. ita tu q non attingat
passione iam nisi pna attingat opnam, et
et non pt attingat tam passione nisi pna
attingat iam. hec in qua supposito Nctis
resultantiam vel emanat passione ggnit
in alio ordine exerenti post opnam, ex vi
mny passione actionis ggnit; ita q passione
aliqno modo exerent de pndentibus vel opna
quatenus

quatenus ipsa uter uno in actu impedit necessita-
 tem agentis rae con necessio qua hnt unu suis
 p pmitatibz, ita ut ipsa p pnta d neu aliter de-
 beat statim q se loqto q ducere p pntes ex ui-
 sisdem actionem. Ex quo colligit. E pntem
 nem ope nera et effici p pntem caam efficientem
 resp: suam p pntem p pntem hnti imp pntem
 qa e pntia simul cum generante q ducunt ex una
 parte; et p pntes ex altera. Et ipsa e pntia
 e quasi mediu p q generans attingit p pntes
 fiones. Quid nera pntem vel e pntem
 sit, rae p pntem efficiens accipi suam p pntem
 me, facile p pntem ex dicitis. Quia alius pntem
 pntem e pntem mediate opntem. Ad Conson
 P. Causa omis. et n pntem q pntem. ad pntem
 fices, reducti enen illu nem ope nera et nei-
 ram actionem su hnt natura ac pntem, vel
 om anatem. Quid si dicitis. rae e omnia
 frigiditas. qo hnt aliquid raeam p pntem
 efficientem. sed illa n pntem ope generans
 q raeam interit. qe pntem e pntem. P. Quid
 sit generans mediate generant q mediate
 manet in e pntem hntem in medio attingit,

resp.

roy: Latis Frigiditatis.

Dubium Quintum

An causa prima concurrat cum causis secundis ad quamcumq; earum operam et effectum. Et an immediate hoc præstet?

Postquam explicata est causa rei vere aliq; aliq; re et dicitur q; virtutem inata et coactam alicuius rei ingrediendi an causa rei coacta in actu ipso q; sua propria virtutem sit aliq; q; operam operari absq; actuali consensu causa rei. @:

Circa hæc dubia ja sententia dicitur in 2. diff: ja. q. 5. Et disti: 37. q. ja. Vbi ait. quod mundus fuit nil pxi d. immediate a Deo p. dicitur; sed postquam creatum accepit esse et virtutem operantem operantem

operantem

proportionatam esse p[ro]p[ri]etate hinc p[ro]p[ri]a ca[us]a r[ati]o
 p[ro]p[ri]a q[ui]busd[am] esse attingunt, ita ut d[omi]n[us] nihil
 e[ss]e p[ro]p[ri]a agat, nisi q[uo]d solum illam esse et virtus
 tem[por]is p[ro]p[ri]a g[er]net. ☉.

2a sententia p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a ca[us]a se: DEVS p[ro]p[ri]a
 h[ic] q[uo]d ca[us]a r[ati]o dederit, esse, et virtutem p[ro]p[ri]a
 g[er]nere cum r[ati]o et q[ui]busd[am] h[ic] sam[em] esse et
 q[ui]busd[am] p[ro]p[ri]a ita ut q[ui]busd[am] ca[us]a r[ati]o
 q[ui]busd[am] et ca[us]a p[ro]p[ri]a simul co[er]p[er]at g[er]nere hinc
 talis g[er]nere h[ic] solet simultaneus.

H[ic] sententia modo e[ss]e in s[er]mo[n]e p[ro]p[ri]a q[uo]d
 un[de] explicat[ur] sit;

Conclusio Prima

Ca[us]a p[ro]p[ri]a se: DEVS concurrens actu et immediate
 ad eos effectus et op[er]a car[ni]s r[ati]o; ita ut
 non min[us] e[ss]e entitas dependeat a ca[us]a
 p[ro]p[ri]a q[ui]busd[am] r[ati]o. |.

Cont[ra]st[us] e[ss]e Th[om]as 7.2.7.75. a.2. et 3. Et p[ro]p[ri]a g[er]nere,
 c.67. Et e[ss]e modo non tu inter p[ro]p[ri]a sed h[ic] h[ic].
 H[ic] sententia r[ati]o. Quidq[ue] entitatis e[ss]e in rebus
 creatis pendet a DEO in g[er]nere immediate.
 go et esse car[ni]s r[ati]o, virtus p[ro]p[ri]a, virtutis
 g[er]nere

genuerit et gratia illarum. p^{tr} g^{na}. quia hanc
o^{ia} sunt entitates reales et eo ipso q^d dependunt
a^o g^{na}, dependunt et n^o esse; q^{ia} g^{na} n^o est
et aliud q^{uam} g^{na} et materia rei p^oductio; vel p^oductio
rei s^{ed} p^oductio. o^{ia} vero p^{tr}. s^{ed} q^{uod} d^{icitur} mediate
g^{na} et q^{uod} entitatis reip^{sae} in creaturis. n^o est
d^{icitur} o^{ia} q^{uod} p^oductio, et n^o creaturae o^{ia} p^o
participatio. q^{uod} aut^{em} dependet a^o d^{icitur}. p^{tr} g^{na}.
nam esse o^{ia} p^o participatio fundamentu
actualis dependit; q^{uod} n^o mediate dependet,
aut p^{tr} d^{icitur}; si d^{icitur} mediate non g^{na}
creaturas, tunc d^{icitur} q^{uod} p^oductio in infinitu;
s^{ed} talis n^o est ad mittend^{um} q^{uod} p^{tr} sequela.
nam si una creatura g^{na} a^o d^{icitur} p^o aliam,
tunc de illa item q^{uod} n^o est, an p^o aliam, vel n^o;
si n^o est p^o aliam, tunc item, et s^{ed} in infinitu.
si a^o d^{icitur} q^{uod} alia mediate g^{na} a^o d^{icitur}, tunc
s^{ed} apte q^{uod} et o^{ia} alias creaturas g^{na}
mediate cum non sit motus r^{ati}o de una, q^{uam}
altera.

Declarat hanc r^{ati}o, d^{icitur} esse o^{ia} p^o p^oductio, et illas
creaturas esse entia p^o participatio, et totu^m fundatu
actualis dependit eam a^o d^{icitur}, tunc a^o d^{icitur};
s^{ed}

sed sine respectu ad eas res interpretas in
 comparando inter deum et creaturas. Deus est ens
 p[er] seipsum, et creatura ista sunt entia p[er] participationem
 patris. go sine immediati respectu et mediae crea-
 tura ista op[er]es se: et ip[s]e carnis rem, sunt p[er] se et
 mediale dependant a deo ut a causa; et p[er] se
 quilibet actus creaturae q[ui] est ens p[er] participationem patris,
 debet a deo habere a vera et actuali cau[s]a.

Per Conto 30. 55. 20. Et 50 Litteras colligunt
 interma[ri]a p[er]sentiam dei in creaturis ex grae
 qua in illis exoritur; atq[ue] p[er] se d[omi]nanda deus
 nihil modo op[er]at in creaturis, go p[er]sentia dei
 neq[ue] colligi in illis. Quod tu gra[ti]a ca[us]e theol:
 dicitur, asparentur deus spe ubiq[ue] p[er] seipsum, p[er]sentiam,
 et p[er]sentiam. Est Deus essentia, p[re]senter, ubiq[ue] potenter.

Circa hunc textum scientia nos non instituit
 dignitatem h[uius]modi, et in sequentibus de istis causis
 creatis, tam libens, qua[n]t[um] n[on]is, sed tu de neces-
 sario q[ui] p[ro]p[ri]is istis respicit ad grandu non
 pat[et] non op[er]ari, quales ca[us]a e[st] arg. ignis, q[ui] trahit,
 et de causis libens, quod cum illis deus p[er]mittat
 ad eliciendas op[er]es libens, p[er] se cum p[ro]p[ri]is exce,
 dere nihil; ite[m] de illis h[uius]modi non agens.

Scientia

Sciendum tu. res modo plures et theod. admit,
tere gausu simultaneu dei, et in casu libe-
ris in ordine ad actiones liberas, sicut admit,
tant in casu necessariis; ita q. deq. immediate
generat ad actiones liberas eam q. n. sicut
ad actiones necessarias; et huius ratiō d. eund
illam, quā q. lenti nra aduicimus q. huc in
lenti optime conuincit.

Deo generat q. pte
ad casu res.

Immediate mediata
virtutis.

Immediate mediata
suppositi.

Antequam ratiō lenti patnam de modo
generandi dei cum casu res si. mediate,
an immediate, h. e. dupliciter p. pte ali,
quā eam mediate generat ad effm. p.
mediate immediate virtutis. 2. immediate
mediate suppositi. Concurrere immediate
mediate virtutis virtute alia quā generat
ad effm. p. pte virtute ab alio nre communi-
ca. Quil sit generare immediate mediate
suppositi, non est eodem modo replicant.
Breuiter tu. ex. pte. generare immediate me-
diata suppositi et ita aduicere effm, ut ni-
ter eam et effm. n. l. alia mediat suppo-
situm simul opans et influens in effectum;
hoc supposito, fid.

Conto

Conclusio Secunda

257

Deus concurrens immediate ad oes effectus carum
et non solum immediate virtutis, sed et in
mediate suppositi.

Contro eam inter phisicos et theologicos, pro quo ad
utramque partem. Causam aliquam generalem imme-
diate mediate virtutis, et abstrahere effectus p-
pnam virtutem, non certam ab alio; sed
Deus abstrahit eam effectum carum et in p-
pna virtute; alias si non; effectus eius dependens in
sua causa ^{ab alio} generat immediate mediate
virtutis. Quod ad eam partem pro.
In ea re creata e aliquo punctu a solo deo, p-
e: ipsum esse, q- effectus p-
e causa generat immediate mediate suppositi. pro
idem e. Illa causa agit immediate mediate
suppositi, inter quam et effectus nullus alius
suppositi mediat simul influens et operans
in effectum, sed in ea effectus creata e alijs q- a solo
deus p-
dicit. q- deus generat immediate mediate sup-
positi. ma. patet. pro m. nam eis effectus vel e
spiritualis vel corporeus. inter haec non datur mediu, si spiritualis,
tunc

tunc a solo Deo producit. Sic corporey tunc in
tunc in cludit matiam q a solo Deo e produita p
cream. Cum go in quocunq; esse creato repiat
aliquid a solo Deo produita, q a nullo supposito
creato produita, aut produci pot, tunc erit caa
immediate exans et influens immediate suppo.
fiti.

Circa has partes notum in quolibet esse creato chi
particularem aliquam rationem correspondentem sibi esse,
et in illo casu q currenti ad illum sibi aliquo modum
habet tam caa ra qua se generat ad eam entita,
tam et realitatem repitiam in esse ita, ut nihil rea-
litatis sit in illo, q nec sit produita tam a go qua
ra caa, in quolibet esse repitiam plures rationes
finitis et gradus sibi in g. in hanc, repitiam gradus
entis realis, gradus sibi, gradus corporeitatis,
et gradus rationalitatis. Similiter et repitiam gradus
singularitatis, et quidem casu sibi gradus correspon-
dent sibi et ra caa, in directio go et p se sibi aliis,
qua particularem modum et rationem correspondentem
uni, et nec alteri. Sic hanc sibi gradum entis corres-
pondet primo et p se sibi caa sibi gradum corpo-
reitatis correspondet primo mobili; sibi nec
gradum singularitatis correspondet generanti
singulari

singulari, huc tu non obstante certum est, sed istos
 gradus produci tam a se qua ra caa se viderent
 se suam realitatem. cum vero e ista, ga oes
 pchit gradus realiter identificantur vel se
 ut in legi pbantur gra Scoti. qd tunc se ga
 ra caa pducens unum gradum, pducet oes alios;
 alius illi gradus non sunt una et eadem entitate
 realiter.

Alii eius qd. Deus potuit creaturas tati
 dare qstam ut sine illis actuati y curpe age,
 vel ut n. g. sed pduceret autem sine Deo, ho hroca,
 ho leonem. qd incredibile est tunc hunc hunc
 creaturas in pectus se. pto qd qd. nam p hoc
 duceret magis Dei bonitas et misericordia.
 ans patet. nam illud non inuoluit qd hroca d.
 nem. qd bene potuit fieri a Deo.

R. Negat aut. ad pbam negatis aut. nam
 ex illis se manifestata qd hroca d.; qd n. crea,
 hura et non est creatura. facta illa hypothefi.
 in pectus est creatura ut pppuit, et non
 est creatura, ga creatura ex sua spua et
 quo ad epaem est subordinetur se caa,
 et dependet ab illa. cum sit ex est per
 participam

participatorem, sicut in g. representat instrumentum
quatenus tale e, hinc tantam virtutem ut ipsi
sunt se solo alij motione proprias agentis pube
cat effm; qd in hinc ut tale, estiter potit move,
ni a principali agente in ordine ad effm nobili,
orem se. Quid sic dicitur qbra. Effm non exee
dunt virtutem carum rrm, ut dicitur. qd pot
pdm sine actuali generis sui. Qd. Certe om.
negatis tu sequam. Quia qd dicitur effm non
excedere suam rram ceteris in hinc qd p p p p,
pmit qd dicitur caa p. Neq; et valet si dicas,
ideo sui carum om effm reatum, qd rei q
caam p dicit, sicut sicut effm caa ad hinc.
Qd. hinc qdem rem qd in alij hinc, tu non hinc
totu in p fenti, resp: Dei et carum rrm.

Alii dicit qd si Deus generat unum carum caa
ad pducendum effm, non generat eadem actione
qua creatura generat, sed diversis. atq;
nullo modo p, qd nullo modo generat.
p dicit in p p p p non generat diversis actio,
ne, qd ad illu actio diversis, sed qd p p p
creatura

creatura, vel possit, quod simul cum illa. nil
 potest dici de his 3. q. non esset potentia, quia
 et actio sua causa, quod se quod actiorem causa sua.
 q. potest prior. atque hoc et dici non potest. quia tunc
 actio creaturae, ut pote potentia in veniret cum
 voluntate offerre potentia per priorem actiorem sua causa,
 quod se ad producendum offerre et sufficientem, et sic sua
 actio creaturae potest sufficiens. neque potest esse
 simul; nam quod libet eam et sufficientem prima
 ad producendum offerre. q. sufficiens altera;
 demum idem terminus neque hinc duas actio,
 ones sui productivas, cum actiões distinguantur
 per terminos, q. cum sit idem terminus: ut supponitur,
 minus requirunt ^{esse} diversas actiões productivas.
 Neque potest dici quod sit una et eadem actio. quia potest
 plures causas quod eandem actiorem aliquid producunt
 aut ex eo quod habeant eandem virtutem agentem,
 de, ut patet in 3. h. personis divinis quod per eandem
 dem actiorem producere totum mundum, quia in
 illis et eadem virtute agentis producunt, sed
 in causa sua et sua non et eadem virtute operan-
 di et producendi, cum virtute creaturae liberata
 et finita

et finita; virtus vero causa prima increata et infinita.
ergo causa prima non generat eam ratione eandem actionis,
nempe ad producendum effectum. *Consequenter 10.* Si causa libera
libera esset illo quod est deus, non esset libera in suis
actionibus. haec autem est absurdum; quia haec ratio tolleret
libertatem. ergo deus ex quo sequitur. pro secula. quia
non est in manu causa libera ratione, quae cum ipso
generat causa prima, ergo si causa non generat causa prima
vel libere esset, non poterit ipsa ex se libere operari.
Consequenter 20. Causa prima vel potest producere seipsum
nisi. illa actione qua cum causa ratione generat, vel
non. si non potest. ergo potentia deus esset limitata et
finita. si potest. ergo profertur actio eius, generantis
ad productionem alterius eius.

R. Condo m. recte m. ad partem dices quod eadem
actione et non diversimodum generat deus cum causa ratione
vel bene potest per se ipsam. Sed in pugnam res,
quod eadem operi adaequata ratione pro qua idem
effectus potest produci eadem actione a pluribus causis in
mediatis. si. quia in illis eadem virtus causa hinc
haec non ratio hinc locum hinc in causis omni deus generat
ut

ut patet 3^{ty} p^{er}sonis divinis. Sed ratio quare unum
 numero est quod in duobus casibus eadem actio est
 a^{ctio} q^{uod} est dependet ab una causa ut particulari
 ab altera ut uniti. Quod licet sint distincta habet
 autem distinctas virtutes tunc potest provenire unde
 est eadem actio p^{ro} subordinatum et de qua
 dicitur quod una ab altera habet in divinis a.
 unum nulla debet admitti subordinatio q^{uod}.
 in p^{ro}fectionem in quibus idem in 3^{ty} personis
 dicitur eadem virtute resp. unum et idem est.
 Et ut plene ratio scilicet q^{uod} ostendit, Adde
 quod ratio ratio p^{ro}fecte quod in suo ordine et q^{uod},
 tunc cum sit causa particularis in dicitur generis
 causa uniti et p^{ro} uniti subordinat. Et quomodo
 vis est p^{ro}ducta a causa ratio uniti non excedat
 p^{ro}fectionem causa ratio quo ad illius p^{ro}ductionem, tunc videtur
 hinc est neg^{atione} generis causa p^{ro} ad illius p^{ro}ductionem
 nem; nam et ens creatum unum sit ens p^{ro} p^{ro}ductionem
 hinc p^{ro}ductionem dependet vero a p^{ro} uniti si. Sed
 p^{ro}ductionem, cum q^{uod} actio quae causa ratio p^{ro}ducta sunt
 est sit ens p^{ro} p^{ro}ductionem vero dicitur de qua
 dicitur in Deo, ita ut talis actio non op^{er}et in causa
 naa

nāa nisi ad eiq̄ entitatem Deo generetur, actio n.
et effectus in finem sunt idem. Unde colligitur Deum
immediate generare ad effectum eādem rā eādem
actione qua eā rā generat. Ad Conf. Jam
R. Illam q̄dem excedere limites p̄na, tu
p̄na breuiter R. Cā rā rā liberam non
amittere suā libertatem ex eo q̄ dependet
ā eā rā in sua op̄e. quicq̄ n. Dei rā in actū
eā rā rā inuallibilis, et nunquā deest in mo-
mento op̄is, licet absolute sit liber resp. Dei.
Deo et generando cum eā rā rā accommodat
se rā eā rā, quare q̄libet eā rā libera h̄t
sufficientem generat̄ generalem inuallibilem
et rectā, ut cum illo pot̄ libere op̄ari, q̄t̄ maḡ,
aduenit.

Quarunt huc aliqui An Deo generat
et ad actū peccaminosos, u. g. ad actū fornicationis
vel fornicationis. ad q̄ rā ad theologicos spectat
R. breuiter. In actū peccaminosos rā rā rā,
p̄ ipsam entitatem rectam positivā actū.
rā deformitatem aut defectū in recta rā
vel

vel p[ro]p[ter] Deum. Deus go g[er]it ad v[er]am r[ati]o-
 nem entitatem r[ati]o[n]em in actu peccaminoso.
 non vero ad deformitatem vel defectu[m]. q[ui]a de-
 formitas p[ro]cedit a c[aus]a r[ati]o[n]e deficiente, non of-
 ficiente. Et ideo non miru[m] q[uo]d Deus ad ea non
 generalit[er]. Ad r[ati]o[n]em C[on]f[ess]i. R[ati]o[n]e i[n] g[er]it.
 Deum p[ro]p[ter] se solo illo g[er]it quo g[er]it
 ad eam r[ati]o[n]em p[ro]ducere p[ro]p[ter] alias cum
 eam r[ati]o[n]em p[ro]ducit q[ui]a dicitur illu[m] g[er]itum
 esse a p[ro]p[ter]io i[n]finito. Sed R[ati]o[n]e ad C[on]f[ess]i.
 Quia Deus se solo non p[ro]ducit p[ro]p[ter] illu[m]
 g[er]itum quo g[er]it cum eam r[ati]o[n]em al[ia] i[n] p[ro]p[ter]
 eam r[ati]o[n]em op[er]ante. ad huiusmodi p[ro]p[ter] dices.
 quod licet ille g[er]itum eriat a p[ro]p[ter]io i[n]finito,
 debet mi[n]us t[ame]n a eam r[ati]o[n]em q[ui]a illa p[ro]p[ter]
 et g[er]it; et sic g[er]itum Dei debet mi[n]us et
 accommodat[ur] eam r[ati]o[n]em p[ro]p[ter] limitato et non i[n]
 finito modo quare una tali g[er]itum non p[ro]t
 Deus se solo p[ro]ducere p[ro]p[ter], licet simpliciter p[ro]t
 si attendamus mere ad p[ro]p[ter]io a quo talis
 orit g[er]itum se n[on] i[n]finito i[n]finito. et si deus
 velit se solo p[ro]ducere p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] tunc alio
 modo concurret per distinctum g[er]itum. C.
 R[ati]o[n]e:

Principes 30. Cetera rae sunt cae principales. qd
non indigent gessu alterius ad pducendum effectum.
ans patet. pto gressu. cae principales illae q
virtute ppaia et gressu alij alieno opaf.
qd cum tunc rae sunt principales. non indige,
sunt actuati gressu sui ad pducendum suum
effectum. sed tunc indigent qd Rex gessu illam esse
et virtutem agendi.

R. Cetero ans et negotio gressu. Ad ptaem
distm gressu ans. cae ppaia et q non eget
gressu alterius ad pducendum suum. qd. dicitur.
si conditio. nego ans. nunc illa distm cae
ppaia in argto celata, si absolute intel,
ligat cum pt gressu cae rae factu pta.

Principes 30. Si Rex gessu cum cae
rae ad pducendum effectum, vel ipse pducit tunc
partem vel totum. si totum est. qd cae rae nil
opaf, qd nihil ipsi pducendum. Si vero dicat
quod tunc partem est. qd cae rae caelit alteram
partem in dependenter a pta. et q gressu
factu illam partem effectum non sicut gressu,

notum

riom. demide dant multi offy q plane sunt in 2
divisibiles et partialy carentes, ut sunt nestri
geophy, q modo go quaterunt pter partu p duci.
Quily aude ex hac apte seq, Deu esse eam
partialem q tu non admittis.

R. Totum offer causari a caa ja et ra.
Sed dices simod; nam toty offy caat a ja caa
ut a caa uniti et cor, a caa vero ra hgm a
peculiaru et deter mixta caa. Ex quo seq
Deu non ope caam partialem sed totalem
Sed hoc arguta et hoc modo pponi solet sic:
Non potit genery ducem agentiu vel suam
caam ad unctum offer pduendum nisi utrumq;
agens sit partiale, ut patet in duoty heoty
partiauby unu lapidem. Vel alteru sit dante
imperfionis ut nequeat ulingere offer nisi
adiuvel ab alio. Sed neq; drey neq; creatu;
rate agens partiale, cum toty offy ab
utroy pcedat. Neq; creatura dante nup;
Jethonis ut nequeat ulingere offer cum ut
Supponit offy sit eiq dem pta et ayualis
perfionis

perfectio essentialis cum sua causa. qd non
erit necessarius concursus Dei cum causa eius?

R. Maiorem tunc veram esse si intelligat
de causis eiusdem ordinis et non subalternis.

ad effectum subordina-
tionem
importatibus

falsu a. si sequatur de causis inferiori ordinis
Adde ex Aristotele .p. q. 52. a. 2. Quum non
prope dicitur causam partialem, quia illa respicit
causam partialem quae in eodem genere et ordine causae
ad unam causam eiusdem generis integranda est, et
nec ita ut neutra pendens ab altera ad agen-
dum ut patet in duobus huiusmodi lapideis partem
habet. hinc a. modo non currit deus ad causam

Primo 50. Deus currit medio causae
et inter ipsum et effectum mediante supposita causa
etiam. qd non currit immediate mediate sup-
posita. qd videtur. quia si se solo non potest
esse factus mediantibus causis etiam, ut contra lo-
quuntur philosophi. quia patet. quia currit me-
diante mediate supposita et ita currit
ad effectum vel inter ipsum et causam nullam aliam
mediate vel suppositam. qd si inter deum et effectum
mediate supposita causa etiam currit deus non curret
mediate

Immediata

mediatē suppressi. @.

R. Certe uno et negotio sequam. Ad primum si,
res deum dei agere mediaturā casu suo, quia
una cum illis opus; q tu non impedit q mo
quo minus ipse sit effectus intime, et eam opus
et effectus mediaturā abstrahat a negotio, agere
mediaturā mediaturā suppressi, qd agere abstrahit
facti mediaturā hanc, non abstrahendo ad opus
sortiri aliud agere, neq et eam rā tr media inter
deum et effectus, qd de rā eam mediaturā q eam
supponit solum abstrahat mediaturā et q illa sola
abstrahat effectus, q dicit neq de deo, cum ille
abstrahat intime effectus et pfectus eodem rā rā.
Et si in aliqua sensu eam rā tr media nō,
fortū et effectus hoc tunc ille qd opus p
virtutem a deo communi catena.

Principes ultimo. Si deus generet cum
casu suo ad eam opus, sequens dum ego video
vel video, deus et deus videtur vel videtur.
generat falsū. qd et ans. pto sequens. deus e
eam mediaturā mediaturā suppressi hanc actionem.
sed actiones deum nō sua eam a qua procedunt.
qd deus denominatur videtur et videtur.

R.

R. Nōdo sequēdam. ad p̄tē gades m. et disting: m.
Et actioes denominantur p̄tē causā imēdia,
tam si sit receptiva et si vitalis talis actiois
quod m. si non sit receptiva, nec vitalis, sed
sine p̄tē. nego m. q̄ acty isti vitales et imē
vires dicitur respectu hanc fedentalem ad
p̄tē vitale a quo dimanant et in quo recipiunt et tantum
denominant tale p̄tē. Quare cum deus non
sit p̄tē vitale p̄ducens et recipiens talis acty
non potest denominari ab illis sed solum hō. hanc n. q̄
recipere acty vitalem vel quancūlibet aliam formā
cum p̄tē ad geny rōa matris neq̄ deo
quēvis, recipere n. dicit m. p̄fectiōem.

Habem⁹ gō ex dictis deū generare cum caus
rōa ad quancūlibet causā p̄tē et p̄tē et p̄tē
imēdiale, non hanc imēdiale virtutis, sed et
imēdiale suppositi. Vocat a. iste generis si,
nullatenus vel gēmitans et p̄tē se non est ali,
vel p̄tē ipsa actio creatura vel dependens
a deo imēdiale a p̄tē causā. Et sic deū generare
simul cum causā rōa nihil est aliud, quā ut ipse
quod illam actioem p̄tē rōa rōa p̄tē,
quod fuit p̄tē. (m.)

Quib: 6.

Dubium Sextum Celebre.

An præter concursum simultaneum debeat etiam admitti concursus Preuius quo causæ secundæ à Deo prius natura quam operentur realiter physice prædeterminentur et applicentur ad operandum uel potm effm?

Dubium præius magnam et multis iam sententiam agitatum gubnet differtur. In qua dicitur sententia. Jā e Molinæ in sua Concordia de libero arbitrio. quæ statuit Deum non influere in causam prius eam prius promouendo ad operandum, sed simul eum ad influere in eam gubnetu si multum. Et addit hæc sententia causam prius non agere ut motam à Jā, neq; causam prius natura operari quam causam.

Sed ubi:

sed utramque simul generata, sicut generantur duo
 homines ad trahenda unam naturam. Eandem sententiam
 tam bene Suarez? .j. thesibus sine physica di. p. 22.
 eamque sequuntur eos PP. Societatis Jesu. i.
 2a sententia hinc contraria ait. Quam non solum
 concursus si multantes influere in effectum carum
 est, sed et in ipsas causas ipsas si movendo illas
 realiter physice prius natura quam effectus. et hoc est
 perpetua sententia S. Th. quam apte probat i. p. q. 105.
 a. 5. Et alio in locis. Eum sequuntur eos Disputi.

Concursus q. p. intelligi?

Pro utriusque explicanda supponenda est quod non est
 hic sermo de concursu dei sicut est in
 ipso deo, nam sic nihil aliud est quam actus ille
 hic immanens, intellectus si est volens a qua omnis
 entitas realis extra se habet, sed sermo est de concursu
 DEI a dextra situm qui in causa 2a recipitur.

Concursus Simultaneus quid?

Concursus Praevius quid?

Concursus iste in via S. Th. est duplex. Simultaneus
 nempe se. et Praevius, sine praedeterminato plures
 causas 2am ad operandum, et hinc physice praedeterminatio semper
 intelligitur vera et realis multas causas 2as. q. virtute a deo data, ut opel.
 Concursus 2o simultaneus non est aliud quam in
 gloria Dei in operem et effectum 2am 2a. Concursus
 vero Praevius aut praedeterminatus est in gloria
 gloriae non solum in operem et effectum, sed et in ipsam causam
 2am, et est quaedam virtus realis collata a Deo causa 2a per
 modum transeuntis prius natura quam ipsa influat in effectum.

Suppo:

Supponendum 20. Inqum certū. Inqum: et quodam
 hi Julio dictū. Deum concurrere & causam simul,
 bono eum quia concurrat ea ad operandū.
 Cuius ratio est sic infirmata supra, licet tu illa
 repetere. Quia causa creata non tua dependet à Deo
 in propria entitate, sed et in ratione agentis et influentis
 entis in suum effectum. Nam in ubi q. ratione est tota
 subordinata Deo, sed Deo influent et est totam
 entitatem causae creatae. q. et influent in actionem
 et effectum in ordine ad quae causa est ut agens et
 influens. Deinde ad ea quae reale creatum genus,
 ut Deo Inqum q. causa efficiens cum ea tale
 uno sit ens & potesticipatim; sed ~~entia~~ actio
 et effectus sunt entia realia participata. q. Deo et influent
 q. Inqum si multantes in illam entitatem.

Conclusio Prima

Præter concursum simultaneum necesse admit-
 tendū & concurrere præmū quod DEVS phyce
 præmoueat et prædeterminet causas eas necesse ad
 producendum effectum suum. Q.

Explicat Causa. Diximus causas eas necessarias. quia
 agere de causis libere, utrum Deo eas præmoueat phyce
 prædeterminat ad suas operationes aut suos effectus,
 et quodam

Et quomodo cum tali commotione physica potest stare libertas
ad theologiae spectat. Ideo nos pro more de causa
necesse disputatam instituire volumus, nec n. physica
probit. Est quae scilicet certis quibusdam antecedentibus
causis cum causa ad effectum vel effectum illius, pro more
ipsam causam rationem ponenda in ipsa quondam
virtutem primam, in qua antecedentibus deus generatum
igne ad calefactum dabit ignis in igne natura deus se solo
prouit in igne virtutem quondam pro qua causa
reddidit complete et ultimate potens et sufficientis
in ratione actualis primis ad produenda actionem et effectum.
quid a se habet nullo superadita in se in se solo.
Certum tu a Thomae inchoatione applicat pro
terminare, auxiliu proxiu, quibus primis applicat
solum.

Hanc sententiam sic explicata est de Th. 1. p. 9. 105. a. 5.
et de potentia 9. 3. a. 7. ad 1. in, ubi ait. Quod si ut causa
natis actus habeat in suo genere virtutem suffi-
cientem ad agendum, requiritur tamen praeter illam vir-
tus diuina ad actionem obicienda. Est et nota
cento articulo 8. physica. lex: 33. Vbi agens de causa
et ratione et de ipsius motione sic ait. Vt in quoque re
mouere dicimus, et 1. in et ultimate mouentiu sed
magis primo, illud n. mouet ultimum, sed non hoc
1. in, et sine primo quidem ultimum non mouetur
illud

Illud a. sine hec, ut bauls non movetur non mo-
 ventur hinc. p. q. verba illa dicitur jam causam a
 ra mha, q. licet utray actus moveat, hec a. gunt,
 rat actus ad actum et effectum, tunc ja movet ratur
 ad gratiam et effectum p. d. m. ra tu non movet jam,
 go s. m. mentem hinc caa ja movet ratur ad ope,
 raturam; et gunt s. l. v. gunt s. l. v. simultaneu. adruit.
 l. v. d. o. et gunt s. l. v. p. r. n. i. q. q. movet aliud ad
 opandū, non e. tu simul gunt s. l. v. cum illo. s. l. v.
 et illud p. movet et gunt s. l. v. mixte. Nec videt si
 deas; ad movendū dicitur hinc s. l. v. at ope,
 q. d. gunt dedit caa s. l. v. virtutes gratias, easq.
 gunt s. l. v. gunt in ope; hae n. ratur s. l. v. movet
 caas ratur ad agendū. Deinde sufficit q. d. gunt
 simul gunt ratur cum caa ra ad ope gratiam et
 effectum gunt s. l. v. simultaneu; nam cum illo actus
 sit p. ratur a. d. v. ut p. ratur caa universali omi,
 quam a. caa ra, suff. videtur caa ra q. illam actio,
 non p. ratur a. d. v. determinat p. d. v. sande
 actum, p. ratur a. d. v. ab illa. Non videt in qua, q.
 hec directale gunt s. l. v. futurum afferentem ex p. ratur a. d. v.
 baculo, q. non movet, nisi movetur ab hinc. movetur
 a. gunt bauls non e. gunt s. l. v. virtutum illig in
 ope sicut et movetur s. l. v. ad s. l. v. d. v. d. v.

non

non e governare virtutem illius in se, sed potius in applicare se
ad agendum. Demum si movere eam eam ad
agendum est tu governare virtutem activa illius
sicut q eam ra semper movetur a teo ad agendum,
huc a te yhu expiam. go of id expiam. pte seynle.
Dey semper gromat res eam q virtutis in se et
qdem mediate. go si dey gromando movet ad
contrarij velunt ad gratiam dey se movet.
m. de hoc responsio nichil in Durando Jm,
q dicitur q huc situ eam gromere ad actiones
eam eam, qa p dicit illum spe et virtutis acti,
ne et illas gromere ytmio. illud non qd,
dicit eam movere eam eam q gromere ytmio,
tamen se q eandem actionem, gratiam ytmio
e ab illo, factu e, quid se ostendit. Nichil
movet aliud nisi aliqd agit in illu, sicut
nullu pot movere lapidum nisi aliqd agit in
illu, sed dey q gromere ytmio movet nihil agit
in eam eam. go q illu non movet eam.
m. de se paret. qa movetur de novo e mutari, et
qster ad q movetur debet recipere aliqd q q aliter
se habeat ac antea, huc n. e mutari. m. pte.
actio transiens ut volunt eam contrarij non e

m

in ipsa causa agente, sed in re ipsa. quod cum dicitur
 in philosophia in operibus actionibus transiuntibus quod
 dependit a deo a quibus firmamentis non minus,
 sed causam quam dicitur si consideret illa actio potest
 prout potest a deo, quod situm hanc prout in factum
 nihil reale remittit in causa re ipsa quod movetur.
 Sunt et alia cui dicitur prima testimonia ista
 ab omnibus generis nempe autem quod ceteris recipit,
 ut ab aliis philosophis et quod multum apta sunt non
 instructo et roborant mentem ceteris, ista ea referre
 remus.

- 1^m Causa re ipsa operatur a se ad operandum.
- 2^m Causa re ipsa exhibet res ad operandum.
- 3^m Causa re ipsa determinat ad operandum.
- 4^m Causa re ipsa non agit nisi mota a se.
- 5^m Causa re ipsa subordinatur se sicut instrumentum
 subordinatur artifici.

Grave testimonium aptum quinquibus generibus
 operum.
 1^m Causa re ipsa, quod. Omnis causa debet habere in
 se vim productivam quod qua nihil potest esse et
 esse res re ipsa in illo. Sed causa re ipsa sine
 generis proprio, hoc est sine virtute ipsi
 intrinseca superaddita non potest esse effectus
 et

et eas res replet in illo. 2o vero procedendo a generis in minus;
m. de se patet. qd qd in se in esse alienigena,
debet gigni in causa vel fructu vel eminenter,
qa caa non pot d'are q, non habet. m. antequam
p'nt. Notate in esse loquendo de illo largo modo,
p'nt se extendit ad ipsam gratiam, qd et sicut
dicit esse in p'ntia, multa repit. 2o repit
p'nt ipso actionis, qd de sumis ex obo, in quo que
nil unum p'ntia et habitus, 2o. repit r'ao actus est.
in quo differat a virtute operativa, et habitus qd duo
sunt actus primi. 3o repit r'ao entis communis.
Et tamen et r'ao fructus existat. Hoc qd notatu
d'it m. in actione vel esse alienigena caa repit
r'ao entis communis. Item r'ao actus est et 3o
r'ao fructus existat. sed has r'ao negat p'ntia caa
2a sumpta p'ntia suas p'ntias et virtutes ipso,
hinc nisi a suo p'ntia p'ntia. 2o idem qd
antea. m. item patet. p'ntia m. q'no ad p'ntias
p'ntia: in p'ntia q'no ad r'ao corp'is
entis; nulla caa h'nt in se naturam et p'ntiam vim
ad p'ntiam esse p'ntia alienigena caa nisi acci,
p'ntia virtutem et illa caa, sed r'ao entis corp'
p'ntia et p'ntia esse sui. 2o nulla caa 2a h'nt
vim

vim naturam ad illam pervenienda. go nō sō qd
 aliā qmōtione phyca. Im pōtē. Aqua nō pōt
 suam virtutem naturā neq̄ calēfacere neq̄
 rēgere, nisi in se recipiat virtutem aliā qmō
 ab igne q̄a rēgere et calēfacere ē p̄p̄rio offi
 cō. Nam air vel aliud corp̄ celeste neq̄
 illuminare nisi à sole recipiat. ab igne vir
 tutem, q̄a vivere vel illuminare offi p̄p̄rio offi
 celis. go nō. verū. p̄ter m. cōm̄ univērsū subit,
 q̄mā debet recipere vim rēgali p̄ m̄
 offi, sū dicit cōm̄ univērsū, et rēgē et hō
 ē offi univērsū, q̄a nihil sōl sub sole ē neq̄
 filius. go rēgē et hō ē p̄p̄rio offi dicit. go rē
 cōm̄ nō pōtē in illam, nisi recipiat vim,
 virtutem ^{aliquam} recipiat p̄m̄ia ē dicit.
 Quā ad rēgē autē rēgē p̄ter eadem m. Ignis et
 air hō virtutē ignis se multo maḡ fortior rēgē
 air rēgē. go ex se nō pōt illa pervenire, sū
 eget virtutē p̄p̄ adhibita. q̄mōtū p̄dicit, idē
 m̄ nō pōtē eget aliā quā virtutē ad pervenire,
 dicit offi cōm̄ p̄p̄tū, q̄a nō pōtē hō, qd
 illi. p̄ter autē. virtutē et ignis virtutē rēgē
 ad rēgē autē rēgē vel p̄ter ad virtutē. et virtutē
 neq̄ ad illū velut ad finem. sū autē p̄p̄ rēgē
 p̄ter

petri qd magis assimilat Deo. et primo semper
e pfectior illo qd admodum ad illu. qd uno uerbo.
p'ter m. et quo ad 3'tiam. Si in caetera op'et
aliqua uirtus p'ductiva frater existit uel op'et
existit illi caetera, uel aliqd ip'i in natura. sed nihil
ex his pot' dici. non existit. qd ip'a non e uirtus
gratua, uel p'ductiva sed uirtus creditu' tu'
ad op'and'u. et p'ter hec. Uirtus gratua dicit
ord'mem op'tem ad op'and'u et efficit; sed existit
dicit tu' ord'mem op'tem ad op'and'u; quia uelut
suam p'teritum actualit. qd non e uirtus op'a,
sicut. M. patet. p'ter m. existit ex sua op'a e
uirtus qd si bene rem uel op'and'u complete uelut
suas caetera. qd tu' dicit ord'mem op'tem ad
op'and'u. Deinde si existit dicitur ord'mem
op'tem ad op'and'u non op'et uel uirtus actualit;
sicut uel, sed uirtus aliqd de p'terite, op'et n. in
p'terite ad sua op'and'u. hec a. e. qd non uiam
existit. qd.

Quid uero nihil aliud in natura pot' op'e
uirtus p'ductiva propria existit p'ter.

Quid aliud h't caetera. illud e qd ip'a,
h'ic qd existit, qd p'teritum. qd illud non
e

a nisy p d u e l m a o i g f u f f i c i e n s . g e d e b t
 a d e o p e r i a l i q u o d a l i q u a n i c a u r a p e r y r e d d a g
 u l t i m a t e d e c o m p l e t e p e t e n s a d i l l a p d u c e r e ,
 D e a m . s i r e n i h i l a l i d a g m a n e h i l i m p e t e n s
 f i a n t a n t e a . d h e r e d r i n e p e t e t p l a r i r a e
 a d d u n t a f u g r e . q u a e x i s t e n t e p p r i g e s t y d e i
 d i p r i e p t o ; q u a e u l t i m a a c t u a l i t a s r e i
 g e c o r r e p o n d e t p o a t h e i q u a e d e y .

R. A l e u t r a n i s p o q u a n d h i c e s t t u p i t
 p p r i g e s t y f o l i y d e i , t u c a u r a b e n e p e t i l l a
 p d u c e r e q u i b i l i t a s c o r t a m a b i n i t i o ,
 q u a d e y m e d o q u a s e m e t . q u a r a n e n p e t i t
 a l i o n i s y q u a d a m f u g a d d i l u i p r i c a u r a
 d y p t e r f r u s t r a n y e t y u n g e h o n i y .

R. N o D e u m g e n e r u f u e f i m u l t a n e s f u g r ,
 p l e r e d e f e c t u , d h m i e n e n p e t i t q u i n t i o
 p h y z a , u l a l i q u a q u a l i t a f u g a d i l u .
 D e m n e u t r a f a t . q u a n d p i n . q u a i l l a
 n i s y p e c o n t a c a u r a u t i n i t i o n e n h e t t
 e r a i n f e n e y f i n t t e r n e y c o n i n e n s
 q u i e s t u r e p i u n s . n i o f i d a l i q u e s q u o m i .
 h e t t s e i n o r d i n e a d i l l a h e g e n i n f t r u t u r
 g e

go ut pducat illa debet elevari et debet minari p virtute aliqua.

Noti r. qd ex illa seq(Deum se solo pducere
eos illas rati raptas in effu et non caam rati
p qd gausu simultanter ut ipse ptrauq fa,
hinc ni huc pponit in caa ra p qd pducere
illas.

Pr 20 Causa rae. Esse pmpm actuale et com,
pletu rati, e aliqd reale in caa ra. sed huc ope pultor
non hnt caa ra p suam pultum; neq; p suas vir,
tutes opativas. go ut actu opus et pducit fmn
effu pntis rati aliqua rati pntia qd realiter
pntiat caam rati in rae pmpm actualis actu
influentis. m. p. actio non hnt dependet i pmp,
pnt habitualiter opativa pntis pmpm; qd
pnt ope pmpm habitualiter aliq; eo qd pnt actio,
sed dependet ab illo, ut e actuale et debet,
minate pmpm illig, sine actu actualiter op,
pntia ad opem, sed se ut i pnt actio rati
dependet, e aliqd reale, go et ope pmpm actuale
ont aliqd reale; qmly adde qd si pmpm ha,
habitualiter opativa aliqd reale. go et pmpm
actualiter

actualiter quous erit aliqd reale . pto geyna .
 qa huc deditat pmpm magis completu et
 magis actuale iam, pto n. d. que ad iam
 partem puidt nam nulla creatura e actu op,
 ans p sua fulstina abq' p ad dno aliqno .
 que ad iam partem pto p. Si nity pabna
 se sola e pset actuare pmpm pmanu, sequeret
 in pmpm q' caa ra p actu operaret, hoc a. ope
 falsu paret expia. sequela paret, qa p hnt
 pmpm actu influens et actualiter applicatu.
 hoc n. e ope pmpm actuale pmanu. Pnt
 Centronij nro sequelum; qa cum dno non p
 gcurat ad pmanu simul cum caa ra, non
 illo p paret, hnt p habeat virtutem panti,
 nam; existimant n. pmpm actuale pmanu
 nihil epe aliud qua caam ram d' eiy actio,
 nem epe ab dno, qa actio penult a dno q' gcur,
 sum simultaneu caa nro eiy nity pabna
 p gcuru p pmanu; fal non euadunt Adru,
 Janj. Unde h' argetu q'ru ser. Epe actuale
 pmpm p'ly dnt realiter, qua h' virtutem
 cantinam, et ignam actinem p ut pendente

a dno

à des. go Ryo nulla. pte uno. qd pfectum
gemari nisi oportet d' autem, alq' eo q
eaa rā epit actuale p'p'm op'ati ut patet in
igne d' iustitate eius calefactiva, p'tr n' d' op'at
cuas nisi calefactiva, d' ipsa calefactiva
alq' eo q' actu influeret vel calefaceret; in
hee n. non differunt actiōes cum vitales à in,
sality q' p'nt illa gemari alq' actuale g'eop'at
non vero actiōes vitales. go. pte rō uno. ope
p'p'm actuale op'at, dicit id à quo pendet op'at
q' indissolubilem nexū; ita ut non p'it ab illo
separari. go ope actuale p'p'm op'at non
tū dicit ipsam entitatem rāe d' iustitiae illiq
ex una parte et ipsam op'at' ex altera ut
pendentem ab ea, sed addit alij medium
q' s'it rāe huius actualis dependē. uno patet p'te
gegna, qd ope habituale p'p'm non imp'at
s'at talem nexū et ipsa actiō non p't ope id
à quo q' talem nexū dependet; utiq' idem
penderet realiter à se ipso, q' absurdū ē. qd
ultra hinc duo addendū ē alij r'f'm r'eule,
rāe unq' actiō dependeat à cat' rā in actu
exercato, q' indissolubilem actiōis g'eop'at.

Ptr

Ltr. tanto pto. Si Deus non pmoneret causa
 ram ad opem, sequeret qd una ra eptet in se
 movens et in se determinans ad opem, et
 qdpter eptet in pmpu simpliciter, sed hoc dicitur
 a nept. qd. In pntia pto. Quia cau raq
 non movet ad opem ab alio, e in se movens
 et determinans, saltem in gre opationis. m pto
 qa ram darent duo p pmpu, qd e error Man.
 nicheron et qtra fidens. Et hanc rāo poge nifi,
 nudi a d. Thema. Construct hanc rāo. Quid
 ignis sit actuale a ctuale pmpu opais et determinaty ad eam,
 e aliqd reale distin ctu, tam a digna qrae qm
 a pmpu habituati opandi. qd ignis hnt tale
 epe nra a deo, nra a se. si a deo, qd movet
 ab illo ad opem, et qdpter dat qm p pmpu.
 si a se; qd e p m pmpu actuale opandi. nam
 hnt hnt a se et non ab alio; et qdpter ept et in
 ens. ano pto, in pmpu qd epe actuale pmpu
 opais sit qd distin ctu ab ipsa qrae pntet.
 qa ens eia distinguit realiter a suo epe, et
 pmpu a suo pmpuato. Quid nra sit et
 realiter distin ctu a pmpu habituati e pntte,
 pto pmpu habituati ab ipse eia acti,

qtoq

quandoq; vero non. qd primum actuale fuerit e qd distinc-
tum a principio habituali.

¶ ut contrarij qd quid ad ha ut aliq d fit qm
se mouens, et determinans potest, ut hebreus ope
a se. hec a non hnt caa ra. ¶ ut 20.

¶ quid caa ra non fit qm se mouens, qd non
pot se mouere sine y consp si multano qd caa.
si a. opit se mouens, deberit se mouere sine
sali y consp, hnt a. ope factu. patet.

¶ Verum reprehenses ista non erant uentim
vra ratio, et iam sic in principio. ^{¶ ad ista hnt hnt.}
Caa ra q a se non hnt ope, non hnt et a se y fit
actuale primum operandi; qd sake primum debet
hnt oppositorem cum ope, mo fundat in ipso
ope. qd si qcedit y fit actu operans a se, debet
et qcedi q sit ens a se; vel si non e ens a se, non
debet et qcedi q sit primum actuale operandi a se.
Et haec bene in proclia contradictionem inuoluit.
¶ si q caa ra opit ead ens in se, et non opit,
non opit, qd e ens creatu; opit uero, qd ut
qcedunt contrarij, opit actuale primum operandi
abiq eo q dny gaurat. Deinde licet una,
¶ dant contrarij utiq; modo, q hunc soluen-
ne

272

ne debeant credere eam eam esse in omni
fructu, tu debent credere, qd sit in operibus, vel
in actuale primum regni. Inam operum. qd p. tr.
quia opus qd sit actus a causa ea, qd sit actus
influit in illius, nume ab alio. qd sit.
Et p. tr. et nulla. Inam qd sit simultaneus
non tollit ratum p. ca. qd p. tr. Inam licet deus
qut calofacere p. igne qd q. contra alterius ratio
ab illo quo q. currit am igne, tu non pot. il
facere qd q. currit simultaneus qd q. currit
cum igne, ut supra diximus, qd ille q. currit
q. tr. p. tr. simultaneus q. currit ignis, et tu
in p. tr. ca. qd q. currit ut p. ca., et
qm se movens et dicitur in n. qd ex eo capi.
de praei. q. ignis indiget q. currit simul
taneus, non amittit ratum p. tr. qd p. tr.
Contra haec ip. Ad actum vitalium
non sit deus q. currit, nisi simul q. currit p. tr.
vitalis, qd actio vitalis dicitur estem ordinem
ad p. tr. vitale, et tu deus ibi q. currit ut
ca. p. tr. qd q. desideret q. currit alterius ca.,
non tollit qd aliquid sit p. ca., et p. tr. movens.
P. tr. Certe ip. Omne agens creatu qd de novo
agit et movet, movet ab alio. qd ca. ra de novo
agens

eigen debet moveri ab alio. et illud iterum ab alio de,
nec p[er] se movetur ad deum q[ui]e movens movetur ut thel:
gr[ati]a patet. nam nisi p[er] se movetur in deo q[ui]e pars motor
omn[is] carum r[ati]o dicitur p[er] se in infinito et nullus erit
motor ut ostendit st[er]o 2. metaph. et st[er]o 2. th. j. p. q. 2. a. 3.
cum r[ati]o ista. q[ui]a ca[us]a r[ati]o nihil pot[est] efficere nisi com-
pleta sit in sua virtute sed q[ui]e p[er] se non pot[est] p[er] se
q[ui]a in infinito q[ui]a cum inferior ca[us]a debet supplere
ex subordinat[i]o[n]e ad superiorem, carum a. superiorum nullus sit
fines, inferior nunquam completi poterit et sic nullus
dicitur motor in de 2. th. loco citato. ans o. p[er] jo.
causam r[ati]o actualiter movere cum antea actua,
liber non movetur et illam aliter se h[ab]ere quam
antea q[ui]o q[ui]o actu movetur, movetur et p[er] se movetur
gr[ati]a patet, q[ui]a mutari nihil est aliud q[ui]a aliq[ui]d
se h[ab]ere modo q[ui]a antea. Negat Suarez? ans th. p.
2. sua metaph. et dicit actionem h[ab]ere se unitam
spe[ci]e[rum] extrinsecam agentis et r[ati]o ca[us]am r[ati]o
q[ui]o actu movetur et agit, non mutari intrinsicive
p[er] illius p[er] actionem. Sed hanc dicit q[ui]a d. th.
q[ui]a multis in locis dicit actionem spe[ci]e[rum] p[er] factiorem
in h[ab]itu p[er]ca agentis q[ui]a r[ati]o r[ati]o r[ati]o fundam[en]ti
relatum r[ati]o agentis ad p[er] se. q[ui]o q[ui]o in
h[ab]itu p[er]ca agentis p[er] se r[ati]o r[ati]o r[ati]o et h[ab]it
q[ui]a actio

q' actio transiens non fit in agente tñ p'ter adhuc
 ante q'ta dicitur. 30. Esse agens et movens actuale
 nullo onis r'is vel reale. nec fit dicit onis r'is, cum
 dicit à parte rei et nullo cogitante. 30. est onis reale.
 Inne ultra 30. ita 2a q'do actu agit aliter se h'it
 quam antea. q'a h'it antea aliqd reale q' antea no h'bat. et q'do
 mutat et movet. p'ter idem 20. q'a licet actio trans,
 non fit in agente q'ta ad motu que dicit in
 rebus se tñ in illa q'ta ad originem motu, qua
 dicit in obliquo. Ita a. onis cogit aliqd reale et
 illa de novo recipit in agente. 30. agens q'to
 actu movet et agit movet al' realiter et movet.
 Sicut contrarij dicitur ante, dicitur q' dicitur. Ita n.
 onis. Si movet, movet aliqd de novo sup'additum ipsi
 agenti. sed ipsa virtus operativa quam p'ca 2a ab initio
 accepit, et qua dicit q'to movet. sed hanc dicit
 nulla e. q'a licet non fit originem illam virtutem,
 tenet et habituale esse virtutem sup'additam
 ipsi agenti in initio p'ca 2a, hanc tenet,
 in mente de origine actuali. illam. dicit aliqd
 distincte realiter à virtute operativa ita
 ut supra. et r'is p'ca 2a. p'ter idem 30.
 nam si ita 2a q' actio movet et movet quos
 actu movet non movet onis movet, illa effect
 similis

similis dico in quibus q nulla rae mutari pot
p sua actiōe. sed creatura assimilare Deo
in quibus q pta actus pntis d' theod. qo cū ea
qto actu qraf mutab' d' mouet. et q' p' r' dictum
Artis uerū hll. sc. omne agens creatū q de neno
agit et mouet, mouet ab alio. /

Ornphicāter explicat suare huius dicta Artis.
sc. Omne q mouet mouet ab alio d' à p' cā
p' qdem sic. Quod p' seruat q' tūna m' b' h' s
opatiue p' p' cū rae d' i' c'at' m' h' o. d' q' d' t' r' p'
p' seruat m' b' h' t' e' m' cā rae h' m' e' et t' r' illa mouere.
r' e' explicat. Quod q' p' cā p' r' q' i' n' f' l' u' i' t' i' n'
e' f' f' m' cā rae rae et o' i' q' p' r' a' e' m' u' t' o' s' t' e' n' d' i' m' y' s' u' p' r' a.
h' m' i' e' t' r' d' e' y' m' o' u' e' r' e' cā rae rae q' a' p' o' t' e' s' t'
i' n' f' l' u' e' x' i' s' t' e' u' e' l' q' u' i' s' q' u' e' m' o' b' i' o' d' e' i' a' u' t' p' a' c' a' o.
V' e' r' u' m' n' e' u' t' r' a' d' i' c' t' o' s' a' b' i' s' s' i' f' f' a' u' i' t. e' t' p' a' m' i' o' m' s' u' p' r' a
i' n' p' u' g' n' a' u' i' m' y' q' t' o' s' o' l' u' i' m' y' d' i' e' s' q' u' a' n' t' o' m'
a' d' i' l' l' a' m' a' u' t' o' r' i' t' a' t' e' m' A' r' t' i' s' a' l' l' a' t' e' m' i' n' p' p' r' o'
e' i' e' n' t' i' s' n' o' s' t' r' e' s. q' u' e' i' n' p' u' g' n' a' u' i' u' e' d' e' s' t' p' r' o' i' b' i' d' e' m.
q' a' m' n' e' u' t' i' n' p' u' g' n' a' s' i' e' d' i' c' t' e' m. E' x' i' m' y' p' o'
p' r' i' m' i' s' f' u' n' d' a' m' e' n' t' i' s. D' u' o' n' o' n' m' o' u' e' t' a' d' a' l' i' u' m'
p' r' o' p' t' i' u' t' i' u' e' f' a' l' s' e' q' u' i' t' h' u' d' e' y' n' o' f' l' u' e' t' i' n' f' e' l' l' i' t' u' r'
a' u' t' y

actus p[er] se, q[uo]d influat Dei in op[er]em r[ati]o e[st] non
 et motus ad illam. in quocumq[ue] p[ri]ncipio et em[er]it
 q[uo]d cum futu[r]a actus p[er] se sit actu suo reale e[st]
 tunc h[ab]et ope[r]a p[er] se p[er] se a[ct]u. q[uo]d q[uo]d currit ad il-
 lam. Deinde actus transiens ut null[us] suadet. no[n]
 e[st] in ca[us]a agente sed illa extrinseca, q[uo]d cum
 influit in op[er]em transiens in fluit in alijs
 extrinsecis illi s[ed] agenti. q[uo]d q[uo]d h[ec] non movet
 agens extrinsecis.

Proterea q[uo]d ca[us]a r[ati]o ex se e[st] ad determinanda et
 in differens ad q[uo]d plures numero est. q[uo]d
 ut tunc numero est. determinate q[uo]d uel q[uo]d
 quam aliu[m]. Sed ut alio r[ati]o determinate. sed
 a se ip[s]a determinate. q[uo]d est a se determinate.
 nam tunc ultra. sed non est determinate nisi
 in se alijs recipiat q[uo]d ex in q[uo]d q[uo]d ca[us]a
 q[uo]d determinate r[ati]o ad est, ca[us]a r[ati]o recipiat
 alijs virtutem in se. q[uo]d ca[us]a r[ati]o plus
 potest recipiat a se ad h[ab]ere suas op[er]es.

Conclusio Secunda.

Concursus ille p[er] se vel promotio p[er] se e[st] quaedam
 qualitas transiens et vis activa actualis p[er] se inhae-
 rens ca[us]a r[ati]o per quam ipsa redditur ultimate et com-
 plete potens ad p[er]ducendam actu op[er]em vel effectum.

Extr.

Est et per conto quo ad singulas partes. De imprimis q
 q curis primum sit actualitas qdam qd per illu generum
 dicimur quales. qd e qualitas. quia p^{ter} qd q curis
 sum primum dicimur ultimate potentes ad qdam opam
 sed esse potentem se esse quale in potentia ad rem suam qualita
 tis p^{ter} qd qd q curis primum qd qd qualis. De 2o. Qualitas
 transiens, qd non permanet in huius. ca^u r^o sed p^{ter} modu transie
 untis tantu in ea durat quatuor durat opam. et sed dicit
 a^u Th. vis intentionalis, non qd realis non fit, sed qd p^{ter} modum
 fluentis et transiens qd ad eum vere in^o qd p^{ter} in aere sui
 solent intentionalis qd non dicitur illi durat qd ab o^{mn}o multum
 usq^{ue} ad potentiam r^o nam. De 3o. quid sit vis activa qd per
 illam p^{ter} hunc ca^u r^o ultimate potentes ad opam. et sic
 expresse neminus a. Thomas q. 3. de potentia. a. 7. ubi ait.
 Deum habere ca^u r^o quando cum illa r^o ca^u currit
 vim quandam activam et fluentem.

De 4to actualis. qd ut dicitur, dicit ad ydam
 actualitatem opam et ut p^{ter} hunc p^{ter} hunc o^{mn}o actuale,
 cum alius tale p^{ter} hunc fine motione p^{ter} hunc fit
 in potentia et in potentia ad ydam opam. Quod fit
 a^u further in hunc p^{ter} hunc. P^{ter} hunc n. p. q
 ca^u r^o opam debet illa p^{ter} hunc in actu p^{ter} hunc,
 hunc hunc hunc. qd si p^{ter} hunc p^{ter} hunc p^{ter} hunc
 hunc ca^u r^o in actu in hunc hunc hunc hunc
 Ultima sententia pars ex dicitur p^{ter} hunc, qd ca^u r^o
 qd hunc hunc hunc hunc hunc hunc hunc hunc

non

non sunt complete & ultimate potentes ad
 idam actualitatem gratis, quia sicut se sunt in se,
 hoc dicitur per se esse. ergo ut compleantur et assistant
 potentes ad agendum, debet illi supradicti
 aliqua vis quae praedictis minime phyca.

Obiicit contra rationem allatam quod dicitur.

Ex illa sequitur rationem rationem tuam instructam generare
 ad operam et hanc gratiam vel esse. sed hoc est contra
 dicta supra. ergo et id ex quo sequitur per. quia
 opera solum deo competit per operam, et non ab aliquo
 extrinseco per partem ipsam, quia si ratio quod dicitur vis
 habet, generat et rationem rationem tuam instructam quod dicitur
 operam et hanc gratiam. Confirmatur arguitur.

Ex illa ratione sequitur quod ratio ad rationem indistin-
 ctibilem operam generat, ut ratio promptis, et ut ratio
 instructis. atque hoc est impossibile. ergo si generat
 instructis ad existam, et rationem entis confirmans,
 generat et instructis ad operam et hanc.

Respondeo sequendum. Ad partem hanc opera
 disparitatem; licet non opera, unum unum rei esse,
 sed sit participatum a Deo et ab illis quod dicitur
 et tu

in spiritibus et connatis creaturis. ac pergruens
non mirum si causa rationis vel causa preparatio ista per
cunctas non a se habet existantiam nec de se habet
esse creaturas. Ad Confirmationem R.

Est enim non ita spe inordinabilem, quod saltem
admittat distinctionem rationis futuri, et hanc
distinctionem sufficientem, ut causa ratio dicat generare
ad unam legem instructam, et ad aliam legem causam
preparatam. et hanc doctrinam patet in rebus
licet in in illis realiter relictis si cunctis, ut abili
dictum est, ratio corporis et ratio inveniendi. ad hunc tenor
per futuri distinctionem hanc rationem solam vel
cunctis et currit ut instructam ad rationem inveniendi.
ad rationem vero corporis ad unam causam preparatam agnoscit.

At contrarij quidam rationem causam instructam per
se existantiam; dicunt tamen sola subordinatam
ad rationem iam sufficientem, ut quod necesse est illa absque
eo quod in se recipiat aliquam instructionem et sic

Alii erunt qui. Sola subordinatio causa ratio
ad rationem, sufficit ad hanc ut quod necesse est quomodo et
ut per se ratio in ipsis recipiat. quod sufficit
perit generis primum aut quod determinat
physica

ligen. quia patet. pro ans 20. Membra ex.
 tenora corporis sunt aliqua mixtura intrinseca
 supradicta, sed ex sola subordinatione ad motum et
 voluntatem exoritur suas operos. 20 idem d.
 videtur enim de canera in ordine ad animam quod
 ex sola subordinatione ad illam procedit sicut est.
 pro idem ans 20. Calor ignis alio aliqua mix-
 tura supradicta, sed ex sola subordinatione ad ignem
 procedit substantiam alterius ignis. 20 et caera
 ex sola subordinatione ad animam procedit sicut est.
 ans 20 dicitur ex supradictis scilicet quod calor quod mixtura
 alterius alterius substantiam ignis non recipit
 nisi se aliqua mixturam et ignem distincta
 a sua propria essentia. etc.

R. Negatur ans. ad animam si placet dicitur.
 factum est quod membra exteriora ex sola
 subordinatione ad motum et voluntatem vel per se
 mixtura illius operantur sicut ignis, sed hec habet
 quod mixturam aliquam ipsius intrinsecam, ut nullus
 3. th. quod 23. e. s. ubi dicitur quod triplex sit motus
 in arti motiva. 1a dicitur. 2a in perans.
 3a ex sequens. Dicitur 2a phantasia et estimativa
 prima. in perans et cognoscibilis et irascibilis.

exsequens

exsequens nō est exterior, et q̄ diffundit in
miseris laetitia si nervis membrum. Ad
viam p̄tatem R. Calorem ignis p̄tē se esse
virtutem ignis ad p̄tatem substantiam alterius
ignis; unde negat sibi, q̄ habeat huc ex
sola p̄tate mae ad ignem. sed ex se ut aliis
si dicitur, in q̄tā e p̄tatis ignis fluens ab
eius p̄tate dicitur ab ipsa mae virtutis ad
p̄tatem ignem similem. Sed contra. Caler
ignis e instructus ad p̄tatem substantiam ignis, sed
instructus qualiter p̄tatis mae p̄tatis p̄tatis
est effectus in q̄tā p̄tatis a. cā p̄tatis corū
virtutis activa indeterminate. q̄ si caler non
corū aliqua virtutis ad p̄tatem substantiam ignis
p̄tatis illā ex sola p̄tate mae ad ignem
sed hae mae virtutis manebit in suo robore.

R. Simpliciter instructus tenuerunt, et
Separati. Ceterum nō p̄tatis mae, virtutis
aliud quā ipsa virtutis cā p̄tatis influens
in effectus et hae non indiget alio virtutis sup̄
ad dicitur. Instructus vero Separati cum non
sit ipsa virtutis cā p̄tatis, sed aliquid diffinitum,
huc ab illa petit virtutem sup̄ ad dicitur p̄tatis
p̄tatis

put ab inque estm caa pmpuato q nistby ipm
 corcat q medu tranferuatis, et qferu gatu
 ab illa arbutitio applicat ad pndm. Et
 licet utruq; instructum vero subordinet caa
 pmpuati ut sig estm abin gat, sola tu subordi
 oras nisi alias sit instructum nistby fitm se
 raa pmpuatis aut agat q nra hntum sup ad
 Sibam, non suffi iet ut instructum qref, et faicat
 id q antea non poterat.

Obicis 30. Caa ra noapraia fitm se suat d'orminatio
 ad agtm et pdm sues esty. go non indigeat q omfu
 prario pdr auo. ignis n. g. ex sua nra e debet
 minaty ad comburendu; et ut comburat petis
 tu applicat combustibilu. gagna pdr. qa illo nos
 pominu; q omfu pntu ut caa ra d'orminaty ad
 pdm. go si ca fitm se debet minata, non petis q omfu
 q nra d'orminatio.

R. 30 sunt determinata ad agtm fitm se pntu, q uo ans, q plete et
 ultimate quo ad actualitatem actionis et esty. neg
 ans. et negat q nra. licet n caa ra nra ex pna
 nra sit d'orminata ad hunc pte estm et nra ad aliu
 pdm, actue tu indiget q nra pna. q si a tu
 pntu hnt aliu acty ad pdm. negat q nra hnt
 esty.

distigat
 tum. Ad
 tm se ope
 m aliter
 cat huc ex
 ra se ut ab
 thens ab
 nistby ad
 i. color
 ignis, sal
 pntu gtu,
 ti coru
 si non
 m ignis
 um
 bre.
 abum et
 ta, nist
 i pntu
 i hnti pnt
 a cum nra
 ad distigat
 um q nra
 pnt

offi non sequitur ut patet. Item 3. qd dicitur in p[er]hinc
ignem calidum ne combureret 3. p[er]uic, q[ui] t[em]p[or]e facti
e[st] p[er] g[er]m[en] fulbatione p[er]uic[is] si, neq[ue] n. abstulit t[em]p[or]e
uirtutem a[er]is ignis, neq[ue] suspendit g[er]m[en] p[er]uic[is] ad gl[ori]and[um],
neq[ue] abstulit uires comburentis, cum postea statim
calidiores ipse idem ignis abstruuntur. neq[ue] dicitur
ad c[er]p[er]a e[st] in p[er]uic[is] lilia. Et ex h[is] h[ab]et ad
a[er]em. Sed contra s[er]uicem instat. Si g[er]m[en]
dicitur quod p[er]tinet ut suppleat defectu uirtutis c[er]p[er]i
t[em]p[or]e ad p[er]uic[is] actualitatem et exist[en]tiam. qd c[er]p[er]a t[em]p[or]e
non indigent p[ro] m[er]ito p[er]uic[is] ad p[er]uic[is] s[er]uicem
p[er]uic[is]. et g[er]m[en] eadem manebunt in g[er]m[en]ia q[ui] nos
supra g[er]m[en] contrarios abstruunt. R[ati]o t[em]p[or]e c[er]p[er]i.
et neq[ue] g[er]m[en]u[m] ad p[er]uic[is] h[ab]et. Quid cum
c[er]p[er]a s[er]uic[is] a[er]is in t[em]p[or]e et in t[em]p[or]e s[er]uic[is] p[er]uic[is]
c[er]p[er]is, et ipse p[er]uic[is] s[er]uic[is] sub exist[en]tia, et h[ab]et n[on]
p[er]uic[is] p[er]uic[is] p[er]uic[is] ad p[er]uic[is] p[er]uic[is], licet alius c[er]p[er]a t[em]p[or]e p[er]uic[is]
p[er]uic[is] n[on] p[er]uic[is] p[er]uic[is], neq[ue] p[er]uic[is] p[er]uic[is] p[er]uic[is]
cum exist[en]tia. Deinde R[ati]o t[em]p[or]e c[er]p[er]i et
t[em]p[or]e a[er]is et h[ab]et realiter identifi[cat]i cum p[er]uic[is] p[er]uic[is]
g[er]m[en] si c[er]p[er]a t[em]p[or]e indiget p[ro] m[er]ito p[er]uic[is] p[er]uic[is] ad
t[em]p[or]e c[er]p[er]i, ut p[er]uic[is] e[st], s[er]uic[is] c[er]p[er]i c[er]p[er]i,
t[em]p[or]e indiget g[er]m[en] p[ro] m[er]ito, q[ui] ad p[er]uic[is],
licet

licet sita illa q. ceptu. explicatu. d. p. se. acceptu. non
 sit vera q. d. ita q. motus pluzia. q. tu. a. parte rei
 hec. via. idem. sunt. et. hinc. p. d. q. d. p. p. m. m. g.
Omnis. q. d. C. a. r. a. sunt. ca. p. p. p. u. n. i. z.
 no. e. d. a. q. u. o. r. e. r. o. s. p. f. u. e. n. t. i. s. t. i. m. u. s. t. e. t. o. p. a. u. t. i. m. q. d.
 h. a. t. i. n. s. t. r. u. t. i. o. n. e. a. q. u. e. n. o. b. i. l. i. t. e. r. e. s. i. f. u. n. t. u. n. i. v. e. r. s. a. e.
 n. u. l. n. o. b. i. l. i. t. e. r. e. m. s. i. f. u. n. t. a. q. u. o. r. e. s. s. u. n. t. e. s. s. e. t. i. b. i. t. u. s.
 q. d. u. n. a. s. u. n. t. e. x. s. e. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. s. s. i. n. e. i. n. s. t. r. u. t. i. o. n. e. a. q. u. e.
 q. u. a. s. u. p. a. d. d. i. t. a. u. t. p. o. n. e. a. n. t. s. u. a. s. q. u. a. r. e. d. e. s. s. e. t. i. b. i. t. u. s.
 i. a. q. u. a. p. e. t. e. b. i. t. e. x. d. e. f. i. n. i. t. i. s. c. a. u. s. u. n. i. v. e. r. s. a. e. t. a. q. u. e.
 n. o. u. i. s. u. l. t. i. m. a. v. e. r. o. q. u. a. s. u. n. t. p. t. r. i. a. m. a. l. i. u. s. n. o. n.
 o. p. e. r. a. t. a. q. u. e. n. o. b. i. l. i. t. e. r. e. a. u. t. e. t. n. o. b. i. l. i. t. e. r. e. s. s. u. n. t. e. s. s. e. t. i. b. i. t. u. s.
 s. i. s. t. i. t. u. s. s. e. n. o. n. o. p. e. r. a. t. a. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. s. a. d. i. l. l. e. s. p. d. o. s.
Co. n. f. i. r. m. a. t. i. o. n. e. a. r. g. u. m. e. n. t. u. m. E. x. n. r. a. s. e. n. t. i. a. s. e. t. i. b. i. t. u. s. n. u. l. l.
 t. a. m. e. u. a. m. v. e. r. u. m. o. p. e. r. a. t. u. r. h. i. c. e. a. f. a. l. s. u. m. q. d.
 p. t. r. s. e. q. u. e. l. a. t. i. o. n. e. c. a. u. s. a. s. t. i. t. u. t. n. o. n. a. g. i. t. u. t. m. i. t. a. e. t.
 p. m. o. t. a. a. p. a. q. u. e. n. o. b. i. l. i. t. e. r. e. m. s. u. p. a. d. d. i. t. a. m. n. o. n. q. d. e.
 q. m. a. n. e. n. t. u. m. s. u. b. t. r. a. n. s. f. e. r. e. n. t. u. m. q. d. e. a. s. c. a. u. s. a. t. a.
 e. t. i. n. s. t. r. u. t. u. m. p. t. r. q. u. a. s. u. n. t. q. a. h. a. e. e. c. a. u. s. a. s. t. i. b. i. t. u. s.
 h. i. n. c. i. n. s. t. r. u. t. i. s. i. n. e. u. t. a. g. a. t. u. t. m. o. t. u. a. b. a. l. i. o. q. u. i. n. s. t. r. u. t. i. o. n. e.
 i. n. t. e. m. t. r. a. n. s. f. e. r. e. n. t. u. m. s. i. b. i. s. u. p. a. d. d. i. t. a. m.
R. C. o. n. t. r. a. r. i. o. e. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. u. l. l. i. q. u. a. s. u. n. t. q. d.
 o. r. i. u. n. t. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. s. e. x. s. e. c. o. m. p. l. e. t. e. t. u. l. t. i. m. a. t. e.

nego

negō gignam in completē grado. R. 2. ex 8. Th.
q. 3. a. 7. Causa rās univēsus sine aq̄uocōs ope
in sine ordīe sufficiētibz ad p̄dēs suos esty.
non tū sine auxiliō et motiōe dei, q̄a ut dictū
ē, licet s̄tm virtutem suam p̄int p̄ducere suos
estz et op̄is, q̄uo ad sp̄m quō accipiunt ab oīe,
tū rās auxiliō sup̄additi p̄ducunt illas q̄tū
ad suas actualitates et estz q̄tū ad rāem oīis
confrām. Ad confirmāem R. 10. Negō sequē,
lam. ad p̄bāem dicez. Illam ope cāam instrū,
mētalem q̄ solū agit, q̄a mēta ut alia et
q̄ virtutem transfundit. at si cāa rā alia
habet virtutem p̄sticāntem in ordīe ad sp̄m
op̄is et estz, non oīe cāa instrūit s̄d p̄p̄riat. R. 20.
Quomōdō cāam rāem ope instrūit resp̄. actualitatis
et oīe rā, restat in op̄is et estz, q̄a in ordīe
ad illa nulla cāa rā habet sufficiēntem et p̄p̄riat,
notam n̄m ut ex q̄uo s̄e docet 2. Th. l. 1. citato.

Pluribus 50. Ex n̄ra sentia s̄c̄p̄ p̄ usq̄
in in fini tū. s̄d hie n̄m admittendy. q̄o n̄m
n̄ra sentia admitti debet. p̄tr sequēla m. q̄uorū
p̄rāriy ē creatura et oīe p̄ participatū. q̄o ut
ip̄se aliq̄d p̄ducit in cāo rās s̄dēl p̄moneri
et p̄r

et qd alim quorsu, et iste item qd alium et sic in
 restrinere. cum pald. pte qd qna. Idem n. caa ra
 indigent praemotions physica ad agtam sctm nos
 qa sunt esse abnnt et orha q partiu ractu. qd si
 iste quorsu alia est abn certe indiget ad p
 motione physica.

Respondeo negato sequendam m. ad ptaum y cedos omis
 et negatio y sequam. qa moty non mouet qd alim
 motu neq ad acti onem daf alia actio. si aut n. y.
 creatura existit q existam a se disticta. existit n.
 non indiget alia existia q qua existit; qa in
 trica existit ipso te rae frutis. Sic et licet caa
 ra pdeant suad opates et offy med iante q motione,
 ne physica Dei recepta in caa ra; et licet et qd dca
 motio Dei sit creatura ipso tu non indiget alia
 motione qa te ipso motio d determinat caa ra.
 Volq item te rae frutis mouentis d determinandi.
 di. **R**. 20. Hanc physcam q moti oru sine quorsu
 sunt primum qa a Deo in caa ra qd nuly opu
 complementu eius sullo opalme caa ra ad hec
 ut opet. et cum complementu non prebat comple
 plen motio caa ra non indiget alia motione.
 ad qdlibet caa ra imm non pnt mouere nisi
 mouent ab alia, in diget praemotions Dei
 quorsu

qua compleat ad opacum et rē dā. /
Plin cōs 60. Si deus mediante influeret in
causā rā, non influeret mediate in opacum
et offm illig. atq̄ hęc ybra nes et supra reputata
q̄o nōte p̄venit q̄ curō p̄ra vīg, q̄ nihil ē aliud
quam mediante influat in ipsam causā rā.
in patib ex d'ichis. p̄tr sagula. deus influeret
mediate causā rā, q̄ in fluxu mediate recepta
in ipso. q̄o non influeret mediate in offm. p̄tr q̄
q̄m q̄a nō p̄t q̄ eundem influat mediate
inflere in causā et offm.

R. Deum distin ito in fluxu influere in causā
tam et in eij offm et opacum, et in utrumq̄ q̄om
mediate. In causā in fluxu mediate q̄ generō
p̄venit q̄ a feto deo mediate p̄dūit et non
ab alia causā rā. In offm vero et opacum influat
et mediate q̄ generō si nullatenē ut supra d'ic.
sumē. q̄a inter deū et offm non mediat alia
causā in fluxu q̄ sit eijdem d'icūis et linea.

Plin cōs 70. Ceteroq̄ p̄ra vīg nihil ē aliud
quam exi'tas p̄trū vel causā rā ad opacum.
q̄o hīl aliquid d'icūm. p̄tr q̄ opacū. nōs q̄ sub.
eis alio debet hīe aliquid d'icūm, sub exi=
tāo

hanc actio. q̄o habet aliquid terminum.
 Vtru. Sed nullus terminus potest designari quoniam res,
 species generis proximi. q̄o non est attributivus.
 p̄ter m. si potest aliquid terminus designari ille mixtus
 est actio vel effectus. Sed hoc dicitur non potest. q̄o actio
 est terminus virtutis operativa, cū r̄a. q̄o.

Q̄. Cūto totum q̄m entymema. ad subsump-
 tum dicitur. Actum esse y nullus terminus potest
 designari; nam duplicem terminum cōtra des-
 signant. Vnum n̄ ad unum actum, alterum ad unum
 se. In modo quibus se ipsa genera ultimata re,
 dicitur ad actum, ut actualiter influat. Ad unum
 hinc vero terminus est potentia vel virtus sic q̄ sita
 se, et ipsa op̄as vel effectus. Ad hunc signum
 dicitur. Quid licet op̄as vel effectus correspondat
 virtuti operative cū r̄a, et est generis proximo,
 in dicitur q̄ modo, nam potentia vel virtuti opera-
 tiva r̄a r̄a correspondet situm p̄ter; q̄ motio
 n̄ vero p̄ter correspondet situm actualitatem
 et existantiam. @

Olivius q̄o. Por generis proximi terminum
 saluat̄ eis dependentia cū r̄a a p̄a. q̄o p̄ter
 ponit

punit q̄ uerisy q̄ uerisy. p̄t̄r̄ āns̄. non̄ sine q̄ uerisy
si multatone eā rā nec p̄t̄r̄ epe, nec q̄ uerisy. q̄
p̄ q̄ uerisy si multatone saluat q̄ uerisy dependia
eā rā à p̄a. Confir̄ mat̄ arḡtis. Con-
uerisy p̄r̄ uerisy p̄t̄ separari ab actione. q̄ in illo
non̄ p̄t̄r̄ motio d̄i ad aḡt̄m. āns̄ p̄t̄r̄. q̄
cum q̄ uerisy ille sit p̄rior nāa ip̄s̄ actione,
et q̄ uerisy in dependens, ut illa, bene p̄t̄ separari.
Demide p̄t̄r̄. Omne p̄p̄m̄ creat̄ p̄t̄ d̄i se-
parare ab actuali q̄r̄e. q̄. q̄ uerisy p̄t̄r̄. q̄ uerisy,
suo d̄i debet q̄s̄tere in aliquo q̄ non p̄t̄ separari
ab actione eā rā. alia stante motio
d̄i effici p̄t̄ non s̄p̄ actio, q̄ t̄r̄ repugnat
d̄i uerisy, uerisy act̄, et āns̄ officat̄.

P̄t̄r̄ N̄ȳt̄ āns̄. non̄ n̄ saluat̄ ois̄ dependia
q̄ uerisy q̄ uerisy q̄ uerisy si multatone eā rā à p̄a.
uerisy quo ad rāem uerisy p̄p̄m̄. ut d̄t̄r̄.
ad Confir̄mat̄. P̄t̄r̄ N̄ȳt̄ āns̄. ad p̄t̄r̄m̄ p̄am̄
d̄i uerisy. quid̄ illud q̄ h̄t̄ in fallibi tem̄ q̄ uerisy
cum altero uerisy p̄t̄ q̄ uerisy nāa illo, non p̄t̄ ab
eodem separari p̄ d̄i uerisy et p̄t̄r̄m̄ saluat̄
in s̄p̄m̄ compo p̄t̄r̄. Et p̄t̄ se h̄t̄ illa q̄ uerisy
p̄t̄r̄ q̄ uerisy q̄ uerisy. Ad rāem q̄ uerisy

d̄i uerisy

Dices, cum nempe de proprio creato et modo
 quod modo à Deo efficiatur. Satis tamen si intelligatur
 de proprio creato ut efficiatur quod modo in sensu
 composito in eadem sententia.

Dubium Septimum.
 In quo consistat ratio forma-
 lis causæ Instrumentalis. Et
 an Exemplar Spectet ad cau-
 sam efficientem, uel formatam?

Circa jam dictam rationem sunt Authores opinionati
 et multi uideri se contrariè sentire in uia
 S. Th. tenendum sit eandem rationem ex sequenti.

Ingenium quod uultur esse quod dicitur sunt ratione Instrumenta multiplicia.

Insonata specie in triplici parte. Nam alia sunt natura
 alia frequentia. Alia artificialia. Natura sunt Instrumenta Natura.

quod abstracta natura sunt propria eandem esse, in ordine
 ad partem aliquam operum naturam exadeantem uirtu-
 tem propria sunt. uirtus uel calor in igne
 et

Insta. Supernata.

et semen in animali, q. q. vult instrui ad promotionem
alterius actus. Instrumenta Supernata sunt illa q. a se
suum a se in ordine ad p. m. esse Imperante
vires naturae, et talia sunt, Sacramenta q. a sumuntur
ad hoc in ordine ad p. m. q. r. e. esse Supernata

Insta. Artificialia.

Instrumenta Artificialia sunt q. ad esse artificiale
p. m. a sumuntur. ut ferrum u. g. ut instrumentum arte-
ficiale, q. a sumuntur in ordine ad cathedram vel
aliud op. artificiale p. m. Et praecipue videtur
Iulius de instr. naturae; q. haec sententia spectat
ad p. m. Obiter tu et aliqd. dicendum est de ali-
is instr.

Duo go sunt praecipua q. circa naturam instr. a
Doctoribus agitari solent. 1. m. e. An instrum.
debeat se agere ut motu ab alio. 2. m. e. An
instrum. semper habeat quicquam velicium in ordine
ad esse p. m. agentis. p. r. e. s. e. p. r. i. m. i. s. i. t.

Conclusio Prima

De rae instr. e agere ut motu ab alio.
Haec sententia e. d. t. h. p. 3. q. 6. 2. a. j. ob q. videtur itidem.
Et contra rae. Instrum. non habet viriditatem suffici-
entem ad p. m. esse p. m. agentis nisi a p. m. i.

publ.

pali agente dicitur, sed neque dicitur nisi aliquid in se
 recipiat. qd de rae instructio agere ut motu ab alio.
 m. pabel ex dictis instructio eam. m. pter. nam in ista
 de se te in pabel ad ptem esse pmpatis agentis.
 qd si nihil ipm sup addat manebit in pabel ut an,
 sea. qd pnt autem ne qd abtrigere ptem, sic neq
 pntea in ipm pnt. qd nullo modo abtriget
 ptem pmpatis agentis, q tu te qtra eadem pntaria.
 R. ut Contrarij hanc dicitur instructio nihil ee
 aliud qua qm notione in stuti ut agens pmpati.
 illam a. qm notione nihil de novo sup addere
 ipm instructio. sed hanc respicere non vult.
 quia si in ista manebit ut autem, sicut autem
 non pnteat pntere ptem. ita nec pntea.
 si non manebit ut autem. qd multum et q ptem movet
 ab alio. Mutari n. non pot. nisi aliquid recipiat in se
 q autem non habebat. hanc n. e pntia naa mu,
 hanc. *Q*

Circa im punitum nanc qm pnt pnt
 opiniones. Aliq n. dicitur instructio ex pntia naa qua
 instructio non hnt ab ipm actioem pntiam pnt
 am, a rae pmpatis agentis q correspondet pntia
 formae illig. sic pntit pntia qd theme meliph:
 et aliq ex eadem pntate Jesu.

Contraria

Cauterium fontanae huc d. th. q. n. instrumto
 propter actiorem purpatis agentis ipri coactam
 ngt, nam esse actiorem p pma quia actus
 dentem saltem pnotitate naci actiorem pma
 puchi agunt ut de ucaf eig offy. u. g. n. terra,
 propter actiorem sili ad operante coactam qua
 ofiit cathedra vel secum n, videmus et alia acti
 nem p pma acta pnotit. Et hanc pnotit, saltem
 pnotit naci ipri actiome oficiente cathedra.
 nam artifex secundo illa ofiit. Et hanc fontan
 ndis expose tradidit d. th. pp. q. 25. a. 5. et
 3p. q. 13. a. 2. et q. 62. a. 1. et 4. quam amplectuntur
 cas eig disti. Caritany his. terre nempis 2. gha
 Gauth 622. Panes 1. p. q. 27. a. 5. ngr solo n. 4.
 disti. 1. q. 3. a. 1. Pro explicae huius uera et olone,
 da, nite e p. ad geytu ofitum instrumto pnotita
 q. generat ad ofitum sup autem ipriq. n. m. natia.
 n. g. n. acty calor natis generat um uia huius
 eig instrumto ad pnam carnem. ut pducere carnem
 e fupam natiom caloris. caro n. e pnotita, calor
 vero accidens. d. illiy tu naci pnotit se e, califo,
 uera, et n. generare carnem. et naci huius ofiy,
 naci p. q. instrumto quatenus instrumto pnotit generat
 nit

rit ut elevatu ab agente purpate. go de ignis pua
 e gurea ad offm suporantem eig nam ut
 mibulum nativa. pte gregua, ga us non elevat
 et onchid ad id q non excedit vires eig nate.
 ano a. gstat. ex de fca ignis instruti. *Actum*
Instm in exercitio et quo ad executionem me,
 dante inter caam purpatur et offm. ratur ga
 agere purpate utius instruti ad expandu medio
 instruti influit et gnat. go instrm in exercitio
 et quo ad executionem offy mediat inter caam
 offentem et offm q tu non sic debet in belligi
 quasi sola entitas instruti mediet, alsey aliena
 elevat, sed mediat ut elevatu a purpate agente
 et actio sine pductio offy intenti utiq; corppm.
 del et caa purpate, et risto elevato. licet quo
 ad executionem mediat rihis corppendat risto,
 quum caa purpate; *Actum* 2 30 *Instm*
 gureudo ad offm purpatis agentis nam mu
 nera exercee circa actionem illig, nam recipit
 illum et recipiens mediat et limitat, ut
 fit alienig peculiaris offy pductum; cum n. agens
 sit indifferens ad rames ptes offy ex vi instruti
 limitat illig actio ad hunc offm ptem. et licet
 huc om pstat instrm patiendos et in se recipiendo
 pass.

ri instruti
 si existim
 rina ad pu
 bonam povi
 in terra
 istam qua
 tabin adie
 e. gubem
 catharia.
 hanc ptem
 s. n. s. et
 dicitur
 e. g. ha
 in q
 e. o. lona
 ti ptem
 n. nativa
 n. via tpm
 na carnem
 utra, caler
 e. calite
 i. hinc aliq
 e. g. g. g.

passione tu perfecta una p actione agens pro
patis dicit ad effectum suum autem in eo suum
ad hunc tu illa afferunt et sunt q modum actionis
ac si instrum ageret modum si cetero illa actionem
et illam deferendo ad effectum suum proprium. et sic fit

Conclusio Secunda.

De ratione instrumenti physici et quod habeat aliquam
actionem propriam et propriam ad rationem principalis
agentis contingentis eius effectum.

Secundo et ceteris in schola D. Thomae. et ideo suspensum est citare
plures tutores. Diximus de ratione instrum physici esse ut habeat
aliquam actionem propriam, si n. loq uelimus de instrum
morale certum est, q non habeat actionem propriam physice
contingentem effectum principalis agentis, ut docet Bannes.
ubi docet Deum uere posse assumere creaturam Amanu in hunc
instrum morale ad operandum aliquid in quo casu non apparet
actio aliqua propria contingentis effectum sui dei. Est ergo
sermo de instrum physico et in hoc sensu pter cetero ratione.

Si instrum physicum non habet actionem aliquam propriam
et propriam. tunc manifeste et absq ratione assumuntur ab agente
nati uel arte instrum quodam determinata et accommodata ad effectum
esset. sed hoc non est dicendum. ergo. m. pter si ferrum u. g. nihil habet
proprium uel proprium ad faciendum propriam cathedram non est per rationem
cur ab arte per se assumeret ferrum quod pileum uel lapam aut
certe est ad hunc rationem cur per se occupat ferrum quod alium. ergo.
m. g. dicit, uel uel n. q. n. a. et cum utantur certis instrum, n. a. et ceteris
nil frustra absq ratione faciunt nisi quod uelut hoc cetera sunt q
est erroneum.

ptv

Petr 20. Si infra non habent actionem propria proxima, scilicet
 res q agentia natura immediate per se habent, hoc non
 dicuntur. go. m. patet ex dictis. pro secula, si n infra nul-
 lam habent actionem propria tunc nihil medietate q agent
 distincta actione. go agentia natura medietate per se habent.
 Petr 30. Caa infra neq in virtute agentis propriis at-
 tingere propriam esse, nisi q alius sit ppter impossibilitate
 esse circa illud. go de rae infra e hie actionem propria
 proxima. q sequitur patet, q de rae infra e factus, attingere
 esse in virtute caa propriis go eis actione. si go non
 pot nisi habeat quoniam proxima, plane seq saltem actio-
 nem esse de rae facti, et esse infra. ans pro. ut infra at-
 tingat esse propriis agentis in virtute illis, ideo debet
 elevari ab illo q e infra et agens in proportionata ratio: il-
 lig. go ppter q gra infra habeat virtutem in proportionata
 et inferiori qua q, elevat et media elevat attingit esse
 in virtute agentis propriis go et ppter q hoc q gra
 actionem infra virtutem propria arbitria qua q facti par-
 ticipat actionis alterius agentis. ans patet. infra ut tale
 spectat ad ordinem caa efficientis non propriis sed
 inferioris et in proportionata ad esse proprium. go infra
 ideo eget elevat ad attingendum esse q e caa efficias
 sed in proportionata. go q sequitur pro. infra subordi-
 nat caa propriis et ppter q ab ea in gra caa effi-
 ciente huius agens inferioris et in proportionata. go ante.
 qua elevat et ppter q hie in se aliqua virtutem

propria

ppria actiua, licet inpproportionalia, alias non eleuaret
et pmereret ut agens sed ut unum nudum otus et in
hae ptra nihil subordinae care inferioris agentis
ad superiorem ut pulch in cau tra d pmpati q ha ipso
q subordinae jo in gre cae offodine hll in se ppria
uirtutem actiua rari: ptra pducendi. ra non pppria
facile patet ex dictis fin. inpproportionalia autem
ppria uirtutem actiua licet inpproportionalia autem
eleuaret et debet huius ppria actiuae respiciat,
deinde tali uirtuti q sil disponitima ptra. ptra haec
ultima pppria alias talis uirtus maneret otiosa et
non spet data in rae uirtutis actiuae, sed in rae
entis et ptra inpproportionalia non egeret eleuare ptra loquet
qae cae actiua inferior.

Obiicies Jo Contra iam contentur. Semen inpproportionalia
generantis et tu non agit ut motu ab alio. Jo no
e de rae inpproportionalia agere ut motu ab alio. ptra m.
qto semen attingit et ptra uirtus huius generantis
uirtus motum nil longe distat ab eo, mouet resp
aliud unum ad motum esse ptra ptra et ptra no.
uirtus ad motum, et tu semen huius uirtus
agit. Jo in uirtus. Conptra argtra. ptra ptra
generat huius inpproportionalia uirtus agentis ad ptra ptra
inbelligibilem et facientia generat inpproportionalia ad eandem
grauis in animalis ptra et nihil e ex ipso generat
nil

ril metū ab aliis qd rēum qd antea m. e. cura p. tr
 m. nil n. illa medio opes spirituales vel corporales
 non virtuales qd non p. p. r. in esse s. h. ut
 accidens corporeū n. p. r. in re spirituali.
 n. p. r. opes corporeas, qd res corporea n. p. r. attri-
 gere rem spirituales ut e. s. p. r. in intelligibilibus d. g. r.
 qd illa virtus n. p. r. opes corporeas.

R. Negō m. ad p. r. e. m. g. e. d. e. s. a. n. s. d. i. s. t. i. g. r. e. n. e. u. s.
 qd n. p. r. m. o. v. e. n. t. u. m. a. c. t. u. a. l. i. t. e. r. p. r. o. d. u. c. t. u. m. v. i. r. t. u. a. l. i. t. e. r. n. e. q. d. s. a. m. d. i. u. t. e. g. e. n. e. r. a. n. s. m. o. v. e. n. t. u. m. s. e. m. e. n.
 ad generandū plerū quādiū manet in illa virtus
 imp. p. r. a. a. g. e. n. t. e. u. l. t. u. m. v. i. r. t. u. s. i. l. l. a. m. a. n. e. a. t.
 usq. d. u. m. a. t. t. r. i. b. u. t. u. s. r. e. s. p. e. c. t. u. s. t. u. n. c. t. e. g. e. n. e. r. a. t.
 m. o. v. e. n. t. u. m. s. e. m. e. n. s. i. c. u. t. f. u. g. i. t. a. b. a. n. d. i. u. t. e. m. o. v. e. n. t. u. m.
 a. p. r. o. d. u. c. t. u. m. n. e. l. f. u. g. i. t. a. n. t. e. q. u. a. n. d. i. u. m. m. a. n. e. t. i. n. p. u. l. v. e. r. i.
 n. e. l. v. i. r. t. u. s. i. m. p. r. o. p. r. i. a. a. p. r. o. d. u. c. t. u. m. S. e. d. C. o. n. t. r. a. r. i. u. m.
 q. u. i. a. e. x. h. a. c. p. r. o. d. u. c. t. u. m. v. i. r. t. u. t. e. m. a. b. a. g. e. n. t. e.
 c. o. c. a. t. a. m. p. r. o. p. r. i. a. t. e. o. p. e. q. u. a. n. d. i. u. m. q. d. e. g. r. a. p. h. e. t. i. c. o. s.
 q. u. o. d. c. o. n. t. r. a. r. i. u. m. e. s. t. e. t. e. b. r. a. n. f. e. u. a. t. u. m. a. d. f. i. l. i. u. m. u. t. e. m.

R. S. i. s. t. e. m. s. e. q. u. e. n. t. a. s. e. q. u. e. n. t. u. m. o. p. e. v. i. r. t. u. t. e. m. q. u. a. n. d. i. u. m.
 n. e. q. u. e. n. t. u. m. q. u. o. d. a. c. c. i. d. e. n. s. q. u. o. d. s. e. q. u. e. n. t. u. m. q. d. s. e. a. t. t. r. i. b. u. t. u. s.
 s. t. r. u. c. t. u. s. a. g. e. n. t. i. s. p. r. i. u. s. d. i. s. p. o. s. i. t. u. s. q. u. a. s. n. o. n. p. o. t. e. s. t. o. f. f. i. c. i. e. r. e.
 i. n. u. n. o. i. n. s. t. a. n. t. i. o. p. e. v. i. r. t. u. t. e. m. q. u. a. n. d. i. u. m. q. d. e. g. r. a. p. h. e. t. i. c. o. s. a. d. C. o. n. t. r. a. r. i. u. m.

R. C. o. n. t. r. a. r. i. u. m. e. t. n. e. g. o. m. a. d. p. r. o. d. u. c. t. u. m. i. l. l. e. s. i. t. a. m. e. t. r. o. n. e.

e. p. r.

spiritualium, ad huius in magnam se. accidens
spirituale completum et permanens non potest recipi
in re corporea, bene tu accidens spirituale quasi
in completum et transiens et corcat et medius huius
et huius modo recipit motu spiritualis inter agentis
in phantasmate et motu dei ad partem gratiam in
sacramentis et hoc est doctrina D. Th. 2. p. 2. a. 4.

Obiectis 20. Omnes actus in agentibus vel motibus
a se et tu non sunt causa iustis, sed de ratione iustitiae
causa non est quae agit vel motus ab alio. m. patet ex
dictis quod dicitur sub. m. et dicitur non inter causas
tas dicitur multa proprietates boni innocuae quam a. y.
necesse. Contra 20. Calor est in igne et tu
non agit vel motus ab igne sed agit tu quae
quae motus cum illo. quod dicitur quod autem. - Contra 20
Iustum cum illa motione vel virtute fuerit,
dicitur vel sufficiens effectus sunt et non. si non
hinc in dicitur alia motione et de illa motione nihil
germo et sic ultra. Sic quod dicitur motus quod est causa
proprietatis quae tu dicitur neque.

R. Dicitur m. agit vel motus a se ad effectum nobilitatis
orem nullas supponendo vires aut agentis effectus
hinc non quod agit vel motus a se ad effectum agentis
et factus supponendo sufficientem virtutem vel
non ultimam completam agentis tu effectus
effectus quod dicitur m. dicitur quod dicitur minus negat quod dicitur
ad

ad rationem ergo ratio in se non sufficit ad movendum quod
cumque modo, sed debet moveri ad effectum se rationem
de seo excedentem vires illius ita quod ratio est non
habeat sufficientem virtutem aut appetentem
perfectionem quod in se non reperitur.

licet enim equus ad generandum alium equum debeat
quodammodo a causa sua, tamen non de causa in se, quia effectus
non excedit causas vires et perfectionem spiritus illius.

ad id jam Confutatio de Causa m. d. d. m. non agit ut
motus ab igne actualiter. quod m. habitualiter nego.

nam ut ex supra dictis patet calor ex generatione
ad ignem accipit aliquam si generatorem quod quia
sunt producere ignem quod generatorem cum igne aut in
alio sustinet non duceret. Et licet calor per se non sit
ignis non habeat aliquid per se actualiter per se
proprie exhiberi, sed tamen aliquid virtualiter saltem.

et hoc nihil est aliud quam quod calor est ut dicitur
in igne huiusmodi virtus naturalis in se ad generandum
solum aliam ignis.

Propter et non est calor non
est proprie ad generandum in se ignis. Ad rationem Confutatio de
motu quod cum illa motione et virtute est sufficientis
ad generandum effectum, negatis tamen hinc se est causa propria. quia
cum habeat illam virtutem quod modum fluxus et influxus
in ordine ad effectum solum omnium rationem excedentem causas
vires non potest dici quod sit causa propria. Alii aliter dicunt
de motu cum virtute ad generationem est ad hunc in genere,
licet non quia illa virtus tamen habet rationem fluxus et transitus.

Phil:

ad rationem
quod ratio
in se non
sufficit
ad movendum
quodcumque
modo
sed debet
moveri
ad effectum
se rationem
de seo
excedentem
vires illius
ita quod
ratio est
non
habeat
sufficientem
virtutem
aut appetentem
perfectionem
quod in se
non reperitur.

Obi cles 30. Instuta signatio non indigent aliqua
mitione. 3o nec matia. gregua patet; nam quo effy
præstantior, eo maior potit eleuāo. ans p̄tr in creaturis
qua assumunt ad effy signatas e potia obediatis p̄ce opa
hina talim effum. 3o p̄tr p̄ducere illes absq; ulla mitione
Inq; addita. gregua patet. nam alias nem sp̄et potia p̄ce
actua. ans p̄tr. in creaturis e potia obediatis passua
ad oēs formas signales recipiendas. 3o et sp̄ent potia
obediatis actua talim formam. d ḡtr potent creatur
ra ḡuere instuta ad p̄uentionem effum signatum
absq; additione mixtura intrinseca, sicut absq; additio,
ne recipiunt formas signates per potiam s̄ obediatis
passuam.

R. Hoc autem maiori ex parte p̄tinere ad Theologos
tu in q̄tu nra Centi refragatur R. Nigto ans.
ad p̄tatem. negat ans ad huius p̄tatem ḡedes ans. d neg:
ḡuane disparitas e. qa r̄o potia obediatis actua
dicit et affert quandam p̄fectionem q̄ non p̄t creaturas
comuni cari Inq; qd illis innatum et connate, ut
alibi d̄o dante latig ostendemus. Secus uero e de
potia obediatis passua, per hanc n. p̄hibuit creatura
potens ad recipiendas oēs formas signates, habet
r̄am mera potia passua q̄ non tanta in ueluit
p̄fectionem.

Rogas hunc cum in ista ut instum generat ad
effy ead p̄patis non e mixtura p̄miam, sed eom,
nicatam ab agente p̄patis, in quo consistat hanc
mixtu

virtus, vel quid sit. *R.* Juxta diversitatem
 instrum in quibusdam cum e qualitas vel virtus
 activa & modum transeuntis communicata, ut patet in
 Semitis & virtutem aliquam activam signatam monent
 à Deo ad pdam gram instr; in quibusdam vero, iustis
 pdicta virtus vel motio e ipsa virtus agentis proprias
 rae e. nam posita actione caa proprias in instr et q
 illig modificatam et determinatam ei quasi appropia
 ta intelligit instrum elevatu potens influere, imo activa
 liter influens in effm caa proprias. qo actio caa proprias
 bene pt dici motio et virtus illig contributa in rae instr
 et si qd aliud fugat ad illud, videt fugatum; et ex hoc
 colligitur effm quasi distra inter caam proprias et instru
 mentalem, nam virtus pducendi effm in caa proprias e
 immobilis, constans et duratura, habetq; in illa fixas
 mas radices. In instr vero ista virtus e fluens et diminuta
 et imperfecta, ideoq; phili solent illa vocare virtute instru
 mentalem et subiectivalem.

Obicies qd. Contra rae centem instrum nulla hnt
 adicnem ppriam praviam sicut se. qo cente rae ra falsa.
 pto aut. qd. si instrum sicut se hnt adicnem ppriam, hnt et
 ppriam virtutem ad dicendam illam adicnem, et hoc
 rae effm caa proprias, qd dei non debet. pto aut. qd.
 in instrum nulla pt assignari actio q non sit à caa pmi
 pati. u.g. in ferris, tam fictis qua firmis e ab artifi
 ce, si n. artifex non moveret ferram non form deret.
Conferat argum. actio instrum ppria pravia, vel e eadem
 realiter cum actione proprias agentis, vel non. si e eadem.

J

q̄o non ē prātia neq; p̄p̄tia. si non ē p̄t eadem
q̄o nūc ē à cāa p̄p̄tati et ḡst̄r non ē p̄t actio insti.
q̄seq̄ua p̄t. actio n. insti ut talis s̄m̄q; debet ē p̄t ab
agente p̄p̄tati.

R. Nōto ans. ad p̄tāem q̄edes q; instm̄ habeat
p̄p̄tiam virtutem resp. illig actiois p̄p̄tate, q̄to
vero d̄t̄ogent cāa p̄p̄tatis, q̄edes ḡp̄tāem, nam
hoc non inueniens videt, illa n. actio non exē,
d̄t̄ p̄p̄tias vires insti, neq; resp. talis actiois d̄t̄
instm̄ instm̄, cum hoc t̄t̄ fatendum, q; non sit cāa
p̄p̄tatis in omni rigore. Ad rām p̄tāem. d̄t̄sing.
ans. Nulla p̄t designari actio q; non sit à cāa p̄p̄tati
h̄m̄m̄ cōmuni caute virtutem, nego ans. h̄m̄m̄ appli.
caute virtutem illā ad agt̄r, q̄edo. si aut n. q; q; ap̄
plicat r̄ḡnem ad exāntu r̄ndū non d̄t̄ virtutem
r̄ḡni ut cōm̄burat, s̄t̄ t̄m̄ appli cat virtutem cōm.
t̄st̄inā r̄ḡnis ut p̄t exire in actū. s̄t̄ hoc patet ad ex̄ptm̄
relatū de ferra. Ad Cōf̄tāem R. Actionem Quāiam in
st̄nti reat̄t̄e r̄identificari cum actioe p̄p̄tatis agentes
ad h̄m̄g impugnat̄em dices q; cum illa actio sit multi
plex virtualiter ite s̄nt̄t̄r legit̄ q; ut egred̄t̄ ab insto
s̄t̄ p̄p̄t̄ scrip̄tis q; ut egred̄t̄ à cāa p̄p̄tati.
Quod si dicas itē. Hoc stare non p̄t̄re nam instm̄
agit ut motū ab agente p̄p̄tati. q̄o illa actio non p̄t̄ ope
p̄p̄tati ut egred̄t̄ ab agente insto, s̄t̄ p̄t̄ ut egred̄t̄ à cāa
p̄p̄tati, q; a hac cāa quare instm̄ agit. R. Hec t̄m̄ s̄q;
p̄t̄ ope motioem insti, quā q; agit, non t̄m̄ s̄q; q; s̄f̄emel
p̄t̄ motio p̄p̄tati cāa p̄p̄tatis at̄ngat s̄m̄ est̄m̄ quā medio
insto

insto et instm attingit effu pmpati, sic tu ut pign pducas
 pprum. Quod si dicere velis esse suas actiones. R.
 ad impugnatem, sculo q non pcedat a quibzali pmpati
 qto nro dr actionem insti, debere pcedere a pmpati,
 intelligi debet de insto fructu qfiderato quatenus in vir
 tute agentis pmpati attingit effu illig, non a. de illo qua
 tenz habet pnam quandam actionem.

Obiicies 50. Tam in instis nativis quam arte
 ficialibz nulla requit pna virby ad agendum.
 qo nec pna actio. gignu patet. ptr auo. quo
 ad instu natia, nam aer illuminatus instmter illu
 minat parietem. et aqua calida instmter calefacit
 pstantia quoz, ut supra dictu e, instmter q currit
 ad pductionem spis intelligibilis; atqz hanc ora mul
 ham habent pnam virtutem nec actionem
 ad ptes dictas esty. qo. ptr idem in instmter arteu
 ficialibz in terra nq. nulla e virby pna qto,
 nam in illa te quantitas, dicitur virtus, gravitas
 et illa figura dentium, sed nihil ex istis pt dici
 virby actua. qo.

R. Ngoto auo. ad pbaem R. ad singula. ad p m.
 aïrem non esse instm pcurrens ad illuminatam pa
 rietis, sed potius se habet ut stm vel medicum q
 diffunduntur spis intentionales atqz ulla actione
 et idem pbaliter pot de aqua calida querendo
 calid.

et eadem
 actio insti
 et sic ul
 habet
 insti, qto
 nam
 non esse,
 insti
 ita
 insti
 ca pna
 appo.
 q. q. q.
 com.
 ad instm
 nam in
 ad ptes
 ad insti
 am insti
 non est esse
 dicit a ca
 hie tunc q
 sed q pna
 a qua medi
 insti

calefacit manū. vel aliqd aliud, tñ licet conce-
deremq aquam epe mtrā ad pōm calorem
negat tñ, q non habeat actionem pōm pōm,
am, calefacit n. pōmā humiditate q̄ e actio
pōmā aquae, et hoc actio dīppōmāre q̄ currit
ad pōm calorem in obo, humilitas e q̄ nāsi ne,
hic actio caloris quo nō hīq̄ et deponat ad partes por,
res corpus, ad m̄ in dēphantasmate. **R.** Quod nūq̄
lam habeat pōmā q̄miam actionem rōpōmātem
sua pōmā virtuti et forma, facta epe. et si petatur
ut nominē talis actio. **R.** Ex D. Th. 2. a 2. q̄ pōm
phantasmata mouent inctm pōmābilem, non a. ad hoc pōm
sufficiunt ex se ipsis, cum sint tñ intelligibilia in
pōmā mtrā et non mouent nisi ab intelligibili in actu
unde debet frequerē mtrā actio agentis, cuius il-
lustrat phantasmata sint actu intelligibilia, si aut
illustrat huius corporalis sunt actu colores nisi biles.
Ex q̄b̄ verbis d. th. colligit phantasmata mouere inctm
pōmābilem, non ex sed ex illustrat incty agentis
in tali a. motione repit aliqd q̄ e pōmā ipsi phan-
tasmati.

Dices contra, hoc epe impōmte, q̄ si phantasmata
q̄ aliqd sibi pōmā et pōmā in galuerent ad
mouendū inctm pōmā et dām pōmā intelligibilem
sequeret rem corpoream agere in rem pōmābilem. hoc a.
non ē dīcendū, q̄ res pōmābilem cum sibi pōmā extra
phantasmata actio talis rei corporeae nō hīq̄ illū attingere. sed nō q̄ phantasmata pōmā se abiq̄
illustrat incty agentis e oio mate rōpōmātem rei pōmā rāes mates.

R.

Quod uti cognoscitur negre in caa pntis gre pre um pntia nisi ut mstru.
 Sed hoc qdem rem resp: pntia dicitur ab hys
 natis agentis. In resp: agentis natis hu qre m pntia
 se. q pnt asumme rem corporea ad pntam rem
 pntialium neg: tale agens pntent unqum of,
 signari. Sed hoc d rem qre resp: agentis natis
 an pntel in femine q asumit ab hore hysm mstru
 ad abtu genda unione ara natis cum corpore. d sic
 semen attrigit aiama ratur qe pntialialis qum,
 gendo illa um ma; qe semen e mstru ara
 generantis pntis q aro e mstru corpis. d ex tali
 q unione ad aiama hnt semen q pnt mstru
 attrigere aiama ratur. pntia d nutritiva e mstru
 ara ad mstru munda forma nara humana in su,
 trimentu guntur. ita d hysm q phantasmata
 nra ex eo q pnt pntia a pntia guntur aro
 ratur qra ara cum mstru agente. hnt mstru
 hnt d aptitudme q illa guntur ut pnt
 qre mstru ad pnt pnt mstru guntur non pnt
 arny. sed itas q pnt forma nra mstru q
 hnt qntu in corpore se: d ex pntia nra hnt
 hntem ordiem ad pnt phantasmata, ut nra
 qnt mstru nra mstru q hnt hnt nisi pntem,
 do se ad phantasmata ut hnt in hnt: de ara
 qnt

Item vero attribuit ad multa artificialia negat
et q. careant p. p. virtute et actione. nam in
ferro illo figura dentium tali et tali modo ordinata,
tota et acutissime virtus activa ferrea, immo et via
in argenteo relata consistunt unica virtutem activam
illig. Contra dicitur. Si figura dentium et
virtus activa ferrea go. prestabit ad eam p. p.
qualitatis et non ad p. p. q. falsum e.

R. Negato sequetur. quia illa virtus et tunc activa
dum dendo et resolvendo p. p. ut a. prestabit
ad eam p. p. qualitatis debet esse p. p.
modo activa. sc. q. q. se go. spectat p. p. alicuius
sibi similis. Adde non esse in q. neciens admit,
tere illa figura sicut q. et fortiter activa prestare
ad eam p. p. qualitatis. Eadem n. entitas non,
tamen sicut diversas formalitates abis q. si deserta pot. p. p.
sone ad diversas p. p. qualitatis ut in logica dicitur.
Et hinc illa figura q. dicitur activa in talium non ut
tali figura q. p. p. et fortiter, sed pot. q. in talia
tali modo affecta tali vel tali si p. p.

Pluribus ultimum. Deus pot. uti actione
hinc interiori n. g. in intellectu aut voluntate
et exteriori n. g. in visione et corpore aliquo n. g.
hinc hinc in istis ad p. p. et alios miracula sicut,
Sed

Sed in his institutis nulla apparet actio propria,
 nec n. una actio hinc aliam actionem sequenda,
 Sed, atq. a se distincta. Deinde actus in totum
 immutabilis non potest transire ad extra, nec
 transire sicut vel effectus. qd de ratione instituti non
 hinc actionem quoniam. In. de se patet. nam
 Deus potest quocumque creatura ubi inquam instituta
 ad primum effectum, qd omnis creatura est et subiecta
 Deo nisi hoc fecerit nisi non potest aliqua in pluri-
 tudinem. et idem patet de corpore mortuo qd cum
 caret vita nulla potest hinc tacti sitatem.
 Conferatur argum. qd. Deus ubi rebus corporeis
 in ordine ad res spirituales. u.g. ubi igne infero,
 ubi qd corpus ad cruciandas vias damnationis
 et tormento, sed res corporea non potest agere in
 rem spirituales. qd huiusmodi instituta non
 potest hinc actionem quoniam.

Conferatur id. Deus non ubi creaturis ex
 inchoantibus, sed potest tribuit eis virtutem ut
 sint esse gentia per sua actiones et idem potest
 inchoant ubi quocumque. Creatura ad primum effectum
 atq. hinc non potest saltem si instituta debet hinc ali-
 qua actionem quoniam quoniam. qd de ratione instituti non
 hinc aliam actionem quoniam. His adde instituta
 supra non transire passim circa qd argum. qd
 carent

careat actu primo. *str. rati n. q. nare pectus*
actu primo ut *str. gal. p. p. n. vel p. n. n. n.* n. n.
patet in sacramento. n. q. uerba Censuris non
gine ut *str. p. n. p. panem si: propto cupi si*
aliquemhula elisset.

R. Argto q. d. m. illam n. sicut exprope
D. Th. 2. r. 4. 178. a. 1. ad p. m. Negatis tu m.
ad eis p. b. am. an. d. y. n. *str. Explicanda e. p. p. n. D. Th.*
et Censuris, qua stabimur de rati n. i. n. t. i. e. h. n. e.
actionem p. p. n. a. q. u. a. ad acti. onem p. p. n. t. i. s. a. g. e. n. t. i. s.,
non n. s. e. n. s. y. e. q. o. m. n. i. t. u. m. d. e. b. e. a. t. h. n. e. p. p. n. i. a. u. i. r. t. u. t. e.
o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. q. s. u. a. n. a. t. u. r. a. a. t. t. i. n. g. a. t. e. d. i. s. p. o. n. a. t. s. t. o. m. o. i. r.,
ca. q. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. a. g. e. n. s. p. r. o. p. r. i. e. t. e. S. e. d. s. e. n. s. y. e. q. d. e. r. a. t. i. o.
i. n. t. i. s. s. i. t. e. x. e. r. a. t. i. o. n. e. a. l. i. y. n. a. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. p. p. n. i. a. u. i. r. t. u. t. e. q.
s. e. h. a. b. e. a. t. d. i. s. p. o. n. i. t. u. r. h. n. e. a. d. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. a. g. e. n. t. i. s. p. r. o. p. r. i. e. t. e.
s. i. n. e. g. i. n. g. a. t. s. t. o. m. o. i. r., i. n. q. a. g. i. t. e. a. t. a. p. r. o. p. r. i. e. t. e. s. i. n. e.
n. o. n. q. a. h. n. i. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. y. b. a. r. t. y. n. o. n. p. r. e. s. t. a. t. a. d. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e.
r. a. t. i. o. n. e. i. n. s. t. r. u. m. t. u. m. u. n. d. e. a. d. j. a. r. u. m. q. b. a. t. e. m. d. e. r. a. t. i. o. n. i. t. y.
i. n. u. n. c. i. a. b. i. l. y. a. s. s. u. m. p. t. i. s. a. d. e. s. a. d. p. r. o. p. r. i. e. t. e. m. i. n. i. m. o. n.,
c. u. l. o. s. t. u. *str.* V. e. r. u. m. e. p. e. q. u. n. i. u. s. a. c. t. i. o. n. i. s. n. o. n. d. e. s. t.
a. l. i. a. a. c. t. i. o. n. e. n. e. g. a. t. t. u. q. a. c. t. i. o. n. e. i. m. a. n. e. n. s. u. g. i. n. t. e. l. e. t.
l. e. h. i. o. p. o. s. s. e. a. c. c. i. p. i. t. a. d. n. o. d. e. o. s. u. l. a. c. c. i. p. i. t. s. i. m. u. l.
u. n. i. u. s. s. u. o. p. r. o. p. r. i. e. u. i. t. a. l. i. n. i. o. r. d. i. n. e. a. d. q. d. i. c. i. t.
r. e. s. p. e. c. t. u. m. h. o. n. o. r. i. s. e. d. u. l. a. m., e. t. h. n. e. r. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. a. s. s. u. m. p. t. i. o.
e. s. t.

nisi determinata & acti onem propriam instruit
et quoniam in ista causa puritate exorta non pot
dispositio de quibus generare ad omnia effectus nisi
physica obtingat sicut in quibusdam talis effectus hinc in
non potest ad istam divinam virtutis unice tunc
sicut in quibusdam effectus multum distat ab instruit
divina virtutis tunc ad hunc bene potest obtingere ipse
In sicut non & deum obactu quantitate virtutis, sed
virtutis, quia sicut non distat a divina virtute
quod virtus rebus virtutis & sicut in sicut virtutis
divina illi virtutis et hinc rati appetit in
sicut ad sicut tunc virtutis quod distat causa puritatis,
ut nimirum generat ista cum ex. Quod si
causa puritatis non distat nunc vero virtutis appetit
physica et obactu quantitate, sed sicut
obactu virtutis. Sed ut via evanescent
quod ista virtutis sicut virtutis sicut virtutis
ut et sicut virtutis virtutis virtutis quod virtutis
actionis non debet virtutis virtutis et virtutis
virtutis sicut virtutis virtutis sicut virtutis
actionis sicut virtutis sicut virtutis sicut
virtutis et ceteris admittit ut virtutis sicut virtutis
virtutis sicut virtutis virtutis virtutis virtutis,
virtutis et determinat ex quod virtutis virtutis
de se

de se fit in difformis et hanc Era videtur non fuit
 vera actio physica transformativa. Iti
 fignit tu ad mediu actiois qm ad actioe
 nem puris agentis et una hanc meliorat
 et determinat regit in oi instrumto, scilicet et
 de rae instrumti ope sine actionem propria qmians
 et in isto sensu debet intelligi illud qd dicitur
 asensu si: instrum deferat et applicat p sua
 propria actionem virtutum et puris agen
 tis et q instrum regem deferat inq in practica
 in dicitur inq ad qd miraculose.

Ad id nro q dicitur de capite mortuo ut factu
 e de Heliaco phta cuius opra opra sine tunc tunc
 asensu ad suu idem dicitur. B. H. H.
 s. phrophete tunc fuerit in qm qate,
 habuisse tu alique gladii ppru ad mediu
 ahent actiois qm dicitur habuit actioem
 pma tunc non ita rigorosa - B. 20

Illa pma opra habuisse suas qualitates actio
 nas ut caliditatem et frigiditatem qd me,
 dicitur bene pbruerunt tunc in tu pbruer
 gennere ad illu opra miraculose qd propria
 actionem qm. Ad iam Conf: B. 20 m. d. H.
 n. ftn se et ex pprio merito quid m.

ex

in instrum
 abia non pot
 e qm, m
 ope hanc tu
 meliorat
 et instrumto
 igone ipa
 abia, p
 amabile
 iudice
 eadit
 tu ppru
 ad su
 ppru
 fuit
 secund
 n. 2
 rae qm
 pbruer
 ad mediu
 ppru fuit
 pbruer
 eadit illa
 ppru
 de se

ex divina ordinae quatenus quincunq; Deus
nego m. si cut supra de p̄hūta p̄māta dicitur.
sicut q; ex quāntū ad aīum raturū p̄ m̄stā
genere ad p̄am p̄m̄ in b̄lligistitō.
¶ Inter rem copulam & p̄m̄ dicitur
esse aliquid p̄ p̄m̄, nempe in rē aīas
determīnāti, q̄ p̄m̄ h̄c non sufficīat
ad hoc ut copula creata q̄ se p̄m̄ in m̄o,
te p̄m̄ rem p̄m̄ dicitur q̄ facta p̄m̄
quāntū dicitur, sufficīat tū ad hoc ut p̄m̄
illa p̄ actū certum q̄ Deus, quatenus
illa aīas divina determīnāti q̄ p̄m̄ quāntū
p̄m̄ creata copula m̄de supra explicā,
to. Ad rāam *Coydēm* ¶ Cōto m. dicit
m. ad p̄m̄ dicitur dicitur illā q̄e m̄ h̄c
dicitur de rē creatas si q̄ dicitur q̄
creatura ubi ad p̄m̄ aliquid p̄m̄ nisi aliquid
m̄m̄ dicitur p̄m̄ dicitur non q̄ p̄m̄ in hoc q̄
m̄m̄ dicitur si non debent tūe aliquid aīas
p̄m̄, sed in hoc q̄ cum tūe rē sint
m̄m̄ finitae & limitata m̄de p̄m̄ q̄ m̄m̄
aut m̄m̄ determīnāti p̄m̄ aīas q̄ m̄m̄
cōm̄ accommodat as ad p̄m̄ p̄m̄, sed

qu
p̄m̄
glō
dicit
m̄
cōm̄
ad y
Ad
iam
to
p̄m̄
fil
si n
geny
p̄
m̄m̄
Ex
m̄
su
tū
ra
Dō
le

Subiectum est creatura quancumque ubi ad potum
offm a se imbutu non in iustantem aliquam
gradatone et quia nequid fieri nisi a
determinata sua ut videtur in actum
indubitate. nam rpp: oportet duri nec qdlibet
creatura apta ex ordm ac et probare duri
ad y currendu cum illo ad potum offm.

Ad ultimum de securo vel nebris qd dicitur
iam probat ex dictis.

1o Quasitio in dubio probato sc: ad qd qd iam
spectat ex parte unius duo ex parte sunt qm e qd
sit ex parte vel idea. 2o an sit vera realis eam
si n. non sit vera cum non possint q se ad alio
geny eam spectare.

Pro explicae primi puncti tradenda e definitio
tradita a d. thoma qua collegit ex s. Aug. q. 3. d. veritate a. j.

Exemplar vel idea e forma quam aliquid imitatur
ex intentione agentis determinantis se ad finem.
In qua dicitur forma tenet licet qm, cetera
licet hnt dicitur.

Defio exem=
plaris vel ideae.

2a parata sc: quam aliquid imitatur, penitus ex actu.
Dantur formas quas alio non imitant, ut forma
leonis non e idem vel ex parte ignis qd illa
ignis

ignis non imitatur. 3a, ex intentione agentis,
 et penes ut excludantur illa forma qly casu
 et fortuito alio finibus pducunt. unde si aliquid
 peller nihil respiciens ad Platone casu et fortui-
 to cu ad unum exprimeret non fieret Plato
 exptor illi in agnis. Adhuc in depe by
 determinatis sibi finibus, ut excludantur for-
 ma agentium naturam ut forma ignis generano aliu no e exptor,
 nam forma ignis generantis cum non opus p
 in actu et voluntatem neqz sibi determinare
 finem q tu vero penes ad agentia q sicut exptor
 quia dicit. Magr Panzer in p. q. 15. a. 10 sic dicit
 qd dicit forma obiecta in actu in se ipso existens
 ad quam aliqd activer respiciens opus, forma
 penes loco gns. et obiecta in actu ut excludantur
 habity et acty in actu q non hnt raeon ali in actu.
 Sed exptor e id q in actu contemplat. Et q eandem
 partem excludunt gns intelligitiles impropria
 qd sicut talos sunt pper in dicitur et non dicitur
 deinde exptor e finis actualis et perfecta ali
 representat; et sicut intelligitiles impropria ut
 in actualis representat qd tal in actu hnt
 in actu aliqua ad pper actu intelligenti.

de hoc exemplaris
 sicut Panzer.

Ea quo

Ex quo sequi qd ars in mente artificialis existens
 non sit extar cum non habeat suam ess.
 Sed proprii effectum. Et d, intra ipsa existens
 aut extrinsecus explanata externa, n. g. imago
 externa propria ad pingendum talis n. imago
 tm & accidentis d. fm qd pot dicit idem d. extar
 ut hic testat Ruben, qd ait extar extar
 qd sibi artifex extra mentem operatur ut rem
 alia ad eam similitudine offerat non ipse
 se nem ad offer sed bene sibi sibi illa potest
 et sic dicit extar in extar et in dicitur tm
 analogia sicut dicitur homo in rem et pntm
 extar vero in dicitur qd e nem et alij. illo
 neqz fieri effectus artificialis. Unde non e audiendum
 Mendocia dicens extar extar in se vere et
 ipse extar, sed qd in dicitur ad qm artifex se,
 Ignis qm, et qd hanc paritatur forma rem
 naturam extrinsecus qd dicitur in natura sicut ad
 rem et qd eandem in similes quos extar sicut
 tm reperiri in agentibus intellectualibus, quia tm
 agentia intellectualia sunt pntia sibi reperi,
 sicut. sicut n. ignis potest alia igne sibi
 similem, ^{tm} ut dicitur forma ignis

genera

generantis non eo idem ignis geniti quia ignis
generans non operatur respiciendo ad illa forma.

Ex dictis sequitur quod effectus proprie captales et natus
non habeant ideam in causa propria, licet illam habeant
in causa propria. Sequitur 20. quod in intellectu
reperitur verbum mentis sine quodlibet finis proprie
sicut ex parte vel idea a; quod proprie habet rationem et in intellectu
et hoc est quod dicitur de consuetudine et dicitur
ex parte non esse aliquid subiective sicut obiective
in intellectu in intellectu. sicut verum finis veriorum.
et per hoc dicitur. Si idea spectat quodlibet in ob-
iective vel spectat ipsa res faciunda, vel distincte,
sed, non ipsa res faciunda et actum, alias
cum idea vel ex parte sicut vera causa exemplari
idea spectat causa realis sicut ipsa, et sic causa et effectus
non distinguuntur reatiter, sicut in ratione. neque
et per hoc dicitur quod finis alia res distincta, nam sicut
quodlibet et artifex operatur sine ratione aliorum in
a. ea quod ipse intendit facere per actum, sicut
in et cognoscit sic deum rei faciende. quod idea
non erunt quodlibet obiective, sicut finis, et de hoc
loquitur alibi.

Circa

Circa em punctu non e magna differe queni,
aut n. eos Autaco cum Arte in hoc q. suprar
vel idae fit vera eae reutis. d. p. v. Omnes
res boni nates qua artificiales pendent a se
Jo e suis idae, natus qdem ab idaeis hinc,
no, artificiales ab extrinsecis idaeis in quibus
q. artem qo idae sunt vera eae reutis.

q. p. n. a. t. e. q. a. e. a. t. e. d. i. o. q. u. o. j. o. a. l. i. q. u. o. d.
p. r. e. p. e. n. d. e. t. a. n. s. q. u. a. l. i. t. e. r. e. p. r. o. d. u. c. t. u. m. d. q. u. o. n. u. l.
a. n. s. n. a. t. u. r. a. e. c. e. n. t. r. a. f. i. d. e. m. u. l. d. o. c. e. n. t. e. i. n. t. e. r.
t. h. e. o. l. o. g. i. c. a. 1. 1. 9. 1. 5. a. 2. u. b. i. q. u. i. s. t. a. n. s. p. r. i. n. c. i. p. i. u. m. p. e. n. e. n. d. a.
i. d. e. a. e. i. n. s. e. n. t. i. a. h. a. m. r. a. m. c. r. e. a. t. u. m. R. i. t. a.
A. h. a. m. r. a. m. u. i. d. e. i. n. d. e. t. h. e. o. l. o. g. i. c. a. 1. 1. 9. 1. 5. a. 3. i. n.
c. o. m. p. e. H. i. s. r. e. s. o. l. u. t. i. o. n. i. s. e. t. e. x. p. l. i. c. a. t. i. o. n. i. s. s. i. t.

Conclusio Ultima.

Exemplar fructu acceptum spectat
ad genus eae fructus non reducitur sed
directe.

Hae sententia eae quo ad rem in teo Thomae
et eam docent communi consensu et alij. Utay,
p. n. s. t. a. u. d. e. t. h. e. o. m. a. p. t. o. a. i. a. p. a. r. t. e. s. e. n. t. e. n. t. i. a.

R. a. o.

Ratio causa finis consistit in hoc qd tribuat rei certam
speciem, sed ex parte vel idea tribuat rebus exemplis,
placitis certam speciem non edem in tribuendo sed ex
intrinsicis ad eum modum quo sta. Ita speciem prae
sens. qd ex parte spectat ad genus causa finis. m.
quod ex dicto. nam primario officio formae est
dare speciem in pte. agens in intellectuale et
voluntarium non est determinatum ad tribuendam
determinatam formam et speciem officio pte se abso.
lute cum agat qd in actu et voluntarium qd sunt
potius indifferentes et ad opposita se extendentes,
qd oportet ut ab aliquo alio determinentur ad tri-
buendam certam speciem. sed non determinatur
q. actum aut finem cum q. actum et finem
sunt opposita facere qd pte hoc est remittit
aliquid aliud qd qd agens in intellectuale determinatur
ad tribuendam certam speciem. sed hoc nihil est
aliud qd ex parte. qd ex parte scilicet certam speciem
rebus non intrinsicis sicut dicitur ratio, sed speciem
materiae qd, sed intrinsicis extrinsicis qd pte sui
materiae. pte eadem pte ratio y tra. Heli.

asserentes

asserentis spectare ex parte ad genus causa officii,
 vultus. causa efficiens e q se jo primum motu
 et mutatis, sed ex parte non e q se jo primum
 motu et mutatis, jo non spectabilis ad genus cau
 efficiens. m. prael ox dicitur causa efficiens. p. m.
 m. ex parte solum ratio inclinat ad metru et mu.
 latem, qd ex parte non e cau efficiens p. m. et
 sed ad hunc jo non e cau q se jo motu et mu.
 latis. et jo neq cau efficiens, qd cau efficiens
 e q se jo primum motu, et q se jo determinat
 ad primum et mutatum. p. m. ratio idem cau
 efficiens influat in effectum, vel transfundendo rem
 q. nescit actione physica vel q simpliciter
 amorem sicut efficiens in cau efficiens suorum papierum,
 licet non ita p. m. sed ex parte neutro modo pot
 influere jo non spectabilis ad genus cau effici.
 subis. p. m. nam veritas neutro neq ad dicitur
 res mutare q nescit actione physica, neq ab illa
 resultat artefactu simpliciter quodam resultat
 ab artefactu non libere sed necessario qd vel
 artefactu. et hanc rati et vim hnt in parte
 illa q dicitur ad dicitur vel ex parte tu qd p. m.

alibi:

obiectum huc ipsa res quatenus existit in dicta diiective
hac n. rae neq. phyca et influere in effm et ghytr
non est eaa efficiens. Contra hoc rae ghastru.
Nam exptor extornu nempe imago externa
ad cuius similitudine pictor alia ptingit non
genuit efficiens ad pductionem alterius ut de se
patet, nihil n. reale influit imago externa in alia, sed solum
determinat obiectum pntem: go neq. exptor in
terre phyca influit. s.

Tapas Centis pto. Nam forma ut sic vel
eaa fructus in ea, tunc hnt in breve ptem sine
pntem huc faciat in breve sine extornu sine,
atq. exptor neq. dat ptem. go directe pntem,
vel ad gemy eaa fructu, atq. ut dicitur in pntem
eaa fructu ut sic non e una pte atomu sed
sub altera gntem sub se plures ptes in gte
eaa fructu, si ut et eaa efficiens gntem sub se
plures ptes.

Olii aut go centra Exptor fructu detor,
minut mentem arteficiis et dtingit ad ptem opy
extornu in xta eiy forma. go g currit efficiens
pntem geyna. pntem dtingens eatum efficiens
ad

ad opus practicum. go p[ro]ductum est. go hec for
mal p[ro]p[ri]um practicum.

R. Distinguitur aut. dirigit quo ad assimilacionem
ut ip[s]i assimilati est. q[ui]do aut. quo ad p[ro]p[ri]e,
hincem nego aut. et tunc negat q[ui] signa
qa solum p[ro]p[ri]um dirigit ad p[ro]ductionem et
practicum negatse legit et p[ro]p[ri]e effectivum,
venit non s[ed] se h[ab]et ex[em]plar.

Hi c[ir]ca 20. forma natis generat effectivie
ad est natis. go et forma intellectualis qualis e
idea, generat effectivie ad est ante fructalem extra
p[ro]p[ri]um, q[ui]a patet a paritate r[ati]o. aut q[ui]bat.
nam idea forma physica generat effectivie ad
ad est natis qa dat ea p[ro]p[ri]um, ut docet. th. 1. p. 9. 15. ad 10.
sed et forma intellectualis dat esse p[ro]p[ri]um incho.
go generat quoq[ue] effectivie ad est. Simile sicut
forma physica n. g. ignis determinat ad agendu.
ita et forma intellectualis. q[ui] sicut ille generat
effectivie, ita et h[ab]et. C[on]firmat arg[um]tu. Artifex
generat mediant[er] arte, et ars generat effectivie
dirigendo ad est, dirigit non mediant[er] idea.
go idea effectivie generat. ad est p[ro]p[ri]e al
gen[er]at ca[us]a efficien[ti]s.

R.

R. Conco omis et regis gignant ad platum, illa
nem esse esse nam quare forma phyica generat
rat effectus saltem radicaliter ad effectum naturam, unde hinc
utray forma del esse, tu diverso modo; nam
forma phyica dat esse specificum quasi actus,
forma a. intellectualis ut idea dat eodem esse
specificum, sed ita, ut tu q. passiva sui in
suum generat ad effectum quatenus scilicet agens ad
illa respiciens ponit aliquid simile. ex quo et
patet ad altem q. dicebat de determi. nature hinc
n. utray determinat, tu diverso modo idipsum
prestant. Ad Conco q. Conco q. artifex generat
rat effectus mediante arte, et ars generat effectus
hinc mediante idea, ars tu generat actus q.
e. habitus cum ratione facti. idea hinc generat
in quo eadem fructus, et q. videmus q. ars generat
mediate idea videmus dicere q. idea habeat
aliquam actus in effectum rationem, sed
videmus dicere q. ars in se q. ideam d. d.
terminat ad hunc effectum. si n. ars effectus
generat ad effectum et d. potius executiva ut
nulli potius dicitur esse d. non est n. n.
dicere

dicere qd idca effectus generalis plura
causis propria effectiva generant sine necessi-
tate, et qd qd dicitur, idca non hinc alio modo
causandi scilicet formaliter; et sic casus cae ex
exemplari fuerit et qd nihil erit aliud qm
ipsa actio agentis intellectuales ut regulata
et directa ab exemplari vel idca qd proprietas
imitationem. (C)

Causa cae
exemplaris qd
scilicet actio.

Dubium Appendicæ.

An detur Fortuna et
Casus et respectu cuius.
Et quid sit Fatum?

Conclusio Prima

Vere dantur in rem nra fortuna et casus.
Conto e coris inter phisicos et theol. pto casus
Ety fortuiti et casuales vtr illi qd qd inten-
tionem agentis fuerit et qd accidit pveniat
ab caa aliena qd aliud qd intendebat. Sed mul-
ti dant talis ety in rem nra. qd et dant fortune
et casus. M. pto m. in illo qd fudit terram
et inuenit

plurim, illa
hinc gen
tem, modo h
ordo; nam
li actine,
dem qd
hui m
gens au
ca quod
i nra h
ilij
i fca gen
at effe
lus ga
o qd
is qd
hab
ram, s
lam d
nos effe
ubia ut
x nra
more

et inveniunt thesaurum q̄ in ventris & fortuito
et casualis.

Conclusio Secunda

Respectu Dei nullus datur effectus
fortuito vel casualis bene tu resp: eam
etiam Angelorum et orbium celestium.

pro Contro pars p̄tr. Quia oia fiunt in rem
nata sicut Deus nullus et pro eo resp: sed si
aliquid fieret fortuito resp: illius sequeret q̄ non
habet effectum q̄ cognoscitur futurum q̄ de Deo dicitur
vere nefas e. bene tu resp: sicut resp: nostri
quod optimo vixto declarat S. Thomas de Dno
q̄ mittit Deus semes ad unum aliquo locum
ita tu ut unus ex illis resp: q̄ alius semper fue-
rit ad eundem locum missus a Deo, et tu dicitur
ob eandem causam missus ut si resp: fili dno,
autem hinc talis dicitur e casualis et fortuito
resp: semper, non tu resp: dno q̄ ferebat illis
fili inirent dno abura. ita et de Deo et eam
vix dicitur.

Contro pars p̄tr. Imprimis de Angelis
in dicitur, q̄a resp: dno et unum Angelum

aliquid

aliquid in per se et aliquid officere quod ipse referret
 neque intendere quod sua executionem. atque hoc
 plane est casuale. sicut regni Angelorum potest dari
 esse aliquid fortuitum. De celestibus calidibus
 idem patet. Nam profecto casu quod unus orbis
 celestis aërem humectet, et alia causa nates
 illius fieri reddat, potest esse aliquid effectus propter inten-
 tionem orbis humectantis aëris et igitur potest
 dari aliquid effectus casualis respectu orbis celestis.

Conclusio Tertia

Si fortuna causa efficiens per accidens
 in his que operantur pro fine et hoc
 raro.

Extr. definitio. Si causa efficiens, quae proprie
 causa efficiens agere pro fine aliquo intendit
 et ut sit fortuna, debet aliquid acci-
 dens quod aliquid finem intendebat; et si causa
 et accidens ea parte effectus, quae scilicet debet aliquid
 esse quod sit propter intentionem causa efficiens
 et hoc raro n. g. quae hoc agens seculum
 ad ferendum aliquid inveniit calidam auram
 causa quae se illi optionis seculum hinc et hoc, ad balte-
 riam optionem et accidens seculum inveniit calidam
 quae

fortuita
 nda
 effectus
 resp. cam
 celestium
 in rem
 sed si
 nescit no
 delectat
 inveni
 de stru
 locum
 que fue
 in the
 filia
 de fortuita
 crederet illu
 deo et cau
 de Angeli
 Angeli
 aliquid

¶ tribus fortuna videtur scilicet: tunc agere seipsum,
tunc per eam per accidens inventionis casus
omnes. ex hoc colligitur fortuna per hanc
acceptationem, ut eam accipit hinc in hoc lib. 1. 5.
non esse ipsam fortunam ut vulgus credit
accipit, sed esse ipsam causam efficientem quae
habet per accidens respectu: talis est. ut in hoc
agunt per finem. ut dicitur casum quae fortuna
debere libere agere et se movere in finem illam
praecipue videtur, et quia punctum excludit
casu ut dicitur casu sequenti. Et tandem
ultimo addit, Raro quia respectu: illam
effuram, et semper vel ferre semper contingunt,
non dicitur fortuna.

Conclusio Quarta

Fortuna differt a casu in hoc, quod
fortuna sit eam per accidens in hoc quod
operans per finem eligendo media ad illam quod
casus vero eam per accidens in hoc quod
in eo operans ex electione sui per finem. hinc
unde colligitur, et in solis agentibus in fortuna,
libere dicitur fortuna, casus vero fortis
quoniam

quoniam brutis et rebus inanimatis u.g.
 quod equus fugit à bello ad flumen ut et,
 strigat suam vitam malis appetitibus et si
 non fugisset fuisset occisus, hunc dicitur esse
 ut casu liberatus à morte.

Conclusio Quinta

Fatum nihil est aliud quàm connectio eorum
 eorum ad potus effectus taliter à deo disposita
 et hanc dispo. vel connectio quod ut summi in
 ordine ad deum ut proprii deus et ordinat
 effectus ad suos fines, quae quae deus est et in
 non aliis libis quod ut in deo et in natura non
 simpliciter sed ex suppositione, simplici
 uter n. et libera. quatenus vero effectus depen-
 dent à causis defectibilitatis et contingens, prout
 in naturam inspectis eorum naturis. Ex quo
 colligitur quod in his quod à deo sunt immediate de-
 pendunt non debet ullum fatum uideat. Th.
 i. p. q. 105. a. 2. in corpore. Et hoc de eorum effectibus
 si uideat dicta et absoluta sic et. Helmmanij.
 sufficiant. Laus deo, B. V. Mariae, Oly. SS.

Q. V. A. S. T.